

audit FINANCIAR

11/2007

- **Serviciile profesionale și răspunderile auditorului financiar**

- **Despre competență, confidențialitate și comportament profesional, în contextul Codului Etic**
- **Dispoziții comunitare pentru auditul statutar al persoanelor juridice de interes public**

Din activitatea CAFR

26 OCTOMBRIE 2007 – Ziua Națională a Auditorului Financiar din România

Mesajul

Consiliului Camerei Auditorilor Financiari din România

Stimați colegi,

Ziua de 26 octombrie a fiecărui an este declarată ca *Zi Națională a Auditorului Financiar din România* cu ocazia sărbătoririi Sfântului Mare Mucenic Dimitrie Izvorătorul de Mir, ales ca ocrotitor al profesiei de auditor financiar.

Este un bun prilej pentru membrii Camerei Auditorilor Financiari din România de a reflecta asupra statutului și realizărilor acestei profesii, esențiale în economia modernă a acestei țări, parte a marii familii europene.

În ultimul an, profesia în ansamblu a marcat importante progrese pe calea afirmării sale, pe baza aplicării consecvente a Codului Etic al IFAC, a Standardelor Internaționale de Audit și a Directivelor Europene, manifestându-se ca un participant activ în viața și în preocupările entităților din România precum și ale organismelor internaționale din care facem parte sau la care aspirăm să ne racordăm, astfel încât auditorii financiari din România să fie recunoscuți și apreciați pe plan european.

În continuare, eforturile noastre, ale organismului profesional, ale Consiliului și Biroului Permanent al Camerei Auditorilor Financiari din România vor fi orientate spre consolidarea unui cadru cât mai eficient de pregătire profesională atât a membrilor Camerei, cât și a stagiariilor în activitatea de audit financiar care aspiră la profesie, venind în sprijinul rezolvării problemelor pe care aceștia le au. În acest scop este esențială o bună conlucrare cu instituțiile și alte organisme de profil, dar vom veghea și la asigurarea prestigiului profesiei, astfel încât, în executarea misiunilor de audit să fie riguros respectate principiile de independență, transparență, competență și responsabilitate.

Felicitându-vă cu prilejul *Zilei Naționale a Auditorului Financiar din România*, Consiliul CAFR vă urează să aveți satisfacții atât profesionale, cât și personale în activitatea dumneavoastră, cu încredințarea că, întotdeauna, Camera Auditorilor Financiari din România se va strădui să vă reprezinte cu cinste și cu folos în eforturile pe care le veți întreprinde.

Consiliul Camerei Auditorilor Financiari din România

❖ La instalarea noii conduceri a KPMG

Prof.univ.dr. **Ali EDEN** și prof.univ.dr. **Horia NEAMȚU**, vicepreședinți ai CAFR, au participat la ceremonia predării de către Victor KEVEHAZI a funcției de Senior Partner la KPMG România către Șerban TOADER, un tânăr manager, format la școala acestei prestigioase firme de audit.

Reprezentanții CAFR au mulțumit domnului Victor KEVEHAZI pentru buna colaborare care a existat, sub conducerea sa, între CAFR și KPMG România, urându-i succes în activitatea pe care o va desfășura în cadrul companiei-mamă și l-au felicitat pe noul Senior Partner, domnul Șerban TOADER, asigurându-l de sprijinul organismului profesional în îndeplinirea misiunii sale, cu încredințarea că în viitor colaborarea va continua și dezvolta în interesul afirmării profesiei în România.

Evenimentul a fost precedat de o conferință de presă în care atât fostul, cât și actualul Senior Partner au prezentat cei șase tineri profesioniști, recent numiți în funcția de Parteneri: Aurelia COSTACHE, Alexandra DEPOIRE, Andreea MANOLE, Răzvan MIHAI, AnaMaria NOTINGHER și Raluca SOARE.

❖ Prelungirea perioadei de stagi

Consiliul Camerei a decis, potrivit prevederilor Hotărârii nr. 39/19.01.2005 privind perioada de pregătire profesională practică a stagiariilor în activitatea de audit financiar, prelungirea perioadei de stagi, cu un an de zile, pentru stagiarii care au fost absenți la cursul aferent anului 2006.

Contents

Seminar profesional la Braşov - Abordări ale auditului financiar în anul 2007

● **Nicolae FUIOREA**

**Rolul auditorului financiar în combaterea spălării banilor
şi cazuistică**3
- *Financial Auditor's Role in Fighting Against Money Laundering*

● **Emil CULDA**

Serviciile profesionale şi răspunderile auditorului financiar6
- *To date issues on the entities accounting*

Drd. Anne-Marie GRECEA

**Armonizarea legislaţiei societăţilor comerciale româneşti
cu standardele europene privind transparenţa decizională
şi protecţia acţionarilor**9
- *Harmonising the Romanian Company Law with the European Standards
on Decisional Transparency and Shareholders Protection*

Andreea MANOLE

**Standardele Internaţionale de Raportare Financiară
şi importanţa lor pentru companiile româneşti**16
- *International Financial Reporting Standards and Their Importance
for Romanian Companies*

Prof.univ.dr. Ana MORARIU

**Despre competenţă, confidenţialitate şi comportament
profesional, în contextul Codului Etic**19
- *About Competency, Confidentiality and Professional Behavior
in the Context of the Code of Ethics*

Drd. Claudiu OLAR

**Incidenţa provizioanelor pentru impozite asupra imobilizărilor
corporale şi a rezervelor din reevaluarea imobilizărilor corporale** ..23
- *Provisions for Taxes and Incidence over Tangible Assets and
of Revaluation Surplus*

Instrumente financiare de la A la Z

Conf.univ.dr. Elena DOBRE

**Cerinţe privind raportarea financiară a utilizării instrumentelor
financiare, conform IFRS 7**31
- *Financial Reporting Requirements on the Use of the Financial
Instruments According To IFRS 7*

Drd. Monica BIZON

**Dispoziţii comunitare pentru auditul statutar al persoanelor
juridice de interes public**41
- *European Requirements for the Statutory Audit of the Public Interest
Entities*

Marian ANGHELACHE

Activităţi de audit privind valoarea justă - ISA 54546
- *Fair Value Audit Activities - ISA 545*

Revistă recunoscută de CNCSIS - categoria C
Editor: *Camera Auditorilor Financiar din România*
Str. Sirenelor, nr.67-69, sector 5, București

Consiliul științific

Acad. Constantin IONETE

Acad. Iulian VĂCĂREL

Prof. univ. Alain BURLAUD, director INTEC, Paris

Prof.univ.dr. Dumitru MATIȘ, auditor financiar, Cluj-Napoca

Prof.univ.dr. Ioan TALPOȘ, auditor financiar, Timișoara

Prof.univ.dr. Alexandru ȚUGUI, Iași

Prof.univ.dr. Ion IONAȘCU, auditor financiar, București

Prof.univ.dr. Veronel AVRAM, auditor financiar, Drobeta-Turnu Severin

Prof.univ.dr. Vasile RĂILEANU, auditor financiar, București

Prof.univ.dr. Constantin STAIKU, auditor financiar, Craiova

Prof.univ.dr. Tatiana DĂNESCU, auditor financiar, Tg.Mureș

Prof.univ.dr. Victoria STANCIU, auditor financiar, București

Dr. Alexandra LAZĂR, auditor financiar, București

Mircea BOZGA, ACCA, auditor financiar, București

Monica ȘTEFAN, ACCA, auditor financiar, București

Luminița CIOACĂ, ACCA, auditor financiar, București

Director editorial
Dr. Corneliu CÂRLAN

Director științific
Prof.univ.dr. Pavel NĂSTASE

Colectiv redacțional

Anca Iuliana BÎLBÎE, Daniela BUTNARIUC, Diana DRAGOMIR, Cornelia STĂNESCU, Angela TUDOR

Secretar de redacție: *Mădălina PETRESCU*; Marketing - publicitate: *Stancu LICĂ*

Prezentare grafică și tehnoredactare: *Nicolae LOGIN*

Consiliul științific și colectivul redacțional nu își asumă responsabilitatea pentru conținutul articolelor publicate în revistă.

Telefon: (021) 410.74.43 interior 120; Fax: (021) 410.03.48; E-mail: revista@cafr.ro; http: revista.cafr.ro

Tipar : Universal Color S.A., str.Victoriei, bl.A2-A3, Pitești, tel.: +40 (248) 215788

ISSN 1583 - 5812

Abordări ale auditului financiar în anul 2007

Continuăm în acest număr să prezentăm, în sinteză, comunicările susţinute la Seminarul profesional „Abordări ale auditului financiar în anul 2007”, care a avut loc la Braşov, în ziua de 8 septembrie a.c., în organizarea Camerei Auditorilor Financiar din România, în colaborare cu Camera de Comerţ şi Industrie Braşov.

Nicolae FUIOREA,
reprezentant al Oficiului Naţional
de Prevenire
şi Combaterea Spălării Banilor

Rolul auditorului financiar în combaterea spălării banilor

Sunt onorat să mă aflu în compania unor profesionişti de înalt nivel. Îmi face o deosebită plăcere să particip la acest eveniment organizat de dumneavoastră şi să îmi aduc şi

eu contribuţia la dezvoltarea unui parteneriat între profesiunea dumneavoastră şi Oficiul Naţional de Prevenire şi Combatere a Spălării Banilor, în aplicarea protocolului semnat între cele două instituţii, în efortul comun de a asigura în România un mediu economico-financiar şi de afaceri cât mai sănătos.

Nu am dorit să fac o prezentare bazată pe actele normative, care poate fi plicticoasă, dar este extrem de necesar ca acestea să fie cunoscute.

Din această perspectivă, felicit conducerea Camerei şi colectivul care a participat la elaborarea normelor privind prevenirea şi combaterea spălării banilor în activitatea de audit financiar, recent publicate în Monitorul Oficial, şi sunt sigur că dumneavoastră le cunoaşteţi şi le aplicaţi, ca de altfel şi prevederile Legii 656 din 2002 pentru pre-

venirea şi sancţionarea spălării banilor.

Ca o introducere la temă, care prevede de altfel şi cazuistică în domeniu, doresc să vă vorbesc despre celebrul caz: „Parmalat”. Falimentul Parmalat, în decembrie 2003, a generat un risc ridicat de insolabilitate generală la nivelul corporaţiilor din Italia. În toată Europa operatorii financiar au devenit nervoşi cu privire la documentele financiare frauduloase - care au dispărut practic în fum - şi la rezultatele anchetei. La momentul respectiv, „Parmalat” deţinea cel puţin 50% din piaţa italiană de produse lactate şi un număr de 34.000 de mii de angajaţi. S-a descoperit că lichiditatea pretinsă de companie, de 4 miliarde euro, nu exista şi că mai mult de 8 milioane de euro s-au evaporat. „Parmalat” a fost cel mai mare faliment din Europa, reprezentând practic 1,5% din PIB-ul Italiei.

În spatele „Parmalat” s-a ascuns o uriaşă schemă financiară, speculativă, creată pentru a „sifona” banii investitorilor printr-o reţea de 260 de entităţi offshore.

La unul din capetele acestei scheme exista fima „Bonlate”, înfiinţată în insulele Cayman, care a investit 6,9 miliarde dolari în „swap”-uri, instrumente financiare cu risc foarte mare.

Cel puţin 8 miliarde euro au dispărut ca urmare a acestui faliment şi prin schema respectivă.

Istoria a început în 1997 când „Parmalat” a decis să devină un jucător global şi a început o campanie internaţională de achiziţii, în special în America de Nord şi America de Sud, dar aceste achiziţii au condus la pierderi şi „Parmalat” a fost nevoită să treacă la acţiuni speculative pe piaţa derivatelor financiare în încercarea de a acoperi pierderile.

Fondatorul „Parmalat” a angajat firma în mai multe acțiuni cu caracter așa-zis exotic, cum ar fi agenția de turism „Parmatour” și clubul de fotbal „Parma”. În aceste întreprinderi au fost introduse sume uriașe, care au generat pierderi încă de la început.

Agenția de turism „Parmatour”, în prezent desființată, a înregistrat o pierdere de 2 miliarde de euro, sumă uriașă pentru acest tip de societate.

Acumulând pierderi și datorii către bănci, „Parmalat” a început să construiască o rețea de companii offshore, de tipul cutie poștală, utilizată pentru a ascunde pierderile, într-un joc în oglindă, care le făcea să pară active sau lichidități.

În timp ce compania emitea obligațiuni pentru a colecta bani, garanția pentru aceste acțiuni era furnizată de pretinsa lichiditate reprezentată prin schemele offshore.

Cei mai mari plasatori ai acțiunilor „Parmalat” au fost „Bank of America” și „Citycorp”. A existat, de asemenea, și implicarea unei firme de avocați din New York, care, practic, era controlată de „Parmalat”. Ca urmare a colapsului „Parmalat”, Deloitte-Italy, sucursala italiană a „Deloitte & Touche”, cunoscuta firmă de audit și contabilitate, s-a confruntat cu acuzații în instanță din partea diverșilor investitori, inclusiv a unui mare fond de pensii din Statele Unite.

Un alt caz cu caracter general pe care aș dori să vi-l prezint se referă la înființarea de companii pur și simplu în scopul spălării banilor, cu activitate pe piața de capital. În anumite circumstanțe, mecanismul valorilor mobiliare poate fi utilizat pentru spălarea fondurilor.

O astfel de metodă este înființarea unei companii care este tranzacționată public, cotate la Bursă, în mod special pentru a servi în operațiuni de spălare a banilor. Exemplul tipic al unei astfel de firme este crearea, de către o organizație criminală, a unei companii cu scopul unor activități comerciale legitime și, ulterior, amestecarea fondurilor ilegale cu fondurile generate de activitatea legală a societății respective. De obicei, compania ar trebui să utilizeze în astfel de cazuri diverse practici frauduloase de contabilitate pentru a acoperi astfel de operațiuni.

Se utilizează, de asemenea, în astfel de activități diverse entități offshore, prin care fondurile pot fi canalizate, astfel ascunzându-se adevăratele intenții ale operațiunilor.

Printr-o companie tranzacționată la Bursă, într-o astfel de schemă, proprietarii pot să profite de două ori practic din acest mecanism: prima dată, prin crearea unor mijloace de succes prin care să spele fondurile ilegale și, în al doilea rând, prin vânzarea acțiunilor către investitori care, din păcate, ulterior pot constata că au făcut o investiție total nerentabilă.

Un astfel de caz s-a petrecut în estul Europei, în regiunea noastră. Să zicem, în țara A a fost înmatriculată și a început să fie tranzacționată pe piața de capital compania B, care se presupune că producea magneți, fiind sucursala unei companii europene și de asemenea activa pe piața tranzacțiilor de petrol din fosta Uniune Sovietică.

Compania a raportat zeci de milioane de dolari vânzări și cifra de afaceri anuală s-a dublat în fiecare an. Sediul companiei a fost transferat în țara C, în 1996, și, având în

vedere creșterea dramatică a încasărilor raportate, compania a putut fi listată la Bursa de Valori din țara A. Compania a fost capabilă să atragă directori cu un profil foarte ridicat, inclusiv un fost politician de rang înalt, compania fiind reprezentată de o foarte cunoscută firmă de avocați.

Acționarii întreprinderii erau în legătură cu crima organizată din Europa de Est, care avea interese în companie, realizate prin bănci europene, dar și din zona Caraibelor.

În primăvara lui 1997 compania B a demarat acțiunile pentru obținerea unor sume suplimentare de pe piața de capital, în valoare de 74 milioane, pentru diverse achiziții și pentru activitatea curentă.

Specialiștii Agenției de Reglementare a Valorilor Mobiliare din țara A au primit informații care erau imposibil de confirmat și au devenit îngrijorați de rolul crimei organizate din Europa de est în compania B. După un audit inițial, realizat de o firmă din țara respectivă și un audit suplimentar, realizat de o firmă internațională de audit și contabilitate, s-a constatat că se pot acorda cei 74 de milioane dolari și că există garanții pentru obținerea pe piața de capital, de către compania B, a celor 74 de milioane de dolari.

După patru luni de la acordarea opiniei de audit pentru compania B, auditorii care au consiliat compania au dus la cunoștința companiei că sunt extrem de preocupați cu privire la conexiunile cu crima organizată și că multe dintre tranzacțiile companiei s-ar putea să fi fost fictive. S-a stabilit că s-ar putea ca această companie să acționeze ca o interfață pentru spălarea banilor.

Din constatările auditorilor a rezultat că:

- multe tranzacții, multe vânzări erau în numerar, în cash sau pe bază de barter;
- activele erau cumpărate de la entități controlate de un grup de crimă organizată din regiune, fiind evaluate de zece ori mai mult decât valoarea reală;
- s-au plătit false comisioane pentru vânzări, către indivizi aparținând unor entități controlate de același grup de crimă organizată;
- compania făcea vânzări fictive, iar conturile bancare aparținând companiei B erau amestecate cu cele ale unei entități aparținând unui grup de crimă organizată din Europa de est;
- un cont curent al companiei B era controlat de către un membru al grupului de crimă organizată, iar tranzacțiile de milioane de dolari s-au practicat implicând acest cont;
- compania B s-a angajat în tranzacții în care furnizorii de magneți, furnizorii de bunuri și servicii, cumpărătorii și vânzătorii de magneți, practic erau aceiași - și anume, grupul de crimă organizată din regiune;
- în legătură cu lichiditățile în valoare de 74 de milioane de dolari, după ce au fost obținuți pe piața de capital, 32,2 milioane dolari au fost plasați într-o bancă offshore, cu un rating mic, plasamentul fiind făcut de același grup de crimă organizată.

În plus, față de spălarea unor sume considerabile de bani, pentru indivizi și entități care erau în legătură cu crima organizată, acționarii inițiali au putut să vândă acțiunile lor inițiale pe piață și să transfere profiturile în bănci din regiune. În final, acționarii inițiali și reprezentanții/împuterniciții acestora au profitat din vânzarea acțiunilor companiei B, obținând aproximativ 65 milioane de dolari.

În mai 1998, sediul companiei a fost vizitat de poliție și, în același timp, Agenția de Reprezentare a Valo- rilor Mobiliare a deschis o investiga- ție, care este în curs. Au fost făcute toate audierile, cazul a fost înaintat în instanță și urmează să se ia o hotărâre.

Menționez că, în afară de cazuis- tică, în unele țări, precum Statele Unite și Africa de Sud, au fost reali- zate studii cu privire la rolul audi- torului în combaterea spălării bani- lor și a finanțării terorismului. Aș dori să vă prezint pe scurt doar câteva din rezultatele acestora și, eventual, dumneavoastră puteți să faceți o paralelă cu situația din România.

Atât în studiul din Statele Unite, cât și în cel din Africa de Sud, prac- tic, opinia auditorilor care au par- ticipat la realizarea acestuia a fost că, pentru a putea fi considerați, pentru a putea contribui într-ade- văr la combaterea spălării banilor auditorii ar avea nevoie să fie mult mai expuși, ca să zic așa, să intre în situații, să intre în contact cu astfel de activități, dar detectarea spălării banilor și a fraudelor în general de către auditori este totuși dificilă, unii dintre ei susținând că este im- posibilă.

Se propune crearea unei eventuale profesii speciale în acest sens, a unui așa zis „forensic accounting”,

ceva de genul o activitate de audit judiciar sau criminalistic. În Africa de Sud, ca o concluzie a studiului respectiv, s-au constatat niște fac- tori care pot influența modul în care activitatea de prevenire și combatere a spălării banilor poate fi realizată de către auditor și de către celelalte activități în general.

Spre exemplu, economia respectivă este legată foarte mult de cash. Din păcate, acest lucru se întâmplă și în România și este foarte greu de reconstituit în acest caz urma bani- lor. Un al doilea factor este deter- minat de faptul că o mare parte din banii așa-zisi murdari provin totuși din economia oficială. În acest con- text, spălarea banilor are ca infrac- țiuni-premise: evaziunea fiscală, fraudă în domeniul corporativ, în- șelăciunea sau mita. Legat de mită, un al treilea factor care poate am- plifica fenomenul este corupția. Strâns legat de corupție un alt fac- tor care poate influența aceste activități este o cultură de afaceri mai săracă. Această cultură este în plină dezvoltare și la noi și, normal, sperăm, că în primul rând dum- neavoastră să contribuiți la edu- carea mediului de afaceri, inclusiv în sensul aplicării acestor prevederi legale de prevenire și combatere a spălării banilor .

Nota redacției:

Tuturor celor interesați să aprofun- deze acest subiect, le sugerăm să consulte în numerele 7 și 9/2007 ale revistei „Audit Financiar”, trei articole „la temă”, respectiv:

- *Spălarea de bani și riscul dimi- nuării veniturilor*
- *Documentar: Suportul legislativ și instituțional al prevenirii și comba- terii spălării banilor*
- *Vulnerabilități ale sistemului eco- nomic față de spălarea banilor*

Emil CULDA,
vicepreședinte al CAFR

Serviciile profesionale și răspunerile auditorului financiar

Tema pe care mi-am propus să o prezint astăzi se referă la „Serviciile profesionale și răspunerile auditorului”. Un prim aspect extrem de important, ce trebuie reținut ca atare, este acela că tot ceea ce facem noi, profesioniștii contabili, respectiv auditorii financiari, trebuie să respecte reglementările IFAC.

Standardele de audit aplicabile în România, precum și conduita noastră etică în calitate de auditori sunt sub incidența directă a acestor reglementări, adoptate, dacă se poate spune așa, în „set” complet. Actualmente, IFAC este o organizație mondială extrem de puternică, având afiliațiuni în 118 țări, 163 organisme profesionale membre, în care-și desfășoară activitatea peste 2 milioane și jumătate de contabili.

Structurile IFAC sunt foarte bine puse la punct, reglementând practic prin standardele profesionale de audit și pentru alte servicii de asigurare, a celor de contabilitate în domeniul public, prin cele de calitate și de educație, activitatea profesioniștilor contabili din toata lumea.

Standardelor IFAC (ISA, IAPS, ISRE, ISAE, ISRS) sunt referința de bază pentru activitatea auditorilor,

stabilind tot ceea ce înseamnă răspunderea și atribuțiile acestora.

Sistemul de elaborare și structura a acestor standarde arată ca ele privesc atât misiunile de audit propriu-zis, cât și pe cele de revizuire a situațiilor financiare, respectiv alte misiuni de asigurare și serviciile conexe. Fundamentul profesiei contabile, a calității de auditor financiar este dat însă, cred eu, în special de Codul Etic. Din punct de vedere al temei alese, trebuie să ne gândim cu atenție la faptul că, în toată activitatea lor, auditorii financiari își asumă o mare răspundere.

Aceste răspunderi, în funcție de natura serviciilor profesionale pe care le prestează, de termenii angajamentelor (misiunii) pe care îi convin cu clienții, se „împart”, totuși, cu entitatea, respectiv cu conducerea acesteia.

Astfel, pe de o parte, expunerea mea va urmări pe cât posibil răspunerile și atribuțiile auditorilor și, pe de altă parte, răspunerile și atribuțiile, conducerii entităților auditate, făcând câteva referiri și la tipurile de rapoarte, care până la urmă sunt „piesele” de bază ale activității noastre.

Din perspectiva IFAC, standardele menționate mai înainte privesc activitatea auditorilor, a celor desemnați să ofere niște „garanții” pentru interesul public, privind corectitudinea datelor și informațiilor financiar contabile.

Profesionistul contabil face însă și activități „pur” contabile, iar în unele situații, cum ar fi misiunile de compilare, aceste activități se situează undeva la granița dintre contabilitate și audit. Oricare ar fi aceste activități (misiuni), ele trebuie desfășurate în toate cazurile în conformitate cu standardele IFAC, în felul acesta auditorul financiar fiind „obligat” să nu greșească.

Primul pas pe linia asumării răspunderilor în relația pe care auditorul o începe cu clientul este modul de redactare a scrisorii de angajament.

Odată cu semnarea acestei scrisori, practic, se stabilesc lucruri extrem de importante, cum ar fi:

- Definirea termenilor și a tipului de misiune ce se vor face în conformitate cu standardele de audit, asigurare, revizuire etc. aplicabile.
- Stabilirea „obiectului” misiunii, în sensul că, dacă acesta privește un set de situații financiare, definirea (identificarea) acestor situații și a referențiarului contabil în conformitate cu care au fost întocmite este obligatorie.

Cu această ocazie se definește misiunea și serviciul profesional ce urmează a fi prestat, se delimitează răspunerile auditorului, în sensul că acesta nu-și poate asuma răspunderea decât în limita a ceea ce presupun procedurile, testele, sondajele și alte metode utilizate conform standardelor și care nu pot fi exhaustive.

Auditul financiar, prin natura lui, presupune o limitare a sferei sale de aplicare, astfel încât, dacă ar putea apărea unele informații ulterioare finalizării misiunii și predării raportului, ce ar putea pune în evidență un aspect relevant care nu a fost avut în vedere și care la rândul său ar fi putut influența opinia auditorului, să existe totuși asigurarea că „eroarea” nu a fost determinată de neaplicarea corectă a standardelor profesionale.

În astfel de situații, trebuie ca auditorii să aibă suficientă intuiție încât să nu le scape lucruri importante, punându-se bază în acest sens atât pe experiența proprie, cât și pe rigurozitatea aplicării standardelor.

- Convenirea tipului de raport ce va fi întocmit și respectiv a „finalității” misiunii auditorului, concretizată în exprimarea unei opinii, în formularea unor concluzii sau în felul de informații ce vor fi livrate clientului.
- Clarificarea situațiilor în care clientul solicită un „audit”, deși așteptările sale sunt diferite de ceea ce presupune această sintagmă, convenindu-se, dacă este cazul, alt tip de misiune și raport decât unul de audit propriu-zis, cum ar fi revizuirile, procedurile convenite etc.

Auditarea, misiunile de audit și rapoartele ca atare presupun aplicarea standardului 700, dar și celelalte tipuri de misiuni (rapoarte) în mod normal pot răspunde nevoilor clienților, evident în alte condiții și în alți termeni de angajament.

În astfel de cazuri, ori de câte ori situația și standardele aplicabile o cer trebuie menționat explicit, în termenii angajamentului și chiar în rapoarte, că nu se efectuează un audit, chiar dacă noi vom semna rapoartele în calitate de auditori financiari.

Responsabilitățile auditorilor, așa cum am mai menționat, sunt foarte mari. Prima și cea mai importantă este aceea că trebuie să formulăm o opinie rezumată în câteva cuvinte „magice” care să confirme că situațiile financiare reflectă corect, fidel, sub toate aspectele semnificative, operațiunile și tranzacțiile din timpul exercițiului. Aceasta este esența muncii și a raportului auditorului financiar, fiind de altfel și cea mai dificilă și mai „grea” opinie.

O astfel de opinie dă garanții tuturor celor care folosesc situațiile financiare, cum că ele exprimă adevărul. Există și împrejurări în care auditorul nu exprimă nici o opinie,

când sfera de cuprindere a misiunii sale a fost limitată și, respectiv, când nu poate întreprinde tot ceea ce-i cer standardele pentru a-și formula o opinie.

În situația în care însă auditorul dă o opinie contrară înseamnă că toate cele prezentate în situațiile financiare, sub multe aspecte, poate chiar sub toate aspectele semnificative, reflectă incorect o realitate. În cele din urmă, este clar că principalele răspunderi ale auditorului financiar decurg din opinia sa.

Aceste răspunderi însă privesc în egală măsură, de exemplu, planificarea și programarea auditului, în sensul de a putea oricând dovedi că s-au respectat standardele aplicabile în acest sens, chestiune care privește atât relația cu clientul, cât și organizarea și funcționarea echipei (echipelor) misiunii.

Există, de asemenea, răspunderea de a asigura un control de calitate al muncii și al activităților de audit.

Primul și cel mai bun „control” este munca în echipă. Nu există audit financiar făcut solitar. Faptul că se lucrează în echipă, că cineva revizuieste munca altcuiva, că se fac verificări reciproce, că se discută etc. este, dacă vreți, o primă formă de control al calității serviciilor profesionale de audit.

Standardele IFAC pun un foarte mare accent pe controlul de calitate și această chestiune trebuie rezolvată în cadrul fiecărei societăți de audit sau în cadrul fiecărui cabinet individual, astfel încât să existe garanția că ceea ce se face se face bine.

Acesta este sensul controlului de calitate și care, desigur, este cu atât mai bine organizat și implicit mai valoros cu cât există proceduri scrise suficient de detaliat, aplicabile și fiabile, astfel încât să dimi-

nueze sau chiar să elimine riscul de a greși pe parcursul misiunii.

Comunicarea cu cei responsabili cu guvernanta, începând cu conducerea executivă și continuând până la nivelul consiliului de administrație și/sau al adunării generale, este, de asemenea, o răspundere foarte importantă, dar în același timp reprezintă uneori și o modalitate de a depăși anumite situații de impas a misiunii.

O altă răspundere a auditorului privește felul în care evaluează și utilizează sistemul de control intern, el având obligația de a ține seama de nivelul și fiabilitatea acestuia în munca sa. Dacă sistemul de control intern nu se evaluează corect auditorul riscă foarte mult să nu identifice riscurile de fraudă și eroare.

Auditorul financiar răspunde, de asemenea, pentru modul în care solicită și „negociază” corecțiile, ajustările, care ar trebui făcute situațiilor financiare. Se intră astfel într-o zonă în care calitatea de profesionist contabil își spune cuvântul. Entitatea auditată va trebui să facă acele corecții în situațiile financiare, astfel încât potențialele rezerve din opinia auditorului să fie „reduse” la minimum sau, eventual, anulate.

Dacă se vor face acele corecții și/sau se vor da acele informații suplimentare în notele explicative ale situațiilor financiare, acolo unde este cazul, din punctul de vedere al auditorului n-ar trebui să mai existe „temeri” atât de mari.

Iată, deci, că există o răspundere legată direct și de conformitatea cu cadrul de raportare financiar-contabil, chiar dacă aceasta este în mod normal și legal o responsabilitate exclusivă a conducerii entității auditate.

Faptul că, uneori, cadrul de raportare financiar contabil „legal” permite sau cere explicit să nu se aplice unele politici contabile ce ar permite reflectarea corectă și completă în situațiile financiare a realității economice și că acestea se pot ascunde „după deget” în mod „legal”, nu trebuie să determine auditorul să „se facă” că nu vede.

Aplicarea sau mai bine zis neaplicarea IAS 29 în legătură cu inflația din economia românească este un „bun” exemplu în acest sens.

Răspunderea conducerii entităților poate într-un fel este mai mare decât cea a auditorului, aceasta fiind responsabilă pentru întocmirea situațiilor financiare, pentru conformitatea acestora cu cadrul de raportare, pentru felul în care și-a organizat și funcționarea sistemului de control intern, inclusiv în ceea ce privește contabilitatea.

Conducerea răspunde, de asemenea, prin declarațiile pe care le dă auditorului financiar.

Trebuie avută mare grijă să existe declarația de conformitate prin care conducerea confirmă că pune la dispoziția auditorului toate informațiile solicitate, care privesc situațiile financiare și că nimic din ceea ce poate fi semnificativ (documentele, informațiile etc.) nu este ascuns pentru a nu fi prezentat auditorului.

Conducerea este responsabilă de declararea tuturor părților afiliate și a tuturor tranzacțiilor dintre ele, iar auditorul financiar trebuie să considere aceste informații ca fiind piese foarte importante în dosarul său.

De obicei, „spălările” de bani sau alte fraude foarte greu de identificat și comensurat se fac în cele mai multe cazuri prin diferite formule de afiliațiuni, de „părți legate”

(directori, prieteni, nepoți etc.) extrem de sofisticate.

Auditorul are datoria să ceară aceste informații, să aibă la dosarul exercițiului piesele privind aceste tranzacții și, evident, să se aplece cu atenție asupra lor.

Contractul auditorului poate deveni și înlocui, de cele mai multe ori, dacă e bine conceput, scrisoarea de angajament.

În conținutul raportului însă, toate aceste aspecte, apropo de răspunderea auditorului și de răspunderea conducerii entității, trebuie de asemenea menționate.

Toate paragrafele din raport exemplificate în standarde, ajută în acest sens, dar va trebui desigur să fie particularizate în fiecare caz.

Eu am o vorbă: „Nu există boli, există doar bolnavi”. Astfel nu se va putea merge în munca noastră doar pe formulare, linii, coloane etc., ce ar aștepta să fie completate în două cuvinte și o mulțime de cifre. Fiecare caz și client comportă o nuanță.

Eu spun, de asemenea, că „Profesiunii contabili vând cifre și cuvinte, nu doar cifre”.

Trebuie avută mare grijă ca în angajamentul pe care-l face auditorul să se menționeze standardele care reglementează tipul de raport, adică ISA 700, 710 și 800, ISRE 2400 și 2410, ISAE 3000 și 3400, ISRS 4400 și 4410.

În funcție de tipul de raport și de misiune vor fi stabiliți și termenii angajamentului.

Bineînțeles că aceste rapoarte, exceptându-l pe cel întocmit conform ISA 700 care dă un maximum de răspundere pentru auditor și în același timp maximum de asigurare și garanții pentru client, pot avea un grad de răspundere și,

respectiv, de asigurare descrescător, până la cele reglementate de ISRS 4400 și 4410.

În toate cazurile însă, în care nu se efectuează un audit ca atare, acest aspect se va menționa explicit în rapoartele respective. O chestiune sensibilă este negocierea acestor aspecte cu clientul sau cu beneficiarii muncii noastre.

Recomand, cu alte cuvinte, să acordăm mare atenție, atunci când angajăm misiunile de audit, aspectelor privind conținutul contractului și celor ce privesc claritatea cu care sunt definiți termenii angajamentului.

Sunt susținătorul ideii că trebuie comunicat foarte mult și foarte bine cu clientul în toate etapele misiunii. Calitatea muncii auditorului depinde într-o mare măsură de modul de comunicare cu clientul.

În acest fel putem avea parte de o recunoaștere publică neimpusă neapărat de lege.

Mi-aș dori foarte mult ca în România să fie cât mai mulți auditori ale căror servicii să fie solicitate de clienți nu pentru că îi obligă legea, ci pur și simplu pentru calitatea muncii acestor profesioniști, care i-a convins pe acei beneficiari (clienți) că auditul financiar este util și necesar, că pot avea încredere în rezultatele acestuia, pentru că le aduce un plus de valoare.

În acest sens, nu trebuie să uităm nici o clipă că putem deține cel mai prețios capital pentru noi, **CREDIBILITATEA**.

Acest capital nu poate fi menținut și consolidat decât prin respectarea tuturor principiilor și regulilor impuse de **CODUL ETIC**.

Dacă vom dispune de aceste valori, vom avea rezultate și bani.

Al doilea val de modificări a legislației societăților comerciale în scopul armonizării cu normele comunitare

*Drd. Anne-Marie GRECEA,
General Manager,
Societatea de audit Eco-Legis
Expertconsult*

Abstract

Harmonising the Romanian Company Law with the European Standards on Decisional Transparency and Shareholders Protection

Key words: Corporate Governance, reform, OECD principles, community Aquis, EC recommendations, administrator, auditor, general assembly, censor, financial statements

The legislative reform on corporate governance consist of two main parts. The first one is refered to the compliance of domestic legislation on corporate governance with the OECD priciples. The second one is refered to the compliance of domestic legislation on legal entities with the requirements of the community Aquis.

The draft of the law covers the OECD priciples on corporate governance, the means of development of legislative framework toward European Community standards and the best practice in the European Community member states.

The milestones of this reform are, except for the OECD priciples, the European Community norms, particulary the European Community recommendations, the present legislative framework on legal entities and the reforms that have been recently implemented the the West- and Esteuropean member states.

The amendment of Companies Law has been welcomed within the academic environment. It has imposed to around 11.500 Romanian joint-stock companies to implement the principles of corporate governance, has regulated more coherently the organization and decision process of General Assembly of Shareholders, the management of joint-stock companies, the rights of minority shareholders, the potential abusive exercise of voting rights by shareholders, the procedure of merger and spin-off of companies, the dummy companies.

Thus, a certain part of the business environment has hostilely reacted to these amendments. Firstly, it has been criticized the interdiction of cumulative exercise of both administrator and manager functions based on a labor agreement. Secondly, it has also been criticized the induction of legislative clause that bound the managers of joint-stock companies to insure against the risk of professional liability. Following the debates on these issues, these critics outlined above have proved not to be consistent. This is because the Romanian joint-stock companies, that are the single beneficiaries of the corporate governance provisions, are highly required to implement such provisions. The positive attitude toward these provisions will enable the Romanian joint-stock companies to compete with companies from EU or other developed countries that have already extensively implemented them. The control procedures carried out by managers and the segregation of duties within joint-stock companies represent the main targets of corporate governance principles.

Cuvinte cheie: Guvernanță Corporativă, reformă, principiile OECD, acquis comunitar, recomandările CE, administrator, auditor financiar, adunare generală, cenzor, situații financiare.

Reforma legislativă în materia guvernărilor corporative prezintă două mari componente. O componentă constă în adaptarea legislației interne la standardele OECD în materia guvernării corporative, iar cea de-a doua se referă la alinierea legislației românești la standardele impuse de *acquis-ul comunitar* în materia societăților comerciale.

Principalele etaloane ale acestei reforme sunt, pe lângă principiile elaborate de OECD în materia guvernării corporative a societăților comerciale, normele comunitare, în special recomandări ale Comisiei Europene, precum și legislațiile moderne în materia societăților comerciale și reformele care au avut loc recent în statele occidentale și în cele est-europene.

OECD reprezintă forul internațional de dezbateră a politicilor economice și sociale la nivel global, o asociație apolitică a țărilor cel mai bine dezvoltate din punct de vedere economic, având drept misiune construirea unei economii puternice în statele membre, îmbunătățirea eficienței, perfectarea sistemelor de piață, extinderea comerțului liber și contribuția la dezvoltarea economică.

Valoarea și valabilitatea recomandărilor și rezoluțiilor OECD sunt atât de mari, încât se constituie practic într-o matrice de funcționare a economiei mondiale. Acolo unde decide să dezvolte programe, OECD reușește să mobilizeze fonduri, fie din resurse proprii, fie din alte resurse, cum ar fi cele ale UE, Comisia Europeană făcând parte din Consiliul OECD.¹

Reforma legislativă în materia societăților comerciale a fost substanțial modificată la finele anului precedent, prin Legea nr. 441/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și a Legii nr. 26/1990 privind Registrul Comerțului, în scopul armonizării acesteia cu prevederile comunitare în domeniu și al adaptării la stan-

dardele de transparență decizională și protecție a acționarilor existente în statele membre ale Uniunii Europene.

La numai șase luni, a apărut necesitatea modificării legislației societăților comerciale, adoptându-se Ordonanța de urgență a Guvernului nr.82 din 28 iunie 2007, pentru modificarea și completarea Legii nr.31/1990, privind societățile comerciale și a altor acte normative incidente, publicată în Monitorul Oficial al României, nr.446 din 29 iunie 2007.

Reforma legislativă în materia societăților comerciale a avut în vedere următoarele elemente ale *acquis-ului comunitar*²:

- **Prima Directivă a Consiliului nr. 68/151/EEC** de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în sensul art. 58 al doilea paragraf din Tratat, pentru protejarea intereselor asociațiilor sau terților;
- **A Doua Directivă a Consiliului nr. 77/91/EEC** de coordonare, în vederea echivalării, a garanțiilor impuse societăților în statele membre, în sensul art. 58 al doilea paragraf din Tratat, pentru protejarea intereselor asociațiilor sau terților, în ceea ce privește constituirea societăților pe acțiuni și menținerea și modificarea capitalului acestora;
- **A Treia Directivă a Consiliului nr. 78/855/EEC** privind fuziunile societăților pe acțiuni;
- **A Șasea Directivă a Consiliului nr. 82/891/EEC** privind divizarea societăților pe acțiuni;
- **A Unsprezecea Directivă a Consiliului nr. 89/666/EEC** privind publicitatea sucursalelor înființate într-un stat membru de anumite tipuri de societăți care intră sub incidența dreptului unui alt stat;
- **A Douăsprezecea Directivă a Consiliului nr. 89/667/EEC** din data de 21 decembrie 1989 în materie de drept al societăților comerciale, privind societățile cu răspundere limitată cu asociat unic.

Adaptarea legislației interne la standardele OECD. în materia guvernării corporative, componentă a reformei legislative a introdus următoarele **elemente de noutate**³:

1 www.oecd.org.

2 www.just.ro.

3 www.juridice.ro-Expunere de motive a proiectului de lege de modificare a lg.31/1990 - Ministerul Justiției.

- remodelarea **structurii consiliului de administrație**: s-a optat pentru sistemul monist („**one-tier**”), făcându-se distincție, în cadrul Consiliului, între funcțiile ne-executive și cele executive;
- definirea **funcției ne-executive și a celei executive**; fixarea cadrului legal al **răspunderii** față de societate a **administratorilor** ne-executivi și executivi;
- stabilirea criteriilor ce definesc **independența unui administrator ne-executiv** (preluate din Recomandarea 2005/162/EC a Comisiei Europene din 15 februarie 2005 cu privire la rolul administratorilor neexecutivi ai companiilor listate);
- revizuirea reglementării **statutului administratorilor** (instituirea obligației de diligență, a obligației de loialitate față de societate, adoptarea regulii „judecății de afaceri” - „business judgment rule”);
- clarificarea instituției „**cumulului de mandate**” (distincție între cumulum de mandate administrator - persoană fizică, administrator-persoană juridică);
- îmbunătățirea **protecției acordate acționarilor**, prin modificarea condițiilor de **convocare a adunării generale** ordinare și extraordinare (mărirea termenului de convocare a adunării generale de la 15 zile la 30 de zile, reducerea procentului acționariatului care poate solicita convocarea adunării generale extraordinare), a **cerințelor de cvorum și majoritate** (reducerea acestora), reglementarea **dreptului acționarilor de a solicita introducerea unor puncte noi pe ordinea de zi** a adunării generale, instituirea dreptului acționarilor ce dețin **acțiuni preferențiale de a participa la adunările generale** (fără a putea vota), reglementarea **votului în absență** în adunarea generală și a posibilității încheierii de **convenții între acționari privind exercitarea dreptului de vot**, reglementarea **dreptului la informare**, îmbunătățirea sistemului de **stabilire și plată a dividendelor**, redefinirea condițiilor de exercitare a dreptului acționarului/asociațului de a se retrage din societate (adăugarea unei noi circumstanțe în care poate interveni retragerea, stabilirea termenului în care poate opera, reglementarea obligației de evaluare de către un expert independent a prețului acțiunilor);
- clarificarea reglementării în materia **numirii auditorilor financiari** (s-a optat pentru numirea acestora de către adunarea generală ordinară);

- îmbunătățirea cadrului legal al **acțiunii în despăgubire introduse de acționarii minoritari** (stabilirea unui procent din acționariat care poate introduce acțiunea, fixarea momentului în raport cu care se analizează existența calității de acționar).

Necesitatea modificării legislației societăților comerciale

În procesul realizării reformei la care ne referim, se parcurge o nouă etapă semnificativă, care constă în adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.82 din 28 iunie 2007 pentru modificarea și completarea Legii nr.31/1990 privind societățile comerciale și a altor acte normative incidente, care potrivit Notei de fundamentare emisă de Ministerul Justiției este susținută cu următoarele argumente⁴:

- existența unor dispoziții ale Legii nr. 441/2006 privind unele termene tranzitorii care aveau ca scop pregătirea mediului de afaceri pentru implementarea noii reglementări, în care, deși nu au fost apreciate inițial ca impunând acordarea unei perioade de asimilare și de pregătire a aplicării, s-au dovedit, ulterior adoptării, dificil de pus în practică imediat;
- o parte dintre aceste prevederi impun obligații pentru a căror îndeplinire este necesară adoptarea unor decizii de către organele colegiale ale societăților (consiliul de administrație sau adunarea generală), în această situație fiind necesară parcurgerea unor etape de procedură, menite a asigura exigențele de transparență a procesului decizional;
- examinarea aprofundată a textului actului normativ, astfel cum a fost adoptat, a relevat o serie de neconcordanțe, care, chiar dacă sunt, în mod evident, erori de procesare (trimiterea la un articol abrogat, ex. art. 166- trimitere la art. 145 abrogat; art. 275: trimitere la art. 149 abrogat) sau indicarea unui articol greșit (cauza fiind contractarea anumitor articole; ex. art. 1521, art. 199), au determinat o modificare substanțială a textului sau chiar abrogarea lui.
- sesizarea unui număr de inconsistențe ale normei, astfel cum a fost adoptată, care putea avea un

4 www.just.ro.

impact negativ semnificativ asupra mediului de afaceri; exemple de deficiențe: folosirea altor prepoziții, locuțiuni prepoziționale, expresii decât cele propuse de inițiator (art. 1371 alin. (3) folosește locuțiunea prepozițională „pe durata îndeplinirii mandatului”, modificând total regimul contractului administratorului/directorului societății pe acțiuni); reducerea unui text (ex. art. 1441 – obligația de prudență și diligență - și art. 1442 – obligația de loialitate - devin art. 1441 – o obligație combinată, cu cauze de exonerare, care, deși în mod natural sunt distincte, devin în dreptul românesc general aplicabile, în contradicție cu standardele existente în legislația statelor membre ale Uniunii Europene);

- deficiențele constatate, precum și altele similare semnalate de mediul de afaceri, destinatarul acestui text legal (omiterea din categoria prevederilor a căror aplicare este amânată pentru o perioadă tranzitorie a anumitor articole, a căror aplicare impune parcurgerea unor etape procedurale, fiind imposibilă operarea lor prin însăși intrarea în vigoare a legii), sunt de natură a afecta stabilitatea mediului de afaceri
- recomandările formulate de societățile comerciale în perioada imediat următoare intrării în vigoare a noii reglementări (necesitatea clarificării anumitor prevederi, pentru a asigura interpretarea unitară a acestora – ex. definiția fuziunii, modalitatea de numire a auditorului financiar și a auditorului intern)
- recomandările formulate de Grupul de State împotriva corupției (GRECO) în ultimul său Raport de evaluare asupra României, privind stabilirea de noi incompatibilități în exercitarea funcțiilor de administrator, director, cenzor, auditor și în dobândirea calității de fondator, incompatibilități raportate la condamnarea pentru săvârșirea unor fapte incriminate de legislația pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor,

Principalele modificări ale Legii nr. 31/1990 efectuate prin Ordonanța de Urgență nr. 82 din 28 iunie 2007

Al doilea val al reformei legislației societăților comerciale, reglementat prin Ordonanța de Urgență nr. 82

din 28 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 446 din 29 iunie 2007 prezintă următoarele modificări:

I. Modificări în materia statutului administratorului și a structurii Consiliului de Administrație:

- se acordă societăților pe acțiuni **un termen tranzitoriu de 6 luni** pentru modificarea structurii consiliului de administrație (și, dacă este cazul, a actului constitutiv), în conformitate cu prevederile Legii nr. 441/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 (art. III din OUG nr. 82/2007);
- se precizează că **la data acceptării mandatului operează încetarea de drept a contractelor de muncă** ale administratorilor/directorilor, dacă acestea au fost încheiate pentru poziția de administrator sau director, **respectiv suspendarea contractelor de muncă**, dacă acestea corespundeau unei alte funcții salarizate. Pentru contractele de muncă încheiate anterior datei de intrare în vigoare a OUG 82/2007, încetează de drept la data de **29 iunie 2007** (art. V din OUG nr. 82/2007);
- se creează temeiul legal pentru acoperirea de către societate a costurilor legate **de asigurarea profesională a administratorilor/directorilor** (art. 153¹² alin. 4);
- se reglementează expres **natura fiscală a remunerației directorilor**, obținută în temeiul contractului de mandat, care este asimilată din punct de vedere fiscal veniturilor din salarii și se impozitează potrivit legislației în materie (art. 152² din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- prin derogare de la art. 5 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, **remunerația directorilor** obținută în temeiul contractului de mandat este **asimilată salariului**, din punct de vedere al obligațiilor decurgând din legislația privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, inclusiv dreptul de asigurare pentru accidente de muncă și boli profesionale, legislația privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, precum și din legislația privind asigurările de sănătate (art. 152³ din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță)
- se **elimină obligația creării** în cadrul consiliului de administrație a **comitetului de audit**, rămânând la

latitudinea adunării generale a acționarilor să decidă cu privire la constituirea de comitete consultative (art. 140² alin. 1 și art. 143 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);

- se **elimină obligația numirii a cel puțin unui administrator independent** în societățile pe acțiuni obligate la auditare (art. 140² alin. 3 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se **delimitează mai clar conținutul obligațiilor de prudență, diligență și loialitate** a administratorilor și directorilor societăților pe acțiuni, prin elaborarea unui articol distinct pentru reglementarea obligațiilor de prudență și diligență și prin stabilirea situațiilor în care răspunderea contractuală a administratorilor și/sau directorilor nu este angajată (art. 144¹ din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se completează dispoziția conform căreia administratorii, respectiv membrii directoratului, sau, după caz, entitățile care țin evidența acționariatului conform prevederilor legale au obligația să pună la dispoziția acționarilor și a oricărui alți solicitanți informații privind structura acționariatului respectivei societăți și **să le elibereze, la cerere, pe cheltuiala lor, certificate privind aceste date** (art. 178. alin.1 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se elimină termenul de **5 zile pentru publicarea în Monitorul Oficial**, de la data adoptării deciziei de convocare a adunării generale a acționarilor, obligație în sarcina consiliului de administrație. Convocarea se va publica în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a, și în unul dintre ziarurile de largă răspândire din localitatea în care se află sediul societății sau din cea mai apropiată localitate (art.117 alin³ din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se **crează premisele derulării operațiunilor de trezorerie** în cadrul grupului de societăți, prin precizarea că **nu constituie infracțiune** fapta administratorului, directorului sau reprezentantului legal al societății **de a folosi creditul societății** în cadrul unor operațiuni de trezorerie **între societate și alte societăți controlate de aceasta sau care o controlează, direct ori indirect**, precum și fapta fondatorului-societate comercială de a se împrumuta, în cadrul unor operațiuni de trezorerie, de la una dintre societățile controlate ori care o con-

trolează pe aceasta, direct sau indirect (art. 272 alin. 2 și 3 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță).

II. Modificări în materia drepturilor și obligațiilor acționarilor/asociaților:

- se introduce **un nou caz de incompatibilitate** pentru fondatori, administratori, directori, cenzori, auditori financiari: „condamnarea pentru o infracțiune prevăzută de Legea nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism” (art. 6 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se completează prevederile referitoare la răspunderea asociaților prin art. 237¹ particularizându-se patru cazuri diferite:
 - (1) atunci când un asociat răspunde nelimitat pentru obligațiile societății pe durata funcționării acesteia, **răspunderea sa pentru aceste obligații va fi nelimitată și în faza dizolvării și, dacă este cazul, a lichidării societății;**
 - (2) atunci când, pe durata funcționării societății, un asociat răspunde pentru obligațiile acesteia în **limitele aportului la capitalul social, răspunderea sa va fi limitată la acest aport și în situația dizolvării și, dacă este cazul, a lichidării societății;**
 - (3) asociatul care, în fraudă creditorilor, abuzează de caracterul limitat al răspunderii sale și de personalitatea juridică distinctă a societății **răspunde nelimitat pentru obligațiile neachitate ale societății dizolvate, respectiv lichidate;**
 - (4) **răspunderea asociatului devine nelimitată** în condițiile alin. (3), în special atunci când acesta dispune de bunurile societății ca și cum ar fi bunurile sale proprii sau dacă diminuează activul societății în beneficiul personal ori al unor terți, cunoscând sau trebuind să cunoască faptul că în acest mod societatea nu va mai fi în măsură să își execute obligațiile.

III. Modificări în materia drepturilor asociatului unic și a societăților cu răspundere limitată:

- se prevede dreptul asociatului unic în cadrul societății de tip unipersonal, **de a încheia un contract**

de muncă în baza calității de salariat al societății al răspundere limitată al cărui asociat unic este (alin 3.art.196¹ din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță).

Prevederea anterioară limita acest drept dacă asociatul unic deținea și calitatea de administrator sau membru în consiliul de administrație;

- se completează și se clarifică astfel prevederea conform căreia dispozițiile privitoare la administrarea societăților pe acțiuni **nu sunt aplicabile societăților cu răspundere limitată, indiferent dacă sunt sau nu supuse obligației de auditare** (alin 4. art. 196¹ din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se precizează că majorarea capitalului social al societăților cu răspundere limitată se poate realiza prin modalitățile și din sursele prevăzute de lege pentru societățile pe acțiuni (art. 221 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță).

IV. Modificări în materia auditului financiar, auditului intern și cenzorilor:

- se **modifică numărul obligatoriu de cenzori** ai societății pe acțiuni (3 cenzori și un supleant; anterior erau 3 cenzori și 3 supleanți) dacă prin actul constitutiv nu s-a prevăzut un număr mai mare (art. 159 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se precizează că la societățile pe acțiuni cu capital majoritar de stat, **unul dintre cenzori este, în mod obligatoriu, reprezentant al Ministerului Economiei și Finanțelor** (art. 159.alin 4 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se clarifică conținutul articolului privind **statutul cenzorilor și al auditorilor interni**, conform căruia cenzorii sunt obligați să supravegheze gestiunea societății, să verifice dacă situațiile financiare sunt legal întocmite și în concordanță cu registrele, dacă acestea din urmă sunt ținute regulat și dacă evaluarea elementelor patrimoniale s-a făcut conform regulilor stabilite pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare;

Despre toate acestea, precum și asupra propunerilor pe care le vor considera necesare cu privire la situațiile financiare și repartizarea profitului, **cenзорii vor prezenta adunării generale un raport amănunțit.**

Modalitatea și procedura de raportare a auditorilor interni se stabilesc potrivit normelor elaborate de Camera Auditorilor Financieri din România (art. 163 alin 1 și alin 2 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);

- se precizează faptul că **auditorul intern nu este numit de adunarea generală a acționarilor**, el fiind un angajat al societății sau un colaborator al acesteia, în baza unui contract de prestări servicii (art. 130 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se completează articolul prin care **societatea auditată poate renunța la numirea cenzorilor** (art. 160 alin. 1¹ din Legea nr. 31/1990 cu modificările aduse prin ordonanță);
- se face corecția art.111 alin 2.pc b¹ conform căruia, adunarea generală este obligată în cazul **societăților ale căror situații financiare sunt auditate**, să numească sau să demită auditorul financiar și să fixeze durata minimă a contractului de audit financiar;
- nemaexistând **obligația numirii auditorilor interni de către adunarea generală nu mai există nici obligativitatea menționării la Registrul Comerțului a auditorilor interni, ci doar a cenzorilor și a auditorilor financieri.**

V. Modificări în materia registrelor societății și situațiilor financiare anuale:

- s-a reglementat foarte clar prevederea referitoare la **situațiile financiare consolidate**, astfel încât consiliul de administrație, respectiv directoratul societății-mamă, definite astfel de reglementările contabile aplicabile, este obligat ca, în termen de 15 zile de la data aprobării acestora, **să depună la oficiul registrului comerțului copii ale situațiilor financiare anuale consolidate** (art. 185.5 din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță).

VI. Modificări în materia fuziunii și divizării :

- se introduce **o nouă formă de divizare**, prin transferul simultan al patrimoniului societății divizate către una sau mai multe societăți existente și una sau mai multe societăți nou constituite (art. 238 alin. (2)¹ din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);
- se completează **conținutul operațiunii de divizare**

reglementându-se distinct situația când divizarea are loc și prin transferul simultan al patrimoniului societății divizate către una sau mai multe societăți existente și una sau mai multe societăți nou-constituite (art. 238 alin.2¹ din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță);

VII. Modificări în materia contravențiilor și infracțiunilor:

- se introduc noi sancțiuni conform cărora societățile pe acțiuni se sancționează cu amendă contravențională de la 5000 lei la 10.000 lei pentru nedeplinirea hotărârilor adunării generale în termen de 15 zile la oficiul registrului comerțului, spre a fi menționate în registru și publicate în Monitorul Oficial al României, Partea a IV-a (art.270³ din Legea nr. 31/1990, cu modificările aduse prin ordonanță).

Aprecieri ale modificărilor legislative

Modificarea Legii societăților comerciale pe parcursul celor două etape prezentate a fost amplu dezbătută atât în mediul academic, cât și în cel al afacerilor. După primul val de modificări a avut loc Conferința „Dreptul afacerilor pentru 2000”, unde au participat specialiști din România și din Comunitatea Europeană, care au apreciat progresul remarcabil în domeniul legislației societare.⁵

Elementele cele mai mult dezbătute se referă la faptul că modificările legislative au impus celor aproape 11.500 societăți pe acțiuni românești introducerea principiilor guvernării corporative, au reglementat mai coerent modul de organizare și de luare a deciziilor adunărilor generale ale acționarilor, administrarea societăților pe acțiuni, drepturile acționarilor minoritari, exercițiul potențial abuziv al drepturilor de vot, procedura fuziunii și cea a divizării.

O parte a mediului de afaceri, conform aceleași surse, s-a arătat totuși ostilă acestor modificări, prin critica în primul rând a interdicției cumulului unui mandat de administrator/manager cu un contract de muncă și, în al doilea rând, a obligației managerului societăților pe acțiuni de a se asigura pentru răspundere profesională. Din dezbateri a reieșit că aceste critici

sunt neîntemeiate, întrucât societățile pe acțiuni românești, unicele destinatare ale noilor reguli de guvernare corporativă, au imperioasă nevoie de adaptare la acestea. Atitudinea permisivă față de aceste principii, prezente la nivel global în corporații, va permite întreprinderilor românești să concureze cu corporațiile europene sau din alte țări dezvoltate. Controlul managerului și separația puterilor în cadrul societăților pe acțiuni reprezintă principalele ținte ale guvernării corporative. Managerul-mandatar este o persoană independentă, care își poate asuma riscuri, inclusiv riscul de a fi demis, ceea ce managerul-salariat nu este.

Al doilea val de modificări a fost apreciat pozitiv, întrucât a rezolvat majoritatea deficiențelor constatate în prima etapă, atât de mediul de afaceri, cât și de alte organisme interne și internaționale.

Apreciem că pentru noi, auditorii, este un mare succes clarificarea regimului juridic al **instituției auditorului intern**, care era confuz reglementat.

Legea societăților comerciale prevede acum imperativ: **modalitatea și procedura de raportare a auditorilor interni se stabilesc potrivit normelor elaborate de Camera Auditorilor Financiari din România.**

Bibliografie

Cărpenu Stanciu, *Drept comercial român*, Editura Universul juridic, 2007

www.europa.eu.int.co

www.just.ro;

www.oecd.org;

www.immromania.ro

ww.juridice.ro;

Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale republicată, cu modificările ulterioare;

Legea nr. 441/2006 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și a Legii nr. 26/1990 privind registrul comerțului, publicată în Monitorul Oficial al României, nr. 955 din 28 noiembrie 2006;

Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.82 din 28 iunie 2007, pentru modificarea și completarea Legii nr.31/1990, privind societățile comerciale și a altor acte normative incidente, publicată în Monitorul Oficial al României, nr.446 din 29 iunie 2007.

⁵ www.immromania.ro.

Andreea MANOLE
Audit Senior Manager,
KPMG

Standardele internaționale de raportare financiară și importanța lor pentru companiile românești

Abstract

International Financial Reporting Standards and their importance for romanian companies

Key words: International Financial Reporting Standards, Transparency, Comparability, Global Standards

In today's globalized world, it is becoming more and more important for companies to apply consistent standards of quality financial reporting, which can be understood worldwide. Investors need to be able to discern easily how a company is performing and to compare its results not only with the local market, but also with those in other countries. In many countries is a legal requirement for listed companies to be audited under IFRS.

The need for a global standard has become far more important in view of globalization, and the fact that the level of cross border trade and transactions has grown exponentially since IAS was created.

The Romanian authorities also require companies to continue reporting under Romanian accounting standards in many cases as well as IFRS.

The introduction of IFRS has been a major change to financial reporting worldwide. Inevitably, implementing it has caused some extra work for companies and state regulatory authorities in the short term, as well as some additional costs. However, in today's global economy, and particularly within the European Union, it is essential to move to IFRS, and those companies which do so sooner will be in a stronger competitive position. The time and costs involved in implementing the standard should consequently be seen as an investment in the future of the company, which in the long term will lead to higher profits, and greater opportunities for expansion of operations. A professional auditor can help a company minimize the complications of implementing IFRS.

Implementing IFRS is essential for Romanian companies, which will give them far greater opportunities for development in the long term.

Cuvinte cheie:
**Standarde Internaționale
de Raportare Financiară,
transparență, comparabilitate,
standarde universale.**

În lumea globalizată de astăzi, companiile își desfășoară activitatea din ce în ce mai mult în afara frontierelor. Acest lucru este particular pentru Uniunea Europeană unde Piața Unică a eliminat barierile pentru mișcarea liberă a bunurilor, serviciilor și a oamenilor. Companiile au mai multe oportunități pentru creștere în acest mediu, și au loc mai multe fuziuni și achiziții deoarece companiile văd beneficiile unei economii de scară.

România este nouă membră a Uniunii Europene, primind un substanțial aport de investiții străine directe în ultimii ani deoarece companiile au anticipat beneficiile aderării. Piața românească devine din ce în ce mai internaționalizată, cu mai multe companii multinaționale intrate pe Piață, în timp ce companiile românești profită de avantajele pieței unice pentru a-și extinde activitatea în alte țări membre ale Uniunii Europene.

În acest mediu, devine din ce în ce mai importantă pentru companii aplicarea consecventă a unor standarde de raportare financiară care pot fi înțelese oriunde în lume. Investitorii trebuie să poată înțelege cu ușurință care sunt performanțele unei companii și să poată compara rezultatele nu numai cu piața locală, dar și cu cele din alte țări. Pentru a întruni cerințele economiei globale Comitetul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate („IASB”) a dezvoltat Standardele Internaționale de Raportare Financiară, un set de standarde internaționale uniforme. În multe țări, inclusiv în Uniunea Europeană, este o cerință legală pentru companiile listate la bursă să pregătească situații financiare consolidate conform IFRS. Deci toate companiile care sunt tranzacționate la Bursa de Valori din România și care pregătesc situații financiare consolidate trebuie să aplice aceste standarde.

Standardele Internaționale de Raportare Financiară au fost create în 2001 de IASB, dar a fost de fapt o perfecționare a Standardelor Internaționale de Contabilitate care au fost elaborate pentru prima dată în 1973. Nevoia pentru standarde universale a devenit mult mai importantă în vederea globalizării și datorită depășirii granițelor pieței și creșterii exponențiale a tranzacțiilor de când au fost create Standardele Internaționale de Contabilitate. Până atunci, Principiile de Contabilitate General Acceptate în Statele Unite (US GAAP) erau folosite ca standarde internaționale pe piețele de capital de pretutindeni. Astfel, Standardele Internaționale de Raportare Financiară au fost dezvoltate ca un sistem global contabil, care ia în considerare varietatea rapoartelor tradiționale

din diferite țări. Cu alte cuvinte, este mai ușor pentru companiile din țări unde raportarea financiară este semnificativ diferită de cea americană, să aplice IFRS.

O convergență progresivă a IFRS cu US GAAP va avea loc în urmă-

Guvernele observă beneficiile pe care IFRS le aduce în atragerea de investiții, în timp ce companiile au început să înțeleagă că prin aplicarea consecventă a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară adaugă o emblemă de integritate ce mărește valoarea acțiunilor, ajută în câștigarea încrederii clienților, conduce spre un acces mai ușor la credite

torii ani și Comitetul pentru Standarde din Statele Unite (FASB) a pledat pentru ideea de a lucra cu IASB pentru a obține acest lucru.

Bursa din Statele Unite ale Americii (SEC) lucrează, de asemenea, la eliminarea nevoii de înregistrare a companiilor în Statele Unite pentru a reconcilia raportarea IFRS cu raportarea US GAAP. Acest lucru va reduce birocrăția și va scuti companiile de costuri suplimentare. Acest proces va fi finalizat până în 2009.

Uniunea Europeană a jucat un rol important în promovarea IFRS, în

special prin cerința de aplicare a standardelor la companiile listate din cadrul Uniunii. Standardele Internaționale de Raportare Financiară sunt esențiale pentru funcționarea eficientă a pieței unice europene deoarece elimină un număr mare de standarde naționale. În timp ce avantajele Standardelor Internaționale de Raportare Financiară sunt evidente în cadrul pieței unice europene, acestea au început să fie aplicate în întreaga lume. China, de exemplu, a cerut companiilor listate să adopte IFRS de la începutul anului 2007. Guvernele observă beneficiile pe care IFRS le aduce în atragerea de investiții, în timp ce companiile au început să înțeleagă că prin aplicarea consecventă a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară adaugă o emblemă de integritate ce mărește valoarea acțiunilor, ajută în câștigarea încrederii clienților și poate conduce spre un acces mai ușor la credite.

Avantajele IFRS sunt mari, oferind posibilitatea firmelor din România să își raporteze performanțele economice și financiare într-un format și pe baza unor principii universale și cunoscute pe cât mai multe piețe și de cât mai mulți investitori. Autoritățile române ar trebui să facă mult mai mult decât să ceară companiilor să aplice minimum de standarde cerute de Uniunea Europeană. Insuficiența aplicării complete și corecte a standardelor ar putea conduce la rămânerea în urmă a companiilor românești față de competitorii lor din alte țări, precum și la încetinirea potențialilor investitori. Totuși, autoritățile române nu au văzut imediat avantajele IFRS și au fost ezitante în încurajarea aplicării acestora. O dificultate aparte a fost o tendință de a atenua standardele prin ce-

rința de a fi aplicate integral, dar în practică permițând anumite variante locale. Acest lucru nu este benefic, deoarece ideea de IFRS este aceea a unui set de standarde globale, care nu pot fi subiectul unor interpretări în diferite țări.

Autoritățile române continuă să ceară companiilor să raporteze conform standardelor române de contabilitate în cele mai multe cazuri, precum și conform IFRS.

Acest lucru înseamnă că aceste companii trebuie să emită două seturi de situații financiare. Acest lucru este birocratic, costisitor și consumator de timp. Acesta este, de altfel, un mijloc de constrângere în aplicarea IFRS și ar trebui eliminat. Continuarea pregătirii situațiilor financiare conform cerințelor românești de raportare înseamnă că doar câteva companii în afara de cele obligate prin lege să emită situații financiare conform IFRS vor face acest lucru.

Ar fi mult mai bună încurajarea cât mai multor companii să treacă la raportarea IFRS, prin înlocuirea standardelor românești cu cele internaționale. Totuși, acest lucru va presupune un angajament din partea autorităților române față de IFRS și față de principiile calității, consecvenței și transparenței în raportarea financiară.

Unele companii pot considera că IFRS este prea complicat și preferă să continue cu aplicarea standardelor naționale de contabilitate. Aceasta ar fi o abordare pe termen scurt.

Pe termen mediu, este mult mai bine să se aplice IFRS, care, deși mai complicat, este un sistem modern, ce reflectă realitatea mediului de afaceri globalizat. Acest lucru este mult mai complex decât acum

câteva decenii când au fost introduse standardele naționale. Multe standarde naționale nu au ținut pasul cu schimbările reglementărilor care au fost adoptate în ultimii ani, astfel IFRS sunt de departe mai robuste și sunt o indi-

*Introducerea
Standardelor
Internaționale
de Raportare Financiară
a fost o schimbare majoră
adusă asupra raportării
financiare
în întreaga lume.
Inevitabil, implementarea
acestora a determinat
pe termen scurt
o muncă suplimentară
pentru companii
și pentru instituțiile
de reglementare, precum
și costuri suplimentare*

cație clară pentru companii că s-au supus atât legii locale, cât și standardelor internaționale.

Introducerea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară a fost o schimbare majoră adusă asupra raportării financiare în întreaga lume. Inevitabil, implementarea acestora a determinat pe termen scurt o muncă suplimentară pentru companii și pentru instituțiile de reglementare, precum și costuri suplimentare. Oricum, în economia globală de astăzi, și în particular în Uniunea Europeană, este esențială trecerea la IFRS; acele companii

care vor face această schimbare mai devreme vor fi într-o mai bună poziție competitivă.

Timpul și costurile implicate în implementarea standardelor vor fi văzute ca investiții în viitorul companiei, care, pe termen lung, vor genera profituri mai mari și oportunități mai bune pentru dezvoltarea activității.

Un auditor profesionist poate ajuta compania prin simplificarea complicațiilor legate de implementarea IFRS, asigurându-se că programul de introducere a standardelor este respectat.

Avantajele – o mai mare transparență, comparabilitate și astfel potențial pentru decizii investiționale mai bune – vor urma fără îndoială în următorii ani.

Companiile românești trebuie să adopte provocarea implementării IFRS cât mai curând posibil, deși se confruntă cu multe schimbări legate de aderarea la Uniunea Europeană. Cu toate acestea, implementarea IFRS este fundamentală pentru companiile românești, după care, pe termen lung, se vor crea oportunități de dezvoltare mult mai mari.

Bibliografie

IFRS, International Financial Reporting Standards, Ed.2007, International Accounting Standards Board

Accounting and Business, The Magazine for Financial Professionals, Vol.10, ACCA

EU- Materials, Planned implementation of the IAS regulations în the EU and EEA

IFR Group Materials, KPMG International

Despre competență, confidențialitate și comportament profesional, în contextul Codului etic

Prof. univ. dr. Ana
MORARIU,
auditor financiar,
ASE București

Abstract

About competency, confidentiality and professional behavior in the context of the Code of Ethics

Key words: responsibility, integrity, objectivity, professional rigors, due care

As it is well known, the Romanian professional body - The Chamber of Financial Auditors of Romania - adopted fully the IFAC Code of Ethics. This is the essential manual of the Romanian financial auditors, their guidance for conduct in their professional activity. For this reason, studying it in depth, represent a major objective both for the professional training programs and for the education curricula of the financial auditor trainees. The current article intends to present and to comment three important sections of the Code of Ethics, concerning the competency, confidentiality and professional behavior with practical applicability in their day to day activity.

Consequently, the professional competence and the due care impose to the financial auditors obligations to respect the relevant laws and regulations, to avoid any activities which could bring the profession into disrepute, pointing out also the continuous professional education of the auditors, the improvement of their behavior and of the services provided, as well as taking their responsibilities at the highest level. A financial auditor should perform professional services in accordance with the relevant technical and professional standards.

The Confidentiality means to maintain the professional secret, of the information about the client business or about its employer obtained during performing the professional services as part of their audit engagement, the obligation to maintain the confidentiality remaining also after the completion of the relationship between the financial auditors and its client or employer. This principle should be rigorously observed because the financial auditors, during their engagement - have at their disposal all the data on the financial statements, equity, trademarks, intellectual property as well as the management style adopted.

The Professional behavior principle requires the professional auditors to observe the relevant laws and regulations and to avoid any actions which could bring the profession into disrepute. These mean actions which an informed and knowledgeable party, having access to all the relevant information, will conclude that will negatively affect the profession good reputation.

Cuvinte cheie: **responsabilitate, integritate, obiectivitate, vigilență, rigori profesionale.**

După cum se cunoaște, organismul profesional român – Camera Auditorilor Financiari din România – a adoptat integral Codul de etică emis de IFAC. Acesta reprezintă cartea de căpătâi a auditorilor financiari români, ghidul lor de conduită în activitatea lor profesională. De aceea,

studierea sa în profunzime reprezintă un obiectiv de prim ordin atât în programele de pregătire continuă ale auditorilor, cât și în învățământul auditorilor stagiați. Articolul de față își propune să prezinte și să comenteze trei secțiuni extrem de importante ale Codului etic, referitoare la competență, confidențialitate și comportament profesional, care au o aplicabilitate practică permanentă în activitatea de zi cu zi.

Secțiunea 130 **Competența profesională** **și atenția cuvenită**

Competența profesională și atenția cuvenită impun auditorilor obligația de a se conforma legilor și reglementărilor relevante, de a evita orice acțiuni care pot discredita profesia de auditor, vizând de asemenea și perfecționarea continuă și durabilă a auditorului, îmbunătățirea comportamentelor sale și a serviciilor prestate, precum și exercitarea responsabilităților asumate la cel mai înalt nivel al capacității de care dispune.

Un auditor financiar trebuie să desfășoare servicii profesionale în concordanță cu standardele tehnice și profesionale relevante.

Auditorii financiari profesioniști au datoria de a îndeplini, cu grijă și competență, instrucțiunile clientului sau angajatorului, trebuind să corespundă cerințelor de integritate, obiectivitate și, în cazul auditorilor financiari profesioniști, de independență. În plus, aceștia trebuie să se conformeze standardelor tehnice și profesionale promulgate de:

- standardele internaționale de audit;
- comitetul pentru standarde internaționale de contabilitate;
- organismele profesionale membre sau alte organisme cu atribuții de reglementare;
- legislația relevantă.

Atât obiectivele, cât și principiile fundamentale sunt de natură generală și nu sunt desemnate a fi utilizate pentru a soluționa problemele de etică ale unui auditor financiar într-un anumit caz. Totuși, Codul furnizează unele îndrumări referitoare la aplicarea în practică a obiectivelor și principiilor fundamentale în ceea ce privește un număr de situații specifice ce apar în profesia de auditor financiar.

„Principiul competenței profesionale și al atenției cuvenite impun auditorilor profesioniști următoarele obligații:

- a) menținerea cunoștințelor și aptitudinilor profesionale la nivelul necesar care să asigure clienții sau angajatorii de oferirea unor servicii profesionale competente; și

- b) să acționeze cu conștiinciozitate în conformitate cu standardele tehnice și profesionale aplicabile, atunci când oferă servicii profesionale.“

Furnizarea unor servicii profesionale competente necesită un raționament solid în aplicarea cunoștințelor și aptitudinilor profesionale.

Competența profesională poate fi împărțită în două faze distincte:

1. Obținerea unui nivel de competență profesională

Atingerea competenței profesionale presupune, inițial, un standard ridicat de educație, urmat apoi de o educație specifică, pregătire și o examinare în domeniul profesional relevant și, chiar dacă e prevăzut sau nu, de o perioadă de experiență în domeniu. Acesta ar trebui să fie modelul normal al dezvoltării pentru un auditor financiar.

2. Menținerea unui nivel de competență profesională

Menținerea competenței profesionale cere o continuă conștientizare a dezvoltării permanente a profesiei contabile, incluzând reglementările naționale și internaționale relevante în domeniul contabilității, auditului și alte reglementări relevante sau cerințe statutare, necesită o permanentă monitorizare și înțelegere a evoluțiilor relevante pe plan profesional tehnic și în mediul de afaceri.

Pregătirea profesională continuă, dezvoltă și menține capacitățile care îi permit unui auditor profesionist să desfășoare o activitate competentă în mediul profesional. Un auditor financiar ar trebui să adopte un program proiectat să asigure controlul calității serviciilor profesionale prestate în concordanță cu reglementările naționale și internaționale.

Un auditor profesionist trebuie să se asigure treptat că aceia care își desfășoară activitatea sub tutela unui auditor profesionist beneficiază de instruire și supervizare adecvată.

Acolo unde este cazul, un auditor profesionist trebuie să îi atenționeze pe clienți, angajatori și alți utilizatori ai serviciilor profesionale de limitele inerente ale serviciilor oferite pentru a evita interpretarea unei opinii exprimate ca fiind afirmarea unui fapt.

Sectiunea 140 **Confidențialitate**

Confidențialitatea are ca rol păstrarea secretului profesional, a informațiilor despre afacerile clientului sau angajatorului dobândite de-a lungul prestării serviciilor profesionale de către auditorii financiari pe parcursul derulării misiunii de audit, obligativitatea confidențialității continuând chiar și după încetarea relațiilor între auditorul financiar și client sau angajator.

Acest principiu este necesar a fi riguros respectat deoarece auditorii pe parcursul desfășurării misiunilor lor au la dispoziție - atât sub formă scrisă, cât și verbală - toate datele privind situația financiară, patrimonială, secrete de producție și marketing, precum și stilul managerial abordat.

Toate aceste detalii reprezintă „cheia succesului” unității auditate, iar aflarea acestor secrete de către unele persoane concurente ar conduce societatea la grave dezechilibre. Sunt însă situații când instanțele de judecată cer anumite detalii privind unele aspecte ale societății auditate, iar în aceste cazuri auditorul financiar răspunde pozitiv la solicitarea făcută, fără a se încălca principiul confidențialității. Iată ce prevede Codul etic :

„Principiul confidențialității impune auditorilor profesioniști obligația de a se abține de la:

1. dezvăluirea de informații confidențiale în afara firmei sau organizației angajatoare ca urmare a unei relații profesionale sau de afaceri, cu excepția cazului în care a fost autorizat în mod special să facă publică o anumită informație sau dacă există o obligație legală sau profesională de a face publică acele informații;
2. folosirea informațiilor confidențiale dobândite în timpul executării sarcinilor de serviciu în avantajul personal sau în avantajul unei terțe părți.”

Un auditor profesionist trebuie să respecte confidențialitatea, chiar și într-un mediu social. Auditorul profesionist trebuie să fie vigilent față de posibilitatea unor scurgeri de informații, în special în situații ce implică o asociere de afaceri pe termen lung cu un asociat sau un afin.

El trebuie, de asemenea, să păstreze confidențialitatea informațiilor prezentate de către un posibil client sau angajator.

Auditorul profesionist trebuie, de asemenea, să ia în considerare necesitatea de a păstra confidențialitatea informațiilor în cadrul firmei sau al organizației angajatoare și trebuie să facă tot posibilul pentru a se asigura că personalul aflat sub controlul său și persoanele care îi furnizează consultanță sau asistență respectă principiul confidențialității.

Obligația de confidențialitate se menține și după încheierea relațiilor dintre auditorul profesionist și un client angajator.

Când auditorul profesionist schimbă organizația angajatoare sau obține un nou client, el are dreptul să utilizeze experiența anterioară. Auditorul profesionist nu trebuie, totuși, să folosească sau să divulge informații confidențiale primite sau obținute dintr-o relație profesională sau de afaceri.

În Codul etic se prevăd și următoarele situații în care auditorii profesioniști sunt sau pot fi obligați să divulge informații confidențiale:

1. Atunci când divulgarea este autorizată de client sau de angajator;
2. Atunci când divulgarea este autorizată prin lege, de exemplu: pentru a furniza documente sau alte probe în cursul unor proceduri judiciare sau pentru a aduce la cunoștința autorităților publice în măsură eventualele încălcări ale legii.
3. În cazul în care există o obligație profesională sau un drept de a le divulga și nu este interzis prin lege pentru a se conforma controlului calității unei organizații membre sau al organismului profesional, pentru a răspunde unei anchete sau unei investigații din partea unei organizații membre sau al unui organism de reglementare, pentru a proteja interesele profesionale ale unui auditor profesionist în cursul procedurilor judiciare și pentru a respecta standardele tehnice și cerințele etice.

În cazul în care auditorul profesionist decide că informația confidențială poate fi divulgată, în spiritul și litera Codului etic trebuie avute în vedere următoarele aspecte:

- Dacă interesele tuturor părților, inclusiv ale terțelor părți ale căror interese ar putea fi afectate, ar fi prejudiciate în cazul în care clientul sau angajatorul consimt ca auditorul profesionist să divulge informații;

- Dacă toate informațiile relevante sunt cunoscute și fundamentate, în măsura în care este posibil; în cazul în care situația implică fapte nefundamentate, informații incomplete sau concluzii nefondate, trebuie să se recurgă la raționamentul profesional pentru a se determina tipul de prezentare care trebuie făcută, dacă este cazul;
- Ce tip de comunicare este preconizată și cui i se adresează. Mai exact, auditorul profesionist trebuie convins că părțile cărora li se adresează comunicarea sunt destinatarii adecvați.

Sectiunea 150 ***Comportamentul profesional***

O caracteristică esențială a unei profesii o constituie acceptarea responsabilității acesteia față de public. Publicul profesiei de audit financiar îl reprezintă clienții, creditorii, guvernele, angajatorii, angajații, investitorii, comunitatea de afaceri și financiară, precum și oricine altcineva care se bazează pe obiectivitatea și integritatea auditorilor financiari în menținerea unei funcționări organizate a comerțului.

Acest fapt impune o responsabilitate a profesiei de auditor financiar față de interesul public.

Interesul public este definit în „Cod” ca având în final binele comunității de indivizi și al instituției pe care îi deservește un auditor financiar.

Auditorii financiari au un rol important în societate. Investitorii, creditorii, angajatorii și alte segmente ale comunității de afaceri, guvernul, precum și publicul în sens larg se bazează pe auditorii financiari în ceea ce privește contabilizarea și raportarea financiară corectă, un management eficient și consultanță competentă pentru o varietate de aspecte aferente afacerii și impozitării.

Atitudinea și comportamentul auditorilor financiari, în procesul de furnizare a unor astfel de servicii au un impact asupra bunăstării economice a comunității și țării

Principiul comportamentului profesional impune auditorului profesionist obligația de a se conforma legilor și reglementărilor relevante și de a evita orice acțiuni care pot discredita profesia.

Acestea includ acțiuni, pe baza cărora, o terță parte rațională și informată, la curent cu toate informațiile relevante, ar concluziona că este afectată în mod negativ buna reputație a profesiei.

Codul etic stabilește că, în cadrul strategiei lor de promovare și de marketing și a activității pe care o efectuează, auditorii profesioniști nu trebuie să furnizeze informații eronate despre profesia lor.

„Auditorii profesioniști trebuie să fie cinstiți și loiali și nu trebuie:

- să facă revendicări exagerate pentru serviciile pe care le oferă, calificările pe care le posedă și experiența pe care o dețin;
- să ofere referințe compromițătoare sau comparații lipsite de fundament privind munca desfășurată de alții.”

Comportamentul auditorului se caracterizează printr-o atitudine de care acesta trebuie să dea dovadă, evitând orice comportament care ar putea aduce atingere discreditării profesiei.

Obligațiile evitării oricărui comportament indecent față de profesiune impune organismului profesional să aibă în vedere stabilirea de responsabilități auditorilor financiari profesioniști, față de clienți, terțe părți, alți membri ai profesiei de auditori financiari, personal, angajatori și public.

Menținerea unui înalt nivel de pregătire profesională pe tot parcursul carierei de auditor financiar, exercitarea unei rigori profesionale cuvenite, respectarea standardelor care vizează orice tip de serviciu, dar și adoptarea unei atitudini profesioniste în toate activitățile întreprinse constituie cheia succesului unui practician.

Obiectivul final este angajamentul auditorului față de însăși calitatea sa de profesionist.

Bibliografie

- Chirișescu Doina, Testileanu Angela - *Competența în mass-media. Ghidul profesorului*, Ed. Humanitas, 2006
Georgescu E.A. - *Politica de confidențialitate*, Ed. Economică, 2006
Moldoveanu George - *Comportamentul Organizațional*, Ed. Economică, 2005

Incidența provizioanelor pentru impozite asupra imobilizărilor corporale și a rezervelor din reevaluarea imobilizărilor corporale

Abstract

Provisions for taxes and incidence over tangible assets and of revaluation surplus, pursuant order 1752/2005

Key words: provisions, tangible assets, taxes, revaluations surplus, depreciations

"A compromise solution of accounting Romanian norms, for the conformity with the European instructions", this is the provisions definition for taxes. The provisions have criterias from recognition incontestable, because in the international standards are duties. The provisions poise the fiscal advances law permits and they are an important instrument of prudence tenet and of financial reportings fidelity.

Being less detailed in the accounting present regulations, it presupposes the professional thinking use but also the arguments consultation from the accounting international norms.

The presentation brings a point of view over of this subject with concrete examples for the better understanding of issues.

The fiscal law modification beginning with the year 2007 and the real sector increase from hindmost years, they impose the use of those provisions, by the professionals from the accounting area, for to a correct information and reportings of audience

Drd. Claudiu OLAR
auditor financiar,
director economic SC Termoservo
Mureș SA

Introducere

Modificările legislative apărute odată cu integrarea României în Comunitatea Europeană constituie noi provocări pentru profesioniștii din domeniul contabil de înțelegere și aplicare corectă a legislației fiscale și de transpunere a acesteia în situațiile financiare ale entităților.

Deoarece averea proprietarilor entității este reprezentată de capitalurile proprii, pentru aceștia este foarte important să cunoască totalitatea datoriilor pe care entitatea le are la închiderea exercițiului financiar. Dacă entitatea ascunde o parte din datorii, atunci proprietarii vor avea impresia că sunt mai bogați

decât sunt în realitate. În masa datoriilor entității există o categorie aparte de datorii, reprezentată de provizioanele pentru riscuri și cheltuieli.

Apariția Ordinului 1752/2005 a determinat cerințe de raportare a provizioanelor pentru impozite și pentru entitățile care anterior au aplicat Ordinul 306/2002, element de noutate cu care erau familiarizate doar entitățile ce au raportat conform Ordinului 94/2001 și care calculau și contabilizau impozite amânate conform IAS 12 „Impozitul pe profit”. Abordarea din 1752/2005 reia o veche practică a IAS 12 și anume recunoașterea provizioanelor pentru impozite,

care ulterior a fost înlocuită cu impozitul pe profit amânat.

Practic, normele contabile actuale nu au prevederi exprese privind provizioanele pentru impozite, ci le înscriu în aria largă a provizioanelor pentru riscuri și cheltuieli cu privire la modul de recunoaștere și reluare.

Din aria vastă a provizioanelor pentru impozite, materialul următor prezintă incidența acestora asupra immobilizărilor corporale și rezervelor din reevaluare, unde și legislația fiscală a suferit schimbări semnificative.

1. Reevaluarea immobilizărilor, granița dintre opțiune și obligativitate

Potrivit Ordinului 1752/2005, immobilizările corporale sunt active deținute de o entitate pentru a fi utilizate în producția de bunuri sau prestarea de servicii, pentru a fi închiriate terților sau pentru a fi folosite în scopuri administrative și sunt utilizate pe parcursul unei perioade mai mari de un an.

Immobilizările corporale cuprind: terenuri și construcții, instalații tehnice și mașini, alte instalații, utilaje și mobilier, avansuri și immobilizări corporale în curs de execuție.

Reguli de evaluare

La intrarea în entitate immobilizările se evaluează și se înregistrează în contabilitate la valoarea de intrare care poate fi:

- Costul de achiziție - pentru immobilizările procurate cu titlu oneros;
- Costul de producție - pentru immobilizările produse în entitate;

- Valoarea de aport - pentru immobilizările aduse ca aport la capitalul social;
- Valoarea justă – pentru immobilizările dobândite cu titlu gratuit.

Cu ocazia inventarierii, în conformitate cu Ordinul 1753/2004, immobilizările se evaluează la valoarea actuală stabilită în funcție de utilitatea lor și prețul pieței, aplicând principiul prudenței astfel:

- Dacă valoarea actuală este mai mare decât valoarea *contabilă netă*, immobilizările vor fi menținute la valoarea *contabilă netă*;
- Dacă valoarea actuală este mai mică decât valoarea *contabilă netă*, atunci se va proceda la actualizarea valorii contabile în funcție de tipul deprecierei (reversibilă sau ireversibilă) sub forma unor ajustări pentru depreciere sau pierderi de valoare sau a unei amortizări suplimentare.

Notă: în cazul în care testarea valorii actuale se face la o immobilizare pentru care s-a procedat la reevaluare, aplicând tratamentul alternativ permis, ajustările se efectuează debitând mai întâi contul de rezerve din reevaluare și apoi pe seama cheltuielilor.

La închiderea exercițiului financiar immobilizările corporale se evaluează astfel:

- La valoarea de intrare, mai puțin ajustările cumulate de valoare – *Model de determinare a costului*;
- Reevaluarea immobilizărilor la valoarea justă – *Model de reevaluare*.

La ieșirea din gestiune immobilizările corporale se evaluează la valoarea *contabilă netă*.

Amortizarea se stabilește prin aplicarea cotelor de amortizare asupra valorii de intrare a immobilizărilor corporale, pe baza unui plan de amortizare, de la data punerii în funcțiune și până la recuperarea integrală a valorii lor de intrare, conform duratelor de utilizare economică și condițiilor de utilizare a acestora.

Ca observație, deși normele contabile prevăd că entitățile *pot* proceda la reevaluarea immobilizărilor existente la sfârșitul exercițiului financiar, cu reflectarea în contabilitate a rezultatelor acesteia, aplicarea *modelului de reevaluare* devine obligatorie atunci când există diferențe semnificative între valoarea contabilă și cea justă la data bilanțului, conform prevederilor pct. 110 alin. (7) din norme. Testarea se face cu ocazia inventarierii.

2. Cerințe de evaluare și prezentare în cazul aplicării modelului de reevaluare

În cazul în care se efectuează reevaluarea immobilizărilor, diferența dintre valoarea rezultată în urma reevaluării și valoarea la cost istoric trebuie prezentată la *rezerve* din reevaluare, ca un element distinct în „Capital și rezerve”.

La scoaterea din funcțiune a activului reevaluat, surplusul din reevaluare este capitalizat prin transfer direct în rezerve, deoarece acest surplus reprezintă un câștig realizat.

Cu toate că normele contabile prevăd posibilitatea ca transferul la rezerve să fie efectuat pe măsura folosirii bunului de către entitate și implicit al amortizării lui, este o

problemă de raționament profesional dacă acest transfer să fie efectuat, având în vedere faptul că acest surplus nu este efectiv realizat și deci distribuibil, decât după valorificarea bunului.

Modificările de valoare ale rezervelor din reevaluare pot fi datorate:

- Aprecierii immobilizării față de valoarea justă, la următoarea reevaluare (creștere);
- Deprecierii immobilizării față de valoarea actuală la inventariere sau valoarea justă la următoarea reevaluare (scădere);
- Realizării surplusului din reevaluare (scădere).

Cerințele de prezentare în note:

- Valoarea diferențelor la începutul exercițiului;
- Diferențele transferate la rezerve;
- Valoarea diferențelor la sfârșitul exercițiului;
- Tratamentul în scop fiscal.

3. Constituirea și anularea provizioanelor pentru impozite

Ca regulă generală, provizioanele sunt datorii cu valoare și exigibilitate incertă. Ele se recunosc în situațiile financiare atunci când:

- Există o obligație curentă (legală sau implicită) generată de un eveniment anterior;
- Este probabil ca o ieșire de resurse să fie necesară pentru a onora obligația respectivă ;
- Poate fi realizată o estimare credibilă a valorii obligației;
- Obligațiile nu depind de acțiunile viitoare ale entității.

Printre provizioanele nominalizate de Ordinul 1752/2005 figurează și cel pentru impozite și taxe, care se constituie pentru sumele viitoare de plată datorate bugetului de stat, în situația în care sumele respective nu apar reflectate ca datorie în relația cu bugetul statului.

Practic, Ordinul 1752/2005 preia sub această formă impozitul pe profit amânat, pentru societățile care au aplicat anterior Ordinul 94/2001 și impune cerințe de evidențiere și raportare pentru societățile care anterior au aplicat Ordinul 306/2002. Deoarece actualele norme nu detaliază concret modul de recunoaștere și contabilizare a provizioanelor pentru impozite și având în vedere impactul pe care acestea îl pot avea asupra situațiilor financiare, este foarte importantă clarificarea acestor aspecte contabile, care în special țin seama de cunoașterea și aplicarea legii fiscale. Potrivit normelor contabile actuale, în situația în care sunt sume viitoare de plată bugetului de stat, care nu sunt reflectate în contabilitate, entitățile trebuie să raporteze provizioane pentru acestea.

Practic, aceste sume datorate și nereflectate pot apărea ca urmare a diferențelor temporare impozabile dintre valoarea înregistrată în contabilitate a unui activ sau a unei datorii și baza lor fiscală, similar IAS 12 „Impozitul pe profit”.

Diferențele temporare reprezintă diferențe între valoarea contabilă a unui activ sau a unei datorii din bilanș și baza sa fiscală.

Diferențele temporare impozabile sunt acele diferențe ce vor genera sume impozabile în determinarea profitului impozabil al exercițiilor viitoare, atunci când valoarea con-

tabilă a activului (datoriei) va fi recuperată (decontată).

Baza fiscală a unui activ sau a unei datorii este valoarea atribuită *acessoria* în scopuri fiscale. Baza fiscală este valoarea ce va fi dedusă în scopuri fiscale din beneficiile economice pe care le va genera entitatea atunci când recuperează valoarea contabilă a activului. Atunci când valoarea contabilă a unui activ este mai mare decât baza sa fiscală se obține o diferență temporară impozabilă, deoarece beneficiile economice generate de recuperarea activului, adică beneficiile economice impozabile, depășesc valoarea ce va fi permisă sub forma deducerilor în scopuri fiscale.

Menirea acestor provizioane pentru impozite este de a echilibra anticipările fiscale permise de legea fiscală până la realizarea economică a activelor și decontarea datorii.

Analizând logica constituirii unor provizioane pentru impozite amânate pe cele patru criterii de recunoaștere (obligația, ieșirea de resurse, estimarea credibilă, independența față de acțiunile firmei), putem afirma că *toate criteriile de recunoaștere sunt îndeplinite, astfel:*

- **Existența datoriei, ieșirea de resurse** - Cadrul *general pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare* definește datoriile ca obligații actuale ale entității, ce decurg din evenimente trecute, prin decontarea cărora se așteaptă să rezulte o ieșire de resurse ce încorporează beneficii economice. Impozitul pe profit este impus de o prevedere legală, deci o obligație pentru consecințele fiscale amânate, potrivit legii. Diferențele temporare ce dau naștere la datorii

privind impozitul amânat vor deveni impozabile la realizarea sau decontarea activelor, datorilor sau elementelor de capital propriu, determinând o creștere a rezultatului impozabil și a impozitului exigibil.

- **Estimarea credibilă** - știind cotele de impozit și având în vedere posibilitatea de a revizui anual provizionul în funcție de modificările fiscale, se poate realiza cea mai bună estimare.
- **Independența față de acțiunile firmei** - având în vedere faptul că entitatea poate amâna reluarea diferențelor temporare, prin amânarea evenimentelor care dau naștere acelei reluări, se poate demonstra, folosind logica bilanțului, conform căreia activele vor fi realizate și datorile decontate, că obligația nu îi lasă posibilitatea entității să evite sacrificiul viitor.

Din punct de vedere al imobilizărilor corporale, existența diferențelor temporare impozabile poate avea multiple cauze:

- Duratele de viață economice utilizate în calculul amortizării sunt mai mari decât duratele fiscale de amortizare;
- Aplicarea unei metode de amortizare fiscală (ex. amortizare accelerată);
- Aplicarea facilității fiscale de deducere a 20 % din valoarea de intrare la punerea în funcțiune, pentru cele în sold la 31.12.2006;
- Reevaluarea imobilizărilor;
- Realizarea surplusului din reevaluare.

Din punct de vedere contabil, al determinării diferențelor temporare impozabile și al contabilizării provizionului pentru impozite,

aspectele nu ar fi foarte dificile, cu condiția unei evidențe riguroase a imobilizărilor, poate doar la contabilizarea provizionului pentru impozite la realizarea surplusului din reevaluare, unde se impune debitatea rezervei și nu recunoașterea unei cheltuieli în conformitate cu regulile de constituire a provizioanelor.

Însă, din punct de vedere fiscal, lucrurile sunt discutabile, deoarece diversele modificări ale legislației fiscale, cu preponderență cele de la începutul anului 2007, lasă loc de interpretări, afectând acuratețea aplicării normelor contabile în domeniul constituirii și anulării acestor provizioane.

În sensul celor expuse mai sus, se ridică următoarele întrebări:

- **Care este tratamentul fiscal al amortizării imobilizărilor reevaluate, începând cu anul 2007?**

Art. 24 din *Legea 571/2003 – privind Codul fiscal al României*, cu modificările și completările ulterioare, descrie tratamentul fiscal al amortizării:

- alin (1) „Cheltuielile aferente achiziționării, producerii, construirii, asamblării, instalării sau îmbunătățirii mijloacelor fixe amortizabile se recuperează din punct de vedere fiscal prin deducerea amortizării”
- alin (2) „Mijlocul fix amortizabil este orice imobilizare corporală care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:
 - a) este deținut și utilizat în producția, livrarea de bunuri sau în prestarea de servicii, pentru a fi închiriat terților sau în scopuri administrative;

b) are o valoare de intrare mai mare decât limita stabilită prin hotărâre a Guvernului;

c) are o durată normală de utilizare mai mare de un an.”

– alin (5) „Prin valoarea de intrare a mijloacelor fixe se înțelege:

a) costul de achiziție, pentru mijloacele fixe procurate cu titlu oneros;

b) costul de producție, pentru mijloacele fixe construite sau produse de către contribuabil;

c) valoarea de piață, pentru mijloacele fixe dobândite cu titlu gratuit.”

– alin (6) „Regimul de amortizare pentru un mijloc fix amortizabil se determină conform următoarelor reguli:

a) în cazul construcțiilor, se aplică metoda de amortizare liniară;

b) în cazul echipamentelor tehnologice, respectiv al mașinilor, uneltelor și instalațiilor, precum și pentru computere și echipamente periferice ale acestora, contribuabilul poate opta pentru metoda de amortizare liniară, degresivă sau accelerată;

c) în cazul oricărui alt mijloc fix amortizabil, contribuabilul poate opta pentru metoda de amortizare liniară sau degresivă.”

– alin. (15) “Pentru mijloacele fixe amortizabile, deducerile de amortizare se determină fără a lua în calcul *amortizarea contabilă*. Câștigurile sau pierderile rezultate din vânzarea ori din scoaterea din funcțiune a aces-

tor mijloace fixe se calculează pe baza valorii fiscale a acestora, care reprezintă valoarea fiscală de intrare a mijloacelor fixe, diminuată cu amortizarea fiscală. Pentru mijloacele fixe cu valoarea contabilă evidențiată în sold la data de 31 decembrie 2003 amortizarea se calculează în baza valorii rămase neamortizate, pe durata normală de utilizare rămasă, folosindu-se metodele de amortizare aplicate până la această dată.”

Potrivit *Normelor de aplicare a codului fiscal aprobate prin HG 44/2004*, cu modificările și completările ulterioare, pct. 71⁵ “Pentru determinarea valorii fiscale în cazul trans-

ferurilor terenurilor cu valoare contabilă, precum și pentru determinarea valorii fiscale rămase neamortizate în cazul mijloacelor fixe amortizabile evidențiate în sold la 31 decembrie 2003, în valoarea de intrare fiscală se includ și reevaluările efectuate, potrivit legii, până la acea dată.

Pentru determinarea valorii fiscale a terenurilor, respectiv a valorii fiscale rămase neamortizate în cazul mijloacelor fixe amortizabile, vor fi luate în calcul și reevaluările contabile efectuate după data de 1 ianuarie 2007, precum și partea rămasă neamortizată din reevaluările contabile efectuate în perioada 1 ianuarie 2004 – 31 decembrie 2006,

evidențiate la data de 31 decembrie 2006.

Nu se recuperează prin intermediul amortizării fiscale reevaluările contabile efectuate după data de 1 ianuarie 2004 la mijloacele fixe amortizabile care nu mai au valoare fiscală rămasă neamortizată la data reevaluării.

În cazul în care ulterior datei de 31 decembrie 2003 se efectuează reevaluări care determină o descreștere a valorii acestora se procedeaază la o scădere a rezervei din reevaluare în limita soldului creditor al rezervei, în ordinea descrescătoare înregistrării rezervei, iar valoarea fiscală a terenurilor și valoarea fiscală rămasă neamortizată

Istoricul reevaluărilor fiscale

Norme speciale privind reevaluarea imobilizărilor corporale

Actul normativ	Descriere	Caracteristici	Sfera de cuprindere
HG 1553/2003	Privind reevaluarea imobilizărilor corporale și stabilirea valorii de intrare a mijloacelor fixe	- reevaluare fiscală - pe bază de indici (rată inflație) - mijloacele fixe în sold 31.12.2003	Toate mijloacele fixe
HG 403/2000	Privind reevaluarea imobilizărilor corporale	- reevaluare fiscală - pe bază de indici (rată inflație) - mijloacele fixe în sold la 2000 - 2002	Toate mijloacele fixe
HG 95/1999	Pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 983/1998 privind reevaluarea clădirilor, construcțiilor speciale și terenurilor	- reevaluare fiscală - pe bază de indici (rată inflație) - mijloacele fixe în sold 31.12.1999	Clădiri, construcții speciale, terenuri
HG 983/1998	Privind reevaluarea clădirilor, construcțiilor speciale și a terenurilor	- reevaluare fiscală - pe bază de indici (coeficienți MLPAT) - mijloacele fixe în sold 31.06.1998	Clădiri, construcții speciale, terenuri
HG 500/1994	Privind reevaluarea imobilizărilor corporale și modificarea capitalului social	- reevaluare fiscală - pe bază de indici de prețuri - mijloacele fixe în sold 31.12.1993	Toate mijloacele fixe
HG 26/1992	Privind reevaluarea unor active și pasive ca urmare a unificării cursurilor de schimb ale leului și regimului de prețuri și tarife în aceste condiții	- reevaluare fiscală - pe bază de indici de prețuri - mijloacele fixe în sold 31.12.1991	Toate mijloacele fixe
HG 945/1990	Privind inventarierea și reevaluarea patrimoniului unităților economice de stat	- reevaluare fiscală - pe bază de indici de actualizare - mijloacele fixe în sold 30.06.1990	Toate mijloacele fixe

a mijloacelor fixe amortizabile se recalculează corespunzător.

În aceste situații, partea din rezerva din reevaluare care a fost anterior dedusă se include în veniturile impozabile ale perioadei în care se efectuează operațiunile de reevaluare ulterioare datei de 31 decembrie 2003.

Prin valoarea fiscală rămasă ne-amortizată se înțelege diferența dintre valoarea de intrare fiscală și valoarea amortizării fiscale”

Analizând cele două paragrafe (cod și norme) constatăm că ele nu sunt corelate. Totuși, prevederile explicite din norme ne induc faptul că, începând cu anul 2007, surplusul de amortizare din reevaluare este recunoscut fiscal. Este un element de noutate, având în vedere că ultima reevaluare recunoscută fiscal a fost în anul 2003.

- **Care este momentul impozitării rezervelor din reevaluare începând cu anul 2007 ?**

Din punct de vedere al rezervei din reevaluare, tratamentul fiscal este dat de prevederile normelor metodologice de aplicare a codului fiscal, aprobate prin HG 44/2004, cu modificările și completările ulterioare astfel:

- pct 12 „Exemple de elemente similare veniturilor: - rezervele din reevaluare la casarea sau cedarea activelor, în situația în care au fost deductibile din profitul impozabil.”
- pct 57¹ “surplusul din reevaluarea imobilizărilor corporale, care a fost anterior deductibil, evidențiat potrivit reglementărilor contabile în contul «Re-

zultatul reportat» sau în contul «Alte rezerve», analitice distincte, se impozitează la momentul modificării destinației rezervei, distribuirii rezervei către participanți sub orice formă, lichidării, divizării, fuziunii contribuabilului sau oricărui alt motiv, inclusiv la folosirea acesteia pentru acoperirea pierderilor contabile. Pentru calculul profitului impozabil aceste sume sunt elemente similare veniturilor. Înregistrarea și menținerea în capitaluri proprii, respectiv conturi de rezerve sau rezultatul reportat, analitice distincte, **a rezervelor constituite în baza unor acte normative** nu se consideră modificarea destinației sau distribuție”.

Sub rezerva asimilării diferențelor din reevaluare contabilizate în baza Ordinului 1752/2005, ca fiind „constituite în baza unor acte normative”, conform normelor de aplicare, momentul impozitării este la schimbarea destinației, distribuție către participanți, lichidare, fuziune.

Sinteza celor prezentate mai sus este:

Perioada: până la 31.12.2003:

- Reevaluările efectuate au caracter fiscal;
- Surplusul de amortizare aferent reevaluărilor din această perioadă este deductibil fiscal.

Perioada: 01.01.2004 – 31.12.2006:

- Reevaluări la valoarea justă;
- Surplusul de amortizare aferent reevaluărilor din această perioadă este nedeductibil fiscal;

- Surplusul de amortizare aferent reevaluărilor efectuate până la 31.12.2003 este deductibil fiscal.

Din ianuarie 2007:

- Reevaluări la valoarea justă;
- Surplusul de amortizare aferent reevaluărilor din această perioadă este deductibil fiscal;
- Surplusul de amortizare aferent reevaluărilor efectuate până la 31.12.2003 este deductibil fiscal;
- Surplusul de amortizare aferent reevaluării efectuate în perioada 01.01.2004 – 31.12.2006 este deductibil fiscal.

Potrivit normelor contabile consacrate, consecințele fiscale ale tranzacțiilor și altor evenimente trebuie contabilizate similar operațiunilor respective. Ca urmare, operațiunile generatoare de venituri și cheltuieli recunoscute în contul de profit și pierdere vor avea provizionul recunoscut în același cont de profit și pierdere.

Pe cale de consecință, transferul surplusului din reevaluare realizându-se prin conturile de capital propriu, provizioanele pentru impozite se recunosc în capitalul propriu.

Exemplul 1:

Se supune analizei o clădire dobândită la 31.12.1995 și supusă reevaluării succesiv:

- La 31.12.1999 cf. HG 95/1999 a fost reevaluată la 69.000 lei;
- La 31.12.2003 cf. HG 1553/2003 a fost reevaluată la 84.000 lei;
- La 31.12.2005 cf. Ordin 1752/2005 a fost reevaluată la 100.000 lei.

Evidența analitică a imobilizării corporale

Denumire mijloc fix		Clădire administrativă		
Mod dobândire		Cumpărare		
Data punerii în folosință		31.12.1995		
Cost achiziție(lei)		50.000		
Durata viață(ani)		50		
Anul	Valoare contabilă netă	Valoare fiscală netă	Rezerve reevaluare	
			Total, din care	Realizate nedistribuite
1996	49.000	49.000	0	0
1997	48.000	48.000	0	0
1998	47.000	47.000	0	0
1999	69.000	69.000	23.000	0
2000	67.500	67.500	23.000	500
2001	66.000	66.000	23.000	1.000
2002	64.500	64.500	23.000	1.500
2003	84.000	84.000	44.000	2.000
2004	82.000	82.000	44.000	3.000
2005	100.000	80.000	64.000	4.000
2006	97.500	78.000	64.000	5.500
2007	95.000	95.000	64.000	7.000

Amort. perioadă:

1996 – 1999 = 1.000 lei/an (4 ani),
din care amortizare fiscală:
1.000 lei/an (4 ani)

2000 – 2003 = 1.500 lei/an (4 ani),
din care amortizare fiscală:
1.500 lei/an (4 ani)

2004 – 2005 = 2.000 lei/an (2 ani),
din care amortizare fiscală:
2.000 lei/an (2 ani)

2006 = 2.500 lei/an (1 an), din care
amortizare fiscală: 2.000 lei/
an (1 an)

2007 = 2.500 lei/an (1 an), din care
amortizare fiscală: 2.500 lei/
an (1 an)

**Total amortizare: 19.000 lei,
din care amortizare dedusă fiscal:
18.500 lei.**

Cheie de verificare:

Valoare intrare +
Rezerve reevaluare – Amortizare
totală = Valoare rămasă;
50.000 lei + 64.000 lei – 19.000 lei
= 95.000 lei

Rezerve realizate:

Total amortizare – Amortizare la
cost istoric = 19.000 lei – 12.000 lei
= 7.000 lei

Rezerve deduse: Amortiz. dedusă
– Amortizare la cost istoric =
18.500 lei – 12.000 lei = 6.500 lei

La întocmirea situațiilor financiare
vom avea în vedere printre altele:

- Prezentarea *imobilizării corporale* la valoarea justă de 95.000 lei, cu menționarea datei ultimei reevaluări adică 31.12.2005.
- Prezentarea modului de constituire al *rezervelor din reevaluare*: entitatea a constituit rezerve din reevaluare în sumă totală de 64.000 lei, astfel: 23.000 lei - din reevaluarea la 31.12.1999, cf. HG 95/1999, 21.000 lei - din reevaluarea la 31.12.2003, cf. 1553/2003, 20.000 lei - din reevaluarea la 31.12.2005, prin aplicarea tratamentului alternativ permis de Ordinul 1752/2005. Din totalul rezervelor constituite 7.000 lei au fost transferate în cadrul

rezervelor reprezentând surplusul din reevaluare realizat, entitatea procedând la transfer pe măsura amortizării activului, suma rezultată și înscrisă în situațiile financiare este de 57.000 lei.

- Prezentarea *tratamentului fiscal* al rezervei din reevaluare: rezervele constituite în anii 1999 și 2003 au caracter fiscal, fiind admise la deducere. Rezerva din reevaluare constituită în anul 2005 este conformă normelor contabile și este recunoscută fiscal din anul 2007. Recunoașterea fiscală a rezervelor din reevaluare are drept consecință acceptarea fiscală a surplusului de amortizare pe care îl generează. Momentul impozitării este la schimbarea destinației rezervelor, menținerea în conturile contabile corespunzătoare de capitaluri proprii nu produce efecte fiscale asupra profitului impozabil.
- Prezentarea *rezervei reprezentând surplusul din reevaluare realizat*: afirmam la începutul materialului că este o problemă de raționament profesional dacă aceasta o prezentăm pe măsura realizării activului sau la valorificarea acestuia (cedare sau casare). Dilema este între a efectua transferul pe măsura amortizării, constituind un provizion pentru impozitul amânat sau a nu efectua transferul, păstrând fidelitatea informației privind caracterul distribuibil al rezervelor realizate. Efectul negativ în primul caz este prezentarea unor rezerve realizate care însă nu sunt distribuibile, iar în cel de-al doilea caz nereflectarea unui provizion privind impozi-

tul amânat. Tehnic vorbind, pe măsura utilizării unui activ aceste rezerve din reevaluare sunt realizate, iar fiscal se amâna o plata de impozit pe profit, care este provizionabilă. Având în vedere că provizionarea se poate face numai asupra elementelor ce prezintă diferențe temporare impozabile între baza fiscală și cea contabilă, singura modalitate de provizionare este transferul la rezerve din reevaluare realizate pe măsura amortizării. Creșterea înregistrată de sectorul imobiliar în ultimii ani, în circumstanțele fiscale actuale, poate înclina balanța în favoarea primului mod de abordare. În exemplul de mai sus: rezervele brute, reprezentând surplusul din reevaluare realizat, sunt în sumă de 7.000 lei și sunt contabilizate pe măsura utilizării activului. Din totalul acestora, 6.500 lei au fost deduse în scopuri fiscale, amânându-se la plată un impozit pe profit în sumă de 1.040 lei (6.500 lei x 16 %), scop în care s-a constituit un provizion cu această valoare, fiind imputat direct în valoarea rezervei realizate. Această rezervă realizată nu are caracter distribuibil decât la valorificarea imobilizării.

Exemplul 2:

Se supune analizei o tranzacție efectuată în anul 2007 cu un teren dobândit în anul 2002.

Prețul de cumpărare al terenului a fost de 100.000 euro (10.000 mp x 10 euro/mp). La finele anului 2006 s-a procedat la reevaluarea terenului la valoarea justă, noua valoare fiind 1.000.000 euro (10.000

mp x 100 euro/mp). Prețul de vânzare al terenului este de 1.000.000 euro (100 euro/mp x 10.000 mp).

Practic, tranzacția nu produce efecte asupra rezultatului în contul de profit și pierdere și nici asupra profitului impozabil, însă proprietarul a obținut un câștig de 900.000 euro (90 euro/mp x 10.000 mp), care este reflectat în capitalul propriu și care este distribuibil deoarece este efectiv realizat.

Însă până la distribuire, când ar fi exigibil impozitul amânat, pentru acuratețea informației financiare trebuie recunoscut un provizion în situațiile financiare ale anului 2007 de 144.000 euro (900.000 euro x 16 %) prin debitarea directă a rezervei realizate.

Dreptul acționarului după aprobarea distribuirii, pentru dividende nete, fiind de 635.040 euro (impozitul pe dividende fiind de 16 %).

Concluzii

În circumstanțele fiscale actuale prezentarea provizioanelor pentru impozite poate constitui o *necesitate* și nu numai o cerință de raportare conform normelor contabile.

Publicul în calitate de utilizator al informațiilor din situațiile financiare are nevoie de aceste date, mai ales în cazul achizițiilor și combinărilor de firme.

Noua lege fiscală și creșterea spectaculoasă înregistrată de sectorul imobiliar, din 2003 până astăzi, constituie o provocare pentru profesioniștii din domeniu, fie ei experți sau auditori, deoarece până la urmă servesc aceeași cauză „*interesul public*”.

Bibliografie

1. Feleagă Niculae, Ionașcu Ion, *Tratat de contabilitate financiară*, Ed. Economică 1998;
2. Feleagă Niculae, Malciu Liliana, *Politici și opțiuni contabile*, Ed Economică 2002;
3. Gîrbina Mădălina, Bunea Ștefan, *Sinteze, studii de caz și teste grilă privind aplicarea IAS – IFRS*, Ed. CECCAR 2002;
4. Ministerul Finanțelor Publice, *Reglementări contabile conforme cu directivele europene*, Ed. IRECSON 2006;
5. Legea 571/2003, *privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*;
6. HG 44/2003, *privind normele de aplicare a legii 571/2003 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare*;
7. Ordin nr. 1753/2004 al M.F.P., *privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de activ și de pasiv*
8. Ordin 1752/2005 al M.F.P., *pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, cu modificările și completările ulterioare*.

Cerințe privind raportarea financiară a utilizării instrumentelor financiare conform IFRS 7

Conf.univ.dr. Elena
DOBRE,
auditor financiar
Universitatea
"Ovidius" Constanța

- Instrumente financiare - informații de furnizat ●

Abstract

Financial reporting Requirements on the use of the financial instruments according to IFRS 7 - *Financial Instruments - Disclosures*

Key words: financial reporting, information to be provided, financial risks, hedge accounting, fair value

IFRS 7 has been approved by the International Accounting Standards Board (IASB) as result of the major developments during the last years of the techniques used by the entities for the risk assessments and management resulting from the use of the financial instruments. This way, new concepts and approaches for the risk management have been accepted. The users of the financial statements consider that they need information on the entity risk exposure and information on the risk management. This information influences the assessment, at the level of an entity, of the financial position, financial performance, as well as of the value, timing and uncertainty of the future cash flows.

Consequently, the reason for revising the IAS 32 Financial instruments - Presentation and Disclosure and withdrawal of the IAS 30 Information presented in the financial statements of

bank and other similar institutions was to obtain a better transparency concerning the entity risks from using financial instruments and their risk management. A better transparency concerning these risks allows the users of the accounting information better judgments regarding the entity risks resulting from using financial instrument to owned or used by the entities preparing and publishing financial statements.

The scope of IFRS 7 is to guide the entities applying IFRS to disclose in their financial statements information that allow the user to assess: the importance of the financial instruments for the entity financial position and performance, the nature and the magnitude of the risk exposure for the entity resulting from the use of financial instruments during the period and at the reporting date, as well as the risk management by the respective entity.

Cuvinte cheie:

raportare financiară, informații de furnizat, riscuri financiare, contabilitate de acoperire, valoare justă

IFRS 7 a fost adoptat de către Consiliul pentru Standarde Internaționale de Contabilitate (*International Accounting Standards Board- IASB*) ca urmare a faptului că, în ultimii ani au evoluat tehnicile utilizate de entități pentru evaluarea și gestionarea expunerilor la riscurile ce provin din instrumente financiare. Astfel, au fost acceptate noi concepte și abordări de gestionare a riscului. Se consideră că utilizatorii de situațiilor financiare au nevoie de informații privind

expunerea unei entități la riscuri și informații privind modul de gestionare a riscurilor. Aceste informații influențează evaluarea la nivelul unei entități a poziției financiare, a performanței financiare precum și valoarea, momentul de realizare și incertitudinea viitoarelor fluxuri de trezorerie. Rezultă că motivul revizuirii IAS 32 *Instrumente financiare – Prezentare și descriere*, precum și retragerea IAS 30 *Informații prezentate în situațiile financiare ale băncilor și ale instituțiilor financiare similare* a fost obținerea unei mai mari transparențe privind riscurile entităților din utilizarea instrumentelor financiare și gestionarea acestora. O mai bună transparență privind aceste riscuri permite utilizatorilor de informații contabile raționamente mai fundamentate cu privire la riscurile și rentabili-

tatea instrumentelor financiare deținute sau folosite de entitățile ce întocmesc și publică situații financiare. IFRS 7 se aplică pentru perioade anuale cu începere de la sau după 1 ian. 2007, dar aplicarea înainte de această dată a fost încurajată. Dacă o entitate aplică acest IFRS pentru o perioadă anterioară, ea va trebui să prezinte acest fapt, dar nu va trebui să prezinte informații comparative.

Obiectivul IFRS 7 este de a îndruma entitățile ce aplică IFRS să ofere în situațiile lor financiare prezentări de informații care să permită utilizatorilor să evalueze:

- **importanța instrumentelor financiare pentru poziția și performanța financiară** a entității; și
- **natura și amploarea riscurilor** ce provin din instrumentele financiare la care este expusă entitatea în decursul perioadei și la data raportării, precum și modul în care entitatea gestionează acele riscuri.

Principiile din acest IFRS **completează principiile de recunoaștere, evaluare și prezentare** a activelor financiare și datorii financiare din IAS 32 *Instrumente financiare: prezentare* și IAS 39 *Instrumente financiare: recunoaștere și evaluare*.

Aria de aplicabilitate a acestui IFRS se extinde asupra **tuturor entităților** și asupra **tuturor tipurilor de instrumente financiare, cu excepția:**

- a) acelor **interese în filiale**, entități asociate și asocieri în participație care sunt contabilizate în conformitate cu IAS 27 *Situații financiare consolidate și individuale*, IAS 28 *Investiții în entitățile asociate* sau IAS 31 *Interese în asocierile în participație*. Totuși, în unele cazuri, IAS 27, IAS 28 sau IAS 31 permit unei entități să contabilizeze un interes într-o filială, entitate asociată sau asocierie în participație în conformitate cu IAS 39; în aceste cazuri, entitățile aplică, în plus față de cerințele de prezentare a informațiilor din IFRS 7, și cerințele de prezentare din IAS 27, IAS 28 sau IAS 31. Entitățile aplică, de asemenea, acest IFRS tuturor instrumentelor derivate aferente intereselor în filiale, entități asociate sau asocieri în participație, cu excepția cazului în care instrumentul derivat respectă definiția unui instrument de capitaluri proprii din IAS 32.
- b) drepturilor și obligațiilor angajatorului ce provin din planuri de beneficii pentru angajați la care se aplică IAS 19 *Beneficiile angajaților*.

- c) contractelor pentru contraprestații contingente într-o combinație de întreprinderi conform IFRS 3 *Combinări de întreprinderi*). Această excepție se aplică **numai** dobânditorului.

- d) contractelor de asigurări, așa cum sunt definite în IFRS 4 *Contracte de asigurări*.

Totuși, acest IFRS se aplică instrumentelor derivate care sunt încorporate în contractele de asigurări dacă IAS 39 solicită entității să contabilizeze aceste instrumente separat.

Mai mult, un emitent va aplica acest IFRS *contractelor de garanții financiare* dacă emitentul aplică IAS 39 în recunoașterea și evaluarea contractelor, dar va aplica IFRS 4 dacă emitentul alege, în conformitate cu paragraful 4(d), să aplice IFRS 4 în recunoașterea și evaluarea acestora.

- e) instrumentelor financiare, contractelor și obligațiilor din cadrul tranzacțiilor cu plata pe bază de acțiuni la care se aplică IFRS 2 *Plata pe bază de acțiuni*, cu singura excepție că acest IFRS se aplică acelor contracte care intră în aria de aplicabilitate a paragrafelor 5-7 ale IAS 39.

IFRS 7 se aplică instrumentelor financiare recunoscute și nerecunoscute de IAS 39. Instrumentele financiare nerecunoscute includ unele instrumente financiare care, chiar dacă sunt în afara ariei de aplicabilitate a IAS 39, intră în aria de aplicabilitate a acestui IFRS (cum ar fi unele angajamente de împrumut). IFRS 7 se și aplică contractelor de cumpărare sau vânzare a unui element nefinanciar care intră în aria de aplicabilitate a IAS 39 (a se vedea paragrafele 5-7 ale IAS 39).

Clase de instrumente financiare și nivelul informațiilor de furnizat

Pentru a răspunde cerințelor IFRS 7 de prezentare de informații în funcție de clasa de instrumente financiare, **o entitate va grupa instrumentele financiare în clase care sunt corespunzătoare pentru natura informațiilor prezentate și va lua în considerare caracteristicile respectivelor instrumente financiare.**

Entitatea va oferi suficiente informații, astfel încât să permită **reconcilierea cu elementele-rând prezentate în bilanț**, adică identificarea posturilor din bilanț, privind instrumentele financiare.

NOTĂ: Este vorba de clasarea instrumentelor financiare în etapa de recunoaștere în categoriile prevăzute de IAS 32 și IAS 39 și în funcție de denumirea sub care apar ca posturi în bilanț. Criteriul de clasare este interesul dobândirii și deținerii acestora. Astfel, putem avea: active financiare imobilizate pe termen mai mare de un an, în scopul obținerii și deținerii unei poziții de control sau numai a unei influențe notabile; investiții financiare pe termen scurt deținute în scopul tranzacționării și valorificării eventuale a diferențelor de preț bursier;

dețineri temporare de acțiuni proprii; angajamente deschise/neferme extrabilanțiere acordate (opțiuni cumpărate); datorii financiare pe termen scurt; datorii financiare pe termen lung etc. Este interesant de comparat și identificat categoriile de instrumente financiare definite de IAS 32 și IAS 39, posturile de bilanț întocmit conform OMFP 1752/2005 prin care se raportează instrumentele financiare și conturile corespunzătoare oferite de Planul de conturi românesc, așa cum rezultă de mai jos:

Categoriile de instrumente financiare conform IAS 32 și IAS 39	Posturi de bilanț ce prezintă instrumente financiare conf. OMFP 1752/2005 de aprobare a Reglementărilor contabile conforme cu Directiva a VII-a a Comunității Economice Europene
a) active financiare la valoarea justă cu efect în contul de profit și pierdere	AIII. IMOBILIZĂRI FINANCIARE (rd.12la 17) - acțiuni deținute la entitățile afiliate(ct. 261-2961) - împrumuturi acordate entităților afiliate (ct.2671+2672-2964) - interese de participare (ct.263-2962) - împrumuturi acordate entităților de care compania este legată prin interese de participare(ct.2673+2674-2965) - investiții deținute ca imobilizări(ct. 265-2963) - alte împrumuturi (ct. 2675+2676+2678+2679+2966-2968) BII. CREANȚE - sume de încasat de la entitățile afiliate (ct.451-495) - sume de încasat de la entități pe bază de interese de participare(ct.453-495) BIII. INVESTIȚII PE TERMEN SCURT - acțiuni deținute la entitățile afiliate(ct.501-591) - alte investiții pe termen scurt (ct.505+506+508-595-596-598+5113+5114) D. DATORII PE TERMEN SCURT** - împrumuturi din emisiunea de obligațiuni, prezentându-se separat împrumuturile din emisiunea de obligațiuni convertibile (ct. 161+1681-169) - sume datorate entităților afiliate(ct.1661+1685+2691+451) - sume datorate entităților de care compania este legată prin interese de participare (ct.1663+1686+2692+453) J. DATORII PE TERMEN LUNG - împrumuturi din emisiunea de obligațiuni, prezentându-se separat împrumuturile din emisiunea de obligațiuni convertibile (ct. 161+1681-169) - sume datorate entităților afiliate(ct.1661+1685+2691+451) - sume datorate entităților de care compania este legată prin interese de participare (ct.1663+1686+2692+453) J. CAPITAL ȘI REZERVE IV. REZERVE - acțiuni proprii (ct.109)
b) investiții păstrate până la scadență	
c) împrumuturi și creanțe	
d) active financiare disponibile pentru vânzare	
e) datorii financiare la valoarea justă cu efect în contul de profit și pierdere	
f) datorii financiare evaluate la costul amortizat.	

* Pentru motive didactice considerăm mai potrivită formularea prin interese de participare decât în virtutea intereselor de participare, așa cum apare în formatul bilanțului prevăzut de OMFP 1752/2005.

** Pentru motive didactice considerăm mai potrivită formularea datorii pe termen scurt și datorii pe termen lung decât datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă de până la un an și datorii: sumele care trebuie plătite într-o perioadă mai mare de un an, așa cum apare în formatul bilanțului prevăzut de OMFP 1752/2005.

Importanța furnizării de informații privind instrumente financiare pentru evaluarea poziției financiare și a performanței financiare

Cerința IFRS 7 este ca entitatea ce întocmește și publică situații financiare să prezinte informații care să permită utilizatorilor situațiilor sale financiare să evalueze importanța instrumentelor financiare pentru poziția și performanța sa financiară.

I. Furnizarea¹ de informații financiare în bilanț

Categorii de active financiare și de datorii financiare

Valorile contabile ale fiecăreia dintre următoarele categorii, așa cum este definită în IAS 39, vor fi prezentate **fie în bilanț, fie în note**:

- activele financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere**, indicându-le separat (i) pe cele desemnate astfel la recunoașterea inițială și (ii) pe cele clasificate ca fiind deținute pentru tranzacționare, în conformitate cu IAS 39;
- investițiile păstrate până la scadență**;
- împrumuturile și creanțele**;
- activele financiare disponibile pentru vânzare**;
- datoriile financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere**, indicându-le separat (i) pe cele desemnate astfel la recunoașterea inițială și (ii) pe cele clasificate ca fiind deținute pentru tranzacționare, în conformitate cu IAS 39; și
- datoriile financiare evaluate la costul amortizat**.

Furnizarea de informații privind activele financiare sau datoriile financiare la valoarea justă prin profit sau pierdere

¹ Expresia poate fi înlocuită cu *prezentare financiară, informare financiară sau raportare financiară*.

² Paragraful 36(a) al IFRS 7 arată că o entitate va prezenta pentru fiecare clasă de instrumente financiare, valoarea care reprezintă cel mai bine expunerea sa maximă la riscul de credit la data raportării, fără a lua în considerare nici un fel de garanție reală deținută sau orice ameliorare a ratingului de credit (de exemplu, orice acorduri de compensare care nu se califică pentru compensare, în conformitate cu IAS 32).

³ Anexa B, paragraful B4 al IFRS 7 arată că în situația în care singurele modificări relevante ale condițiilor de piață pentru o datorie sunt modificările unei rate de dobândă de referință, această valoare poate fi estimată prin rata internă de rentabilitate a datoriei la începutul perioadei, după care se calculează valoarea actualizată a fluxurilor de trezorerie asociate datoriei și în final se stabilește diferența dintre prețul datoriei observat pe piață la sfârșitul perioadei și valoarea actualizată a fluxurilor de trezorerie asociate datoriei. Această diferență reprezintă modificarea valorii juste care nu se poate atribui modificărilor ratei de dobândă de referință și ea trebuie prezentată în situațiile financiare.

Dacă entitatea a desemnat un împrumut sau o creanță (sau un grup de împrumuturi sau creanțe) ca fiind la valoarea justă prin profit sau pierdere, aceasta va trebui să prezinte în situațiile financiare următoarele:

- expunerea maximă la *riscul de credit*² a împrumutului sau creanței (sau a grupului de împrumuturi sau creanțe) la data raportării.
- valoarea cu care orice instrumente derivate aferente creditului sau orice instrumente similare diminuează acea expunere maximă la riscul de credit.
- valoarea modificării, în decursul perioadei și cumulată, a valorii juste a împrumutului sau creanței (sau a grupului de împrumuturi sau creanțe) care se poate atribui modificărilor riscului de credit al activului financiar, determinată fie:
 - ca valoare a modificării valorii sale juste care nu se poate atribui modificărilor condițiilor de piață care au generat *riscul de piață*; fie
 - utilizând o metodă alternativă despre care entitatea crede că reprezintă mai fidel valoarea modificării valorii sale juste care se poate atribui modificărilor riscului de credit al activului.

Modificările condițiilor de piață care au generat riscul de piață includ modificări ale unei rate de dobândă, ale unui preț al bunurilor de consum, ale unei rate de schimb valutar sau ale unui indice al prețurilor sau ale unor indicatori observabili (de referință).

- valoarea modificării valorii juste a oricăror instrumente derivate aferente creditului sau a unor instrumente similare care a avut loc în decursul perioadei și cumulată, de la desemnarea împrumutului sau a creanței.

Dacă o entitate a desemnat o datorie financiară ca fiind la valoarea justă prin profit sau pierdere, în conformitate cu paragraful 9 al IAS 39, aceasta trebuie să prezinte:

- valoarea modificării, în decursul perioadei și cumulată, a valorii juste a datoriei financiare care se poate atribui modificărilor riscului de credit al acelei datorii, determinată fie:
 - ca valoare a modificării valorii sale juste care nu se poate atribui modificărilor condițiilor de piață care au generat riscul de piață (a se vedea anexa B paragraful B4³); fie
 - utilizând o metodă alternativă despre care entitatea crede că reprezintă mai fidel valoarea modificării valorii sale juste care se poate atribui modificărilor riscului de credit al datoriei.

Modificările condițiilor de piață care au generat riscul de piață includ modificări ale unei rate de dobândă de referință, ale unui preț al unui instrument financiar al unei alte entități; ale unui preț al bunurilor de consum, ale unei rate de schimb valutar sau ale unui indice al prețurilor sau ale unor indicatori. Pentru contractele care includ caracteristica de corelare cu o unitate, modificările condițiilor de piață includ modificările performanței fondului de investiții intern sau extern aferent.

- diferența dintre valoarea contabilă a datoriei financiare și valoarea pe care entitatea, conform contractului, trebuie să o plătească la scadență deținătorului obligației .

Entitatea trebuie, de asemenea, să prezinte:

- metodele utilizate pentru a obține conformitatea cu cerințele IFRS 7, și
- dacă entitatea consideră că prezentarea pe care a realizat-o pentru a respecta cerințele IFRS 7 nu reprezintă fidel modificarea valorii juste a activului financiar sau a datoriei financiare care se poate atribui modificărilor riscului său de credit, motivele care au dus la obținerea acestei concluzii și factorii pe care entitatea îi consideră relevanți.

Furnizarea de informații privind reclassificarea contabilă

Dacă entitatea a reclassificat un activ financiar drept unul evaluat **la cost sau cost amortizat, și nu la valoarea justă sau la valoarea justă, și nu la cost sau la cost amortizat**, atunci ea va prezenta valoarea reclassificată în fiecare categorie și în afara fiecărei categorii și motivul pentru care a fost realizată respectiva reclassificare.

NOTĂ: a se vedea paragrafele 50-55 ale IAS 39. Astfel, o entitate nu va reclassifica un instrument financiar în sau în afara categoriei *la valoarea justă* în contul de profit și pierdere atâta timp cât acesta este *deținut* sau *emis*. Dacă, în urma modificării intenției sau capacității, nu mai este potrivită clasificarea unei investiții ca fiind păstrată până la scadență, ea va fi reclassificată ca fiind disponibilă pentru vânzare și va fi reevaluată la valoarea justă, iar diferența dintre valoarea sa contabilă și valoarea justă va fi contabilizată în conformitate cu paragraful 55 al IAS 39

Furnizarea de informații privind derecunoașterea contabilă

Este posibil ca o entitate să transfere active financiare în așa fel încât o parte a activelor financiare sau activele financiare în întregime nu se califică pentru derecunoaștere așa cum rezultă din paragrafele 15-37 ale IAS 39. Entitatea va prezenta în situațiile financiare pentru fiecare clasă de astfel de active financiare:

- natura activelor;
- natura riscurilor și recompenselor asociate proprietății la care entitatea rămâne expusă;
- valorile contabile ale activelor și ale datoriilor asociate (atunci când entitatea continuă să recunoască toate activele);
- valoarea contabilă totală a activelor inițiale, valoarea activelor pe care entitatea continuă să le recunoască și valoarea contabilă a datoriilor asociate (atunci când entitatea continuă să recunoască activele în concordanță cu implicarea sa continuă).

Furnizarea de informații privind garanțiile reale

O entitate va în prezenta în situațiile financiare:

- valoarea contabilă a activelor financiare pe care le-a gajat drept garanții reale pentru datorii sau datorii contingente, inclusiv valorile care au fost reclassificate în conformitate cu paragraful 37(a) al IAS 39; și
- termenii și condițiile aferente gajării.

Dacă această entitate deține garanții reale (din active financiare sau nefinanciare) și are dreptul de a vinde sau regaja garanția reală în lipsa imposibilității de respectare a obligațiilor de către proprietarul garanției reale, aceasta va prezenta în situațiile financiare:

- valoarea justă a garanțiilor reale deținute;
- valoarea justă a oricăror astfel de garanții reale vândute sau regajate, și dacă entitatea are sau nu obligația de a le returna; și
- termenii și condițiile asociate cu utilizarea garanțiilor reale.

Furnizarea de informații privind contul de provizioane pentru pierderi din credite

Dacă activele financiare ale unei entități sunt afectate de pierderi din credite și entitatea înregistrează deprecierea într-un cont separat (de exemplu, un cont de provizioane utilizat pentru înregistrarea depreciilor individuale sau un cont similar utilizat pentru înregistrarea unei deprecieri colective a activelor) și nu reduce direct valoarea contabilă a activului, entitatea va prezenta în situațiile financiare o reconciliere a modificărilor din acel cont în decursul perioadei pentru fiecare clasă de active financiare.

Furnizarea de informații privind instrumente financiare compuse cu derivate multiple încorporate

Dacă o entitate a emis un instrument care conține atât o componentă de datorie, cât și una de capitaluri proprii (conform paragrafului 28 al IAS 32), iar instrumentul are derivate multiple încorporate ale căror valori sunt interdependente (cum ar fi un instrument de datorie răscumpărabil înainte de scadență), entitatea va prezenta în situațiile financiare existența acestor caracteristici.

Furnizarea de informații privind neexecuții și încălcări ale obligațiilor

Pentru împrumuturile nerambursate⁴ recunoscute la data de raportare, o entitate va prezenta în situațiile financiare:

- detaliile oricăror neexecuții ale obligațiilor privind durata principalului, dobânda, fondul de amortizare sau condițiile de rambursare ale împrumuturilor de plată în decursul perioadei;
- valoarea contabilă a împrumuturilor de plată pentru care nu a fost onorată obligația la data de raportare; și

- dacă obligația neexecutată a fost remediată sau dacă au fost renegociate condițiile împrumuturilor de plată, înainte ca situațiile financiare să fie autorizate pentru emiteră.

Dacă, în decursul perioadei, au existat încălcări ale condițiilor acordului de împrumut, altele decât cele descrise mai sus, entitatea va prezenta aceleași informații dacă acele încălcări permit creditorului să solicite rambursarea accelerată (cu excepția cazului în care încălcările au fost remediate sau condițiile împrumutului au fost renegociate la data de raportare sau înainte de aceasta).

II. Furnizarea de informații în contul de profit și pierdere și capitalul propriu

Furnizarea de informații privind elemente de venit, cheltuială, câștiguri sau pierderi

Următoarele elemente de venit, cheltuială, câștiguri sau pierderi trebuie prezentate de entitate, fie în situațiile financiare, fie în note, după cum urmează:

a) **câștigurile nete sau pierderile nete** din:

- activele financiare sau datoriile financiare la valoarea justă* prin profit sau pierdere, indicându-le separat pe cele din activele financiare sau datoriile financiare astfel desemnate la recunoașterea inițială și pe cele din activele financiare sau datoriile financiare care sunt clasificate ca fiind deținute pentru tranzacționare în conformitate cu IAS 39;
- activele financiare disponibile pentru vânzare*, indicând separat valoarea câștigului sau pierderii recunoscut(e) direct în capitalurile proprii în decursul perioadei și valoarea înlăturată din capitalurile proprii și recunoscută în profitul sau pierderea perioadei;
- investițiile păstrate până la scadență*;
- împrumuturi și creanțe*; și
- datoriile financiare evaluate la cost amortizat*;

b) **venitul total din dobânzi și cheltuiala totală cu dobânzile** (calculate utilizând metoda dobânzii

⁴ În Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) traducere Editura CECCAR, 2006, apare formularea *împrumuturile de plată*.

efective) pentru activele financiare sau datoriile financiare care nu sunt la valoarea justă prin profit sau pierdere;

c) **venitul și cheltuiala cu onorariile** (altele decât valorile incluse în determinarea ratei efective a dobânzii) generate de:

(i) activele financiare sau datoriile financiare care nu sunt la valoarea justă prin profit sau pierdere; și

(ii) activități de administrare a activelor și alte activități fiduciare care conduc la deținerea sau investirea activelor în numele persoanelor, fondurilor de investiții, planurilor de pensii și al altor instituții;

d) **veniturile din dobânzile aferente activelor financiare depreciate** angajate în conformitate cu paragraful AG93 al IAS 39⁵; și

e) **valoarea oricărei pierderi din depreciere** pentru fiecare clasă de active financiare.

III. Alte informații de furnizat

Furnizarea de informații privind politicile de contabilitate

În conformitate cu paragraful 108 al IAS 1 *Prezentarea situațiilor financiare*, o entitate prezintă, în rezumatul politicilor contabile semnificative, baza (sau bazele) de evaluare utilizată(e) în întocmirea situațiilor financiare, precum și celelalte politici de contabilitate utilizate care sunt relevante pentru înțelegerea situațiilor financiare.

Furnizarea de informații privind contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor

O entitate trebuie să prezinte separat următoarele informații pentru fiecare tip de acoperire împotriva riscurilor descrisă în IAS 39 (adică **acoperirile valorii juste împotriva riscurilor, acoperirile fluxurilor de trezorerie împotriva riscurilor și acoperirile împotriva riscurilor a investițiilor nete în operațiunile din străinătate**):

- descrierea fiecărui tip de acoperire împotriva riscurilor;

- descrierea instrumentelor financiare desemnate drept instrumente de acoperire împotriva riscurilor, precum și valorile lor juste la data raportării; și

- natura riscurilor care sunt acoperite.

Pentru acoperirile fluxurilor de trezorerie împotriva riscurilor, o entitate trebuie să prezinte în situațiile financiare următoarele informații:

- perioadele în care se așteaptă să aibă loc fluxurile de trezorerie și în care se așteaptă ca acestea să afecteze profitul sau pierderea;
- descrierea oricărei tranzacții prognozate pentru care a mai fost utilizată anterior contabilitatea de acoperire împotriva riscurilor, dar care este preconizată a nu mai avea loc;
- valoarea care a fost recunoscută în capitalul propriu în decursul perioadei;
- valoarea care a fost înlăturată din capitalul propriu și inclusă în profit sau pierdere în decursul perioadei, indicând valoarea inclusă în fiecare element-rând din contul de profit și pierdere; și
- valoarea care a fost scoasă din capitalurile proprii în decursul perioadei și inclusă în costul inițial sau în altă valoare contabilă a unui activ nefinanciar sau a unei datorii nefinanciare a cărei achiziție sau producere a fost o tranzacție prognozată cu probabilitate mare de producere acoperită împotriva riscurilor.

O entitate trebuie să prezinte separat:

- pentru acoperirile valorii juste împotriva riscurilor, câștigurile sau pierderile din instrumentul de acoperire împotriva riscurilor și din elementul acoperit împotriva riscurilor, atribuit riscului acoperit;
- ineficacitatea recunoscută în profit sau pierdere care provine din acoperiri ale fluxurilor de trezorerie împotriva riscurilor; și
- ineficacitatea recunoscută în profit sau pierdere care provine din acoperiri împotriva riscurilor ale investițiilor nete în operațiuni din străinătate.

5 Acest paragraf prevede că în cazul în care valoarea contabilă a unui activ financiar sau a unui grup de active financiare similare a fost redusă ca rezultat al unei pierderi din depreciere, venitul din dobândă este apoi recunoscut utilizând rata dobânzii utilizată pentru a reduce viitoarele fluxuri de trezorerie în scopul evaluării pierderii din depreciere.

Furnizarea de informații privind valoarea justă

Regula de bază este că pentru fiecare clasă de active financiare și de datorii financiare, o entitate trebuie să prezinte valoarea justă a respectivei clase de active și datorii într-un mod care să permită ca pentru aceasta să se realizeze o comparație cu valoarea sa contabilă. Entitatea trebuie să grupeze activele financiare și datoriile financiare în clase, dar acestea vor fi compensate numai în măsura în care valorile lor contabile sunt compensate în bilanț.

Entitatea va prezenta în mod obligatoriu următoarele:

- a. metodele și, atunci când este utilizată o tehnică de evaluare, presupunerile aplicate pentru determinarea valorilor juste ale fiecărei clase de active financiare sau de datorii financiare. De exemplu, atunci când este cazul, o entitate prezintă informații referitoare la presupunerile aferente ratelor de plăți în avans, ratelor de pierderi estimate din credite și ratelor de dobândă sau ratelor de actualizare.
- b. dacă valorile juste sunt determinate, în întregime sau parțial, făcând direct referire la cotațiile de preț publice de pe o piață activă sau dacă sunt estimate, utilizând o tehnică de evaluare în cazul în care nu există o piață activă conform paragrafelor AG71-AG79 ale IAS 39.
- c. dacă valorile juste recunoscute sau prezentate în situațiile financiare sunt determinate, în întregime sau parțial, utilizând o tehnică de evaluare ce se bazează pe presupuneri care nu sunt susținute de către prețurile din tranzacțiile curente observabile pe piață care implică același instrument (adică fără modificări sau recombinate) și nu se bazează pe date disponibile observabile pe piață. Pentru valorile juste care sunt recunoscute în situațiile financiare, dacă prin înlocuirea uneia sau mai multor presupuneri cu o alternativă posibilă în mod rezonabil ar rezulta o modificare importantă a valorii juste, entitatea va declara acest fapt și va prezenta efectul respectivelor modificări. În acest context, importanța va fi apreciată în raport cu profitul sau pierderea și în raport cu activele și datoriile totale sau, atunci când modificările valorii juste sunt recunoscute în capitalul propriu, în raport cu capitalul propriu.

- d. dacă se aplică punctul de mai sus, se cere a se prezenta valoarea totală a modificării valorii juste recunoscute în profit sau pierdere în decursul perioadei, estimată utilizând o astfel de tehnică evaluare.

Dacă piața pentru un instrument financiar nu este activă, entitatea stabilește valoarea justă a instrumentului utilizând o tehnică de evaluare prescrisă de paragrafele AG74-AG79 ale IAS 39. Cu toate acestea, **cea mai bună dovadă a valorii juste la recunoașterea inițială este prețul de tranzacționare** (adică valoarea justă a contraprestației plătite sau primite), cu excepția cazului în care sunt îndeplinite condițiile descrise în paragraful AG76 al IAS 39.

Rezultă că ar putea exista o diferență între valoarea justă la recunoașterea inițială și valoarea care ar fi determinată la data respectivă utilizând o tehnică de evaluare. Dacă există o astfel de diferență, o entitate va prezenta, pentru fiecare clasă de instrumente financiare:

- politica sa de contabilitate pentru recunoașterea respectivei diferențe în profit sau pierdere pentru a reflecta o modificare a factorilor (inclusiv timpul) pe care participanții la piață i-ar lua în considerare la stabilirea unui preț (a se vedea paragraful AG76A al IAS 39); și
- diferența cumulată ce rămâne de recunoscut în profit sau pierdere la începutul și la sfârșitul perioadei și o reconciliere a modificărilor din soldul acestei diferențe.

Cazurile de excepție de la regula de bază (adică nu sunt necesare prezentări ale valorii juste) sunt următoarele:

- a) atunci când valoarea contabilă reprezintă o aproximare rezonabilă a valorii juste, de exemplu, pentru instrumente financiare, cum sunt creanțele comerciale și datoriile pe termen scurt;
- b) pentru o investiție în instrumente de capitaluri proprii care nu au un preț cotelat pe o piață activă sau pentru instrumente derivate legate de astfel de instrumente de capitaluri proprii, care sunt evaluate la cost în conformitate cu IAS 39 deoarece valoarea justă nu poate fi evaluată credibil; sau
- c) pentru un contract care conține o caracteristică de participare discreționară (așa cum este descris în IFRS 4) dacă valoarea justă a respectivei caracteristici nu poate fi evaluată credibil.

În cazurile descrise la pct. b) și c), o entitate trebuie să prezinte informații pentru a ajuta utilizatorii situațiilor financiare să realizeze propriul lor raționament cu privire la amploarea diferențelor posibile dintre valoarea contabilă a respectivelor active financiare sau datorii financiare și valoarea lor justă, inclusiv:

- a) faptul că informațiile privind valoarea justă nu au fost prezentate pentru aceste instrumente deoarece valoarea lor justă nu poate fi evaluată credibil;
- b) o descriere a instrumentelor financiare, a valorii lor contabile și o explicație a motivului pentru care valoarea justă nu poate fi evaluată credibil;
- c) informații privind piața pentru respectivele instrumente;
- d) informații referitoare la intenția entității de a ceda instrumentele financiare și la modul în care le va ceda; și
- e) dacă instrumentele financiare a căror valoare justă nu a putut fi anterior evaluată credibil sunt recunoscute, valoarea lor contabilă la momentul derecunoașterii și valoarea câștigului sau pierderii recunoscut(e).

IV. Furnizarea de informații privind natura și amploarea riscurilor ce provin din instrumentele financiare

IFRS 7 solicită ca orice entitate să prezinte informații care să permită utilizatorilor situațiilor sale financiare să evalueze natura și amploarea riscurilor ce provin din instrumentele financiare, la care entitatea este expusă la data raportării.

Prezentările de informații cerute trebuie să se concentreze asupra riscurilor care provin din instrumentele financiare și asupra modului în care au fost ele gestionate. Aceste riscuri includ, de obicei, dar nu sunt limitate la, *riscul de credit*, *riscul de lichiditate* și *riscul de piață*.

Informații calitative de furnizat - Pentru fiecare tip de risc ce provine din instrumentele financiare, o entitate va prezenta:

- expunerile la risc și modul în care acestea au apărut;

- obiectivele, politicile și procesele sale pentru gestionarea riscului și metodele utilizate pentru evaluarea riscului; și
- orice modificări apărute în informațiile menționate la punctele de mai sus față de perioada anterioară.

Informații cantitative de furnizat - Pentru fiecare tip de risc provenit din instrumente financiare, o entitate trebuie să prezinte:

- date cantitative reprezentative și rezumate privind expunerile sale la respectivul risc la data raportării. Această prezentare trebuie să aibă la bază informațiile furnizate intern personalului-cheie din conducerea entității (așa cum este definit în IAS 24 *Prezentarea informațiilor privind părțile afiliate*), de exemplu, consiliului de administrație al entității sau directorului executiv.
- prezentările cerute pentru toate riscurile semnificative, în măsura în care nu sunt reglementate de punctul de mai sus.
- concentrarea riscului, dacă aceasta nu rezultă din prezentările cerute de punctele de mai sus.

Informații privind Riscul de credit

O entitate va prezenta pentru fiecare clasă de instrumente financiare:

- a) *valoarea care reprezintă cel mai bine expunerea sa maximă la riscul de credit la data raportării*, fără a lua în considerare nici un fel de garanție reală deținută sau orice ameliorare a ratingului de credit (de exemplu, orice acorduri de compensare care nu se califică pentru compensare, în conformitate cu IAS 32);
- b) *descrierea garanțiilor reale deținute drept asigurare sau a altor ameliorări ale ratingului de credit* (cu privire la valoarea prezentată conform punctului a);
- c) *informații cu privire la ratingul de credit pentru active financiare care nu sunt nici restanțe nici depreciate*; și
- d) *valoarea contabilă a activelor financiare care ar fi, în altă situație, restante sau depreciate, ale căror condiții au fost renegociate*.

Pentru activele financiare care sunt fie *restante*, fie *depreciate* o entitate va prezenta, pentru fiecare clasă de active financiare:

- a) o analiză a maturității activelor financiare care sunt restante la data raportării, dar care nu sunt depreciate;
- b) o analiză a activelor financiare care sunt individual determinate ca fiind depreciate la data raportării, inclusiv factorii pe care entitatea i-a luat în considerare atunci când a determinat dacă activele sunt depreciate; și
- c) pentru valorile prezentate conform punctelor (a) și (b), o descriere a garanțiilor reale deținute drept asigurare de către entitate sau a altor ameliorări ale ratingului de credit și, cu excepția cazului în care acest lucru este imposibil, o estimare a valorii lor juste.

Referitor la garanții reale și alte ameliorări ale ratingului de credit obținute, atunci când o entitate obține active financiare sau nefinanciare în decursul perioadei intrând în posesia garanțiilor reale pe care le deține sau prin solicitarea unor alte ameliorări ale ratingului de credit (de exemplu, garanții), iar acest tip de active respectă criteriile de recunoaștere din alte Standarde, o entitate va prezenta:

- natura și valoarea contabilă a activelor obținute; și
- atunci când activele nu sunt ușor convertibile în numerar, politicile sale pentru cedarea unor astfel de active sau pentru utilizarea lor în activitățile sale.

Informații privind Riscul aferent lichidităților

Pentru acest tip de risc orice entitate va prezenta în situațiile financiare:

- o analiză a scadențelor pentru datoriile financiare care să indice scadențele contractuale rămase, și
- o descriere a modului în care gestionează riscul de lichiditate inerent.

Informații privind Riscul de piață

Pentru analiza de sensibilitate legată de riscul de piață, orice entitate trebuie să prezinte:

- o analiză a sensibilității pentru fiecare tip de risc de piață la care este expusă entitatea la data raportării, indicând modul în care profitul sau pierderea și capitalurile proprii ar fi fost afectate de modificările, posibile în mod rezonabil la respectiva dată, ale variabilei relevante de risc;

- metodele și presupunerile utilizate la întocmirea analizei de sensibilitate; și
- modificările față de perioada anterioară a metodelor și presupunerilor utilizate, și motivele unor astfel de modificări.

Dacă o entitate întocmește o analiză a sensibilității, cum ar fi valoarea la risc, care reflectă interdependențele între variabilele de risc (de exemplu, ratele de dobândă și ratele de schimb valutar), și utilizează această analiză pentru a gestiona riscurile financiare, entitatea poate utiliza respectiva analiză de sensibilitate în locul analizei menționate mai sus.

De asemenea, entitatea trebuie să prezinte:

- o explicație a metodei utilizate în întocmirea unei astfel de analize a sensibilității, și a principalilor parametri și a principalelor presupuneri care stau la baza datelor oferite; și
- o explicație a obiectivului metodei utilizate și a limitelor care ar putea apărea din cauza faptului că informațiile nu reflectă în întregime valoarea justă a activelor și datoriilor implicate.

Atunci când analizele de sensibilitate prezentate nu sunt reprezentative pentru un risc inerent într-un instrument financiar (de exemplu, din cauză că expunerea de la sfârșitul anului nu reflectă expunerea din decursul anului), entitatea va prezenta acest fapt, precum și motivul pentru care consideră că analizele de sensibilitate nu sunt reprezentative.

Bibliografie

Frydlander Alain, Pagezy Julien, *S'initier aux IFRS*, PricewaterhouseCoopers, Editions Francis Lefebvre, 2004

Obert Robert, *Le Petit IFRS 2006-07*, Dunod, Paris, 2006

Memento Pratique Comptable 2006, Francis LeFevre, Paris, 2006

Standarde Internaționale de Raportare Financiară: Ghid practic, Traducere autorizată de Banca Mondială, Editura IRECSON, București, 2005

Standarde Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) incluzând Standardele Internaționale de Contabilitate (IAS) și Interpretările lor la 1 ianuarie 2006, Editura CECCAR, 2006

Dispoziții comunitare pentru auditul statutar al persoanelor juridice de interes public

*Dr. Monica BIZON,
expert,
Ministerul Economiei
și Finanțelor*

Abstract

European requirements for the Statutory Audit of the public interest entities

Key words: public interest entities, special provisions, transparency report, audit committee, rotation of the key audit partners

In order to reach a high level of the harmonization of the European requirements in the field of the statutory audit, it was published during the past year, the *Directive of the European Parliament and of the Council on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts, amending Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC and repealing Council Directive 84/253/EEC*.

The obligation for transposing of the Directive on statutory audit in the Romanian legislation refers to the end of the month of June 2008. The Directive addresses all the statutory auditors and audit firms, regardless the audited entities.

However, having in view the importance and the visibility on the market of the public interest entities, the directive contains a special chapter for the statutory audit of this category of entities.

Within the Romanian legislation, the legal persons of public interest are defined by the Accounting Law no. 82/1991, republished, with the consequent modifications and completions. The legal obligation consisting in the auditing of the financial statements is stipulated in the case of these legal persons.

În vederea realizării armonizării la un nivel cât mai înalt a cerințelor europene în domeniul auditului statutar, a fost publicată la jumătatea anului trecut *Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și al Consiliului privind auditul statutar al conturilor anuale și al conturilor consolidate*.

Directiva privind auditul statutar a intrat în vigoare la douăzeci de zile de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. În prezent, există deja un proiect de amendare a prevederilor acesteia,

11/2007

având ca obiect comitologia în domeniul auditului statutar la nivel european, respectiv măsurile care pot fi luate de Comisia Europeană în contextul stabilirii echivalenței diferitelor sisteme proprii profesiei de audit.

Statele membre ale Uniunii Europene au obligația de a implementa prevederile actului comunitar în termenul prevăzut în Directivă la articolul 53 „Transpunerea”.

Astfel, potrivit acestui articol, statele membre trebuie să adopte și

să publice dispozițiile necesare conformării prevederilor Directivei, înainte de data de 29 iunie 2008. De asemenea, la fel ca în cazul transpunerii tuturor actelor normative europene, există obligația ca statele membre să informeze Comisia Europeană cu privire la finalizarea transpunerii și să transmită acesteia textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în reglementarea auditului statutar.

Directiva privind auditul statutar cuprinde prevederi referitoare la

profesia de audit statutar, pe de o parte, și, pe de altă parte, pornind de la rolul public pe care îl joacă rezultatele activității de audit în creșterea încrederii pe piețele financiare, Directiva include și prevederi referitoare la supravegherea în interes public a activității de audit statutar.

Implementarea la nivel național a acestor două categorii de prevederi trebuie să se concretizeze în practică în atingerea unei calități înalte a auditurilor statutare desfășurate de auditorii statutari și de firmele de audit și în organizarea unui sistem eficient, adecvat, transparent de supraveghere publică.

Ca urmare a obligației de implementare în legislațiile naționale a prevederilor *Directivei privind auditul statutar*, statele membre depun eforturi de analiză și revizuire a legislației existente în domeniul auditului, al supravegherii publice, al societăților comerciale, pentru a determina impactul noii Directive și pentru a stabili necesitatea de noi prevederi legislative.

În legătură cu exercitarea profesiei de auditor statutar, Directiva conține prevederi referitoare la aprobarea auditorilor statutari și a firmelor de audit; formarea continuă a acestora; înregistrarea în registrul public; etica profesiei și alte caracteristici conexe (independența, obiectivitatea, confidențialitatea și secretul profesional în desfășurarea auditului statutar); standardele pe baza cărora se efectuează auditurile statutare.

De asemenea, pentru aceleași aspecte specifice profesiei de audit statutar, pe linie de cooperare și colaborare între statele membre ale Uniunii Europene, dar și între diferitele state membre și țări terțe

din afara Uniunii Europene, Directiva cuprinde prevederi de recunoaștere reciprocă între state a auditorilor statutari, prevederi referitoare la transferul de informații cu privire la auditorii statutari între autoritățile naționale, aplicarea eficientă a sancțiunilor, utilizarea unor criterii de echivalență în efectuarea auditului statutar în diferitele jurisdicții internaționale.

Pe lângă aceste cerințe prescrise de Directivă, există posibilitatea ca un stat membru să impună cerințe suplimentare, dacă Directiva nu interzice.

Sub incidența prevederilor Directivei intră toți auditorii statutari și toate firmele de audit aprobate, în statele membre, indiferent de entitățile ale căror situații financiare le auditează.

Totuși, sub aspectul entităților auditate, Directiva cuprinde un capitol special adresat auditului statutar al entităților de interes public. Este vorba despre capitolul X din Directiva, intitulat „*Dispoziții speciale pentru auditul statutar al entităților de interes public*”.

Entitățile de interes public sunt definite și în alte acte comunitare europene, reprezentând o categorie des adresată în contextul elaborării și aplicării de măsuri europene.

Directiva privind auditul statutar definește entitățile de interes public ca fiind acele entități reglementate de legislația unui stat membru ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată.

Tot în această categorie se includ și instituțiile de credit și societățile de asigurare.

Potrivit Directivei, statele membre pot desemna și alte entități ca fiind de interes public, de exemplu, acele entități care au o relevanță semnificativă pentru public prin natura activității desfășurate, prin dimensiunea pe care o au stabilită, prin determinarea unor indicatori economico-financiar sau ca urmare a numărului de angajați.

În concluzie, nu există o definiție strictă a acestei categorii de entități la nivel european, astfel încât, în funcție de legislațiile naționale, de interesul public național și de mărimea afacerilor naționale din diversele domenii, fiecare stat membru poate încadra în această categorie diverse tipuri de entități.

La un moment dat, s-a avansat, în cadrul grupurilor de lucru în domeniul auditului de la nivelul Comisiei Europene, propunerea de definire unitară a acestei categorii de entități, în scopul unei referințe unice și al creării unor condiții favorabile pentru comparabilitatea cerințelor de audit statutar din diversele state europene.

Ceea ce este semnificativ din perspectiva Directivei 2006/43/CEE constă în faptul că entitățile de interes public au o mare vizibilitate pe piață și prezintă importanță sporită din punct de vedere economic, motiv pentru care și cerințele de auditare a situațiilor financiare anuale, individuale sau consolidate întocmite de acestea trebuie să fie mai stricte.

În plus, în procesul decizional propriu diferitelor categorii de utilizatori ai situațiilor financiare, rapoartele de audit reprezintă o componentă importantă.

În România, entitățile de interes public au fost definite pentru prima dată prin *Ordinul ministrului*

finanțelor publice nr. 907/2005 privind aprobarea categoriilor de persoane juridice care aplică reglementări contabile conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, respectiv reglementări contabile conforme cu directivele europene.

Actualmente, definiția entităților de interes public se regăsește în Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, în urma modificării și completării recente a acesteia prin Legea nr. 259/2007, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 506 din 27 iulie 2007.

Potrivit art. 33 din Lege, prin *persoane juridice de interes public* se înțelege:

- instituțiile de credit;
- instituțiile financiare nebankare, definite potrivit reglementărilor legale, înscrise Registrul general;
- societățile de asigurare, asigurare-reasigurare și de reasigurare;
- entitățile autorizate, reglementate și supravegheate de Comisia de Supraveghere a Sistemului de Pensii Private;
- societățile de servicii de investiții financiare, societățile de administrare a investițiilor și organismelor de plasament colectiv, autorizate/avizate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare;
- societățile comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată;
- companiile și societățile naționale;
- persoanele juridice care aparțin unui grup de societăți și intră în perimetrul de consolidare de

către o societate-mamă care aplică Standardele Internaționale de Raportare Financiară.

Includerea în legislația românească a definiției persoanelor juridice de interes public a fost necesară și în contextul aplicării în țara noastră a Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), obligație care decurge, de asemenea, din legislația emisă la nivel european, respectiv *Regulamentul (CE) nr. 1606/2002 al Parlamentului și al Consiliului din data de 19 iulie 2002, cu privire la aplicarea standardelor internaționale de contabilitate*, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 253/11.09.2002.

Cerința minimă europeană în privința aplicării IFRS se referă la situațiile financiare anuale consolidate ale societăților comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată.

În România, piața reglementată este definită în Legea nr. 297/2005 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare.

Pornind de la respectarea acestei cerințe minime, în România s-au emis o serie de acte normative pentru reglementarea aplicării IFRS pentru anii 2007 și 2007, urmând ca în anii următorii Guvernul să continue strategia de implementare a IFRS.

Actele normative care reglementează aplicarea IFRS în România sunt: Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1121/2006 privind aplicarea Standardelor Internaționale de Raportare Financiară și unele prevederi sunt cuprinse și în Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2001/2007 privind modificarea și completarea Ordinului ministrului finanțelor publice nr.

1.752/2005 pentru aprobarea reglementărilor contabile conforme cu directivele europene

În ceea ce privește persoanele juridice de interes public, și legislația contabilă conține prevederi distincte în acest sens.

Astfel, Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevede că situațiile financiare anuale ale persoanelor juridice de interes public sunt supuse auditului financiar.

Auditarea acestor persoane juridice este obligatorie, indiferent dacă acestea intră din punct de vedere al reglementării contabile sub incidența reglementărilor contabile conforme cu directivele europene sau dacă aplică IFRS.

Dispozițiile speciale pentru auditul statutar al entităților de interes public cuprinse la Capitolul X din Directiva 2006/43/CEE se referă la următoarele aspecte:

- transparența activității de audit statutar desfășurate de auditorii statutari și firmele de audit care auditează entitățile de interes public;
- constituirea comitetelor de audit în cadrul entităților de interes public și responsabilitățile acestuia;
- reguli suplimentare de întărire a independenței auditorilor statutari și a firmelor de audit care auditează entitățile de interes public;
- dispoziție specială referitoare la asigurarea calității activității de audit desfășurate de auditorii statutari și de firmele de audit care auditează entitățile de interes public.

Acestea reprezintă aspecte cu caracter obligatoriu care trebuie preluate în legislația națională în termenul prevăzut de Directivă.

Astfel, în ceea ce privește *transparența*, statele membre trebuie să se asigure că auditorii statutar și firmele de audit care efectuează auditul entităților de interes public publică pe website-ul lor, în termen de 3 luni de la sfârșitul fiecărui exercițiu financiar, un *raport privind transparența*.

Raportul privind transparența trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

- a) o descriere a structurii juridice și a acționariatului;
 - b) o descriere a rețelei și a acorurilor legale și structurale din rețea, în cazul în care o firmă de audit aparține unei rețele;
- Termenul de „rețea” este definit la articolul 2 din Directivă și se referă la o structură mai largă de care aparține un auditor statutar sau o firmă de audit.
- c) o descriere a structurii de conducere a firmei de audit;
 - d) o descriere a sistemelor interne de control al calității firmei de audit și o declarație a organului administrativ sau de management cu privire la eficiența funcționării acestora;
 - e) o indicare a momentului când a avut loc ultima verificare a asigurării calității;
 - f) o listă a entităților de interes public pentru care au fost efectuate audituri statutare în ultimul an de către firma de audit;
 - g) o declarație în legătură cu politicile firmei de audit, cu privire la independență;

h) o declarație privind politica pe care o urmează firma de audit legat de pregătirea profesională continuă a auditorilor statutar;

i) informații financiare care arată importanța firmei de audit, cum ar fi cifra totală de afaceri, divizată pe onorarii obținute din auditul statutar al situațiilor financiare anuale, individuale și consolidate și onorarii percepute din alte servicii din afara ariei auditului statutar;

j) informații referitoare la baza remunerării partenerilor.

Raportul privind transparența conținând aceste informații va fi semnat de auditorul statutar sau de firma de audit, după cum este cazul.

O altă dispoziție specială se referă la faptul că fiecare entitate de interes public trebuie să aibă un comitet de audit.

Componența comitetului de audit este lăsată la latitudinea statelor membre, însă este obligatoriu ca, cel puțin un membru să fie independent și să aibă competențe în contabilitate și/sau audit.

Comitetul de audit al entităților de interes public poate fi compus din:

- membri neexecutivi ai organului de administrație; și/sau
- membri ai organismului de supraveghere a entității auditate; și/sau
- membri care sunt numiți de adunarea generală a acționarilor entității auditate.

Responsabilitățile comitetului de audit sunt următoarele:

- monitorizarea procesului de raportare financiară;

- monitorizarea eficacității sistemelor de control intern, de audit intern, după caz și de management al riscurilor din cadrul societății comerciale;

- monitorizarea auditului statutar al situațiilor financiare anuale, individuale și consolidate;

- verificarea și monitorizarea independenței auditorului statutar sau a firmei de audit și, în special, prestarea de servicii suplimentare entității auditate.

Comitetul de audit are responsabilități și în ceea ce privește numirea auditorului statutar sau a firmei de audit. Astfel, în cazul entităților de interes public, propunerea privind numirea auditorului statutar, venită din partea organului de administrație sau de supraveghere, se bazează pe recomandarea comitetului de audit.

Aceste responsabilități ale comitetului de audit nu trebuie să aducă atingere responsabilităților organelor de administrație, de conducere sau de supraveghere sau altor membri care sunt numiți de adunarea generală a acționarilor din cadrul entității auditate.

Auditorul statutar sau firma de audit raportează comitetului de audit cu privire la aspectele esențiale, problemele importante care rezultă din auditul statutar, în special cu privire la deficiențele semnificative ale controlului intern al procesului de raportare financiară.

Legat de *independența* auditorilor statutar și a firmelor de audit care efectuează auditul entităților de interes public, Directiva prevede cerințe suplimentare.

Astfel, auditorii statutar sau firmele de audit care efectuează audi-

turi statutare ale entităților de interes public:

- confirmă anual în scris către comitetul de audit aspectele cu privire la independența lor față de entitatea auditată;
- comunică anual comitetului de audit serviciile suplimentare prestate entității auditate;
- discută cu comitetul de audit despre amenințările la adresa independenței lor și măsurile de protecție documentate, aplicate pentru reducerea acestor amenințări.

De asemenea, ca o cerință specială, auditorului statutar sau partenerului cheie care efectuează auditul statutar în numele firmei de audit nu i se permite să ocupe un post de conducere important în cadrul entității auditate înainte de scurgerea unei perioade de cel puțin doi ani de la data demisiei ca auditor statutar sau ca partener cheie din misiunea de audit.

Pe lângă aceste prevederi cu caracter obligatoriu care trebuie transpuse în legea națională, Directiva conține și unele prevederi cu caracter opțional, a căror preluare e lăsată la latitudinea statelor membre.

Prevederile opționale se referă la posibilități de exceptare a unor entități de interes public, de la obligația constituirii comitetului de audit.

Cu privire la partenerii cheie, Directiva prevede obligația rotirii acestora în cadrul misiunii de audit, în termen de cel mult 7 ani de la data numirii.

Permisiunea de a participa din nou la auditarea entității este posibilă după o perioadă de cel puțin 2 ani.

Ca potențiale interferențe legislative, înainte de modificarea și completarea recentă, Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, conținea o serie de prevederi referitoare la existența comitetelor de audit.

Aceste prevederi au fost abrogate odată cu publicarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 82/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1990 privind societățile comerciale și a altor acte normative incidente.

Ultima categorie de dispoziții speciale se referă la *sistemele de asigurare a calității* activității de audit statutar.

În cazul auditorilor statutari care efectuează auditul entităților de interes public, pe lângă prevederile generale cuprinse la Capitolul VI „Asigurarea calității” din Directivă,

verificarea asigurării calității trebuie efectuată cel puțin la fiecare 3 ani.

La nivelul direcțiilor de specialitate din cadrul Comisiei Europene există în prezent preocupări în sensul publicării unei *Recomandări privind asigurarea calității pentru auditorii statutari și firmele de audit care auditează entitățile de interes public*.

În prezent, este în vigoare „Recomandarea Comisiei din 15 noiembrie 2000 cu privire la asigurarea calității pentru auditul statutar în Uniunea Europeană: cerințe minime”.

O nouă recomandare ar putea oferi liniile directe pentru implementarea unor sisteme independente de asigurare a calității.

Recomandările emise de Comisia Europeană nu presupun preluarea acestora în legislațiile statelor membre.

Bibliografie

- Directiva 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind auditul statutar al conturilor anuale și al conturilor consolidate
- Proiectul de lege privind auditul statutar și înființarea organismului de supraveghere publică
- Legea contabilității nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare
- Legea nr. 31/1990, republicată privind societățile comerciale, cu modificările și completările ulterioare
- Pagina web a Comisiei Europene http://ec.europa.eu/internal_market/auditing/directives/index_en.htm
- Lucrările grupurilor de lucru de la nivel european cu privire la auditul statutar
- Comitetul de Reglementare în domeniul auditului (AuRC) http://ec.europa.eu/internal_market/auditing/directives/index_en.htm
- Lucrările Grupului European al Organismelor de Supraveghere Publică a Activității de Audit (EGAOB)

Activități de audit privind valoarea justă - ISA 545

*Marian ANGHELACHE,
Audit - Senior Manager,
Deloitte Audit SRL*

Abstract

Fair value audit activities - ISA 545

Key words: fair value, estimations, preparer specialist, letter of independence, controls specific risks

This ISA addresses audit considerations relating to the measurement, presentation and disclosure of material assets, liabilities and specific components of equity presented or disclosed at fair value in financial statements.

The material presented hereinafter follows the steps used in the audit approach: pre-liminary activities, scope and planning the audit work, develop the audit plan, perform the audit plan, conclude and report.

A series of aspects are highlighted, relevant to both the general framework of the audit approach and certain specific activities to the audit relating to the measurement, presentation and disclosure of the information at fair value.

An emphasis is placed on the fact that the auditor should obtain sufficient appropriate audit evidence that fair value measurements and disclosures are in accordance with the entity's applicable financial reporting framework.

As part of fulfilling its responsibility, management needs to establish an accounting and financial reporting process for determining the fair value measurements and disclosures, select appropriate valuation methods, in accordance with the entity's applicable financial reporting framework

Many measurements based on estimates, including fair value measurements, are inherently imprecise. In the case of fair value measurements, particularly those that do not involve contractual cash flows or for which market information is not available when making the estimate, fair value estimates often involve uncertainty in both the amount and timing of future cash flows. Assumptions used in fair value measurements are similar in nature to those required when developing other accounting estimates.

Reference is made to the fact that in most financial reporting frameworks, underlying the concept of fair value measurements is a presumption that the entity is a going concern without any intention or need to liquidate, curtail materially the scale of its operations, or undertake a transaction on adverse terms.

The measurement of fair value may vary from a relatively simple for certain assets or liabilities, for example, assets that are bought and sold in active and open markets up to more complex. The estimation of fair value may be achieved through the use of a valuation model or through the assistance of an expert.

Cuvinte cheie: valoare justă, estimări, preparator, specialist, scrisoare de independență, controale, riscuri specifice.

Prezentul material abordează procesul de audit al valorii juste cu referire la următoarele activități:

- Combinarea afacerilor
- Deprecierea fondului de comerț și a imobilizările necorporale cu durată de viață indefinită
- Deprecierea altor active pe termen lung
- Plățile pe bază de acțiuni

1. Determinarea riscului în legătură cu valoarea justă

1.1. Identificarea riscurilor privind valoarea justă

Auditorul (a) evaluează cerințele privind evaluarea valorii juste și (b) identifică riscurile preliminare privind valoarea justă.

Auditorul revizuieste soldurile conturilor pentru a evalua cerințele privind măsurarea valorii juste pentru anul în curs. Odată ce aceste evaluări sunt efectuate, auditorul identifică riscurile specifice privind valoarea justă. Pentru a determina necesitatea implicării unui specialist în identificarea valorii juste, echipa de audit evaluează înțelegerea entității cu privire la estimările specifice ale valorii juste descrise mai sus. Echipa de audit poate lua, de asemenea, în considerare implicarea unui specialist în identificarea valorii juste atunci când există dubii privind pregătirea adecvată a estimărilor privind valoarea justă. Adesea, este posibilă determinarea adecvării activității de audit prin solicitarea și revizuirea contractului dintre conducere și terțul specialist. Acest contract va prezenta în detaliu scopul, domeniul, condițiile, planificarea și tariful misiunii. În cazul în care apar deficiențe în aceste zone (ex.: scop greșit, domeniu foarte limitat, sau timp de lucru/buget inadecvat pentru abordarea complexității evaluării), este indicat să se ia în calcul consultarea unui specialist în determinarea valorii juste.

2. Aria de lucru și planificarea

2.1 Înțelegerea entității și a mediului

Echipa de audit obține o înțelegere a entității și a mediului relevant pentru determinarea măsurătorilor valorii juste în măsura în care acest lucru nu s-a făcut deja în cursul planificării.

Echipa de audit obține o înțelegere a industriei, a autorităților de reglementare și a altor factori externi relevanți pentru determinarea măsurătorilor valorii juste în măsura în care acest lucru nu a fost făcut în cursul celorlalte activități de planificare.

2.2. Ședințele de planificare cu conducerea și cu cel ce a întocmit analiza privind valoarea justă (preparatorul)

Auditorul conduce ședința cu personalul entității și cu preparatorul (terț specialist sau conducerea) analizei privind (a) metodologia și prezumțiile de evaluare luate în considerare înainte de începerea calculului valorii juste, (b) tipurile și sursele de informații ce urmează a fi primite de la entitate, (c) calificările preparatorului necesare, pentru efectuarea analizei și (d) planificarea analizei de valoare justă și materialele estimate pentru a fi furnizate.

Auditorul ține o ședință cu conducerea și cu preparatorul analizei de valoare justă, pentru a discuta toate

informațiile pertinente pentru valoarea justă aferentă anului de auditat.

În timpul acestei ședințe, se vor discuta calificările preparatorului, pentru a permite echipei de audit să facă o evaluare preliminară a faptului dacă această persoană este calificată, înainte de începerea analizei. Dacă există dubii privind calificările preparatorului, echipa de audit poate discuta aceste aspecte cu conducerea înainte de începerea calculului valorii juste. Conducerea va avea suficient timp pentru a lua în considerare înlocuirea preparatorului.

În plus, dacă echipa de audit intenționează să primească o scrisoare de independență în cazul în care este utilizat un terț specialist, pentru că nu suntem în măsură să determinăm prin alte metode dacă terțul specialist are o relație cu entitatea care îi poate prejudicia obiectivitatea, auditorul poate discuta această scrisoare cu preparatorul și cu conducerea.

Auditorul poate lua în considerare discuții cu comitetul de audit și cu conducerea entității cu privire la următoarele aspecte:

1. Impactul pe care l-au avut organismele de reglementare asupra procesului de estimare a valorii juste
2. Responsabilitățile auditorului pentru auditarea estimărilor de valori juste în conformitate cu ISA 545
3. Responsabilitățile conducerii pentru pregătirea estimării valorii juste
4. Abordarea de audit

2.3. Înțelegerea și evaluarea controalelor în legătură cu valoarea justă

Echipa de audit (a) înțelege percepția conducerii privind valoarea justă relevantă în legătură cu cerințele standardelor de contabilitate românești sau ale Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (SIRF), (b) înțelege procesul entității pentru determinarea măsurătorilor valorii juste și a prezentării controalelor relevante, (c) evaluează proiectarea controalelor și (d) determină dacă aceste controale au fost implementate. Echipa de audit obține o înțelegere a procesului entității privind determinarea măsurătorilor valorii juste, a prezentărilor și a controalelor relevante, prin discuții cu conducerea și cu alți membri relevanți ai personalului entității.

După obținerea unei înțelegeri a controalelor, echipa de audit evaluează proiectarea controalelor relevante privind valoarea justă și stabilește dacă aceste con-

troale au fost implementate. În plus, echipa de audit evaluează dacă definiția conducerii privind valoarea justă și metodele pe care conducerea intenționează să le utilizeze pentru a determina valoarea justă sunt consecvente cu standardele de contabilitate relevante.

2.4. Identificarea riscurilor suplimentare și documentarea acestor riscuri în planificarea auditului

Auditorul (a) analizează dacă există riscuri suplimentare privind valoarea justă, neidentificate anterior, (b) include toate riscurile specifice identificate în documentele de planificare și (c) analizează dacă să implice un specialist în identificarea valorii juste.

Identificarea riscurilor specifice este un proces continuu de-a lungul auditului. După finalizarea subactivităților de la 2.1 la 2.3, echipa de audit are o înțelegere crescută a entității, înțelegere relevantă pentru determinarea măsurătorilor de valoare justă și are o perspectivă mai largă care să permită identificarea riscurilor specifice valorii juste. Auditorul documentează riscurile specifice identificate în planificarea documentelor de lucru, în așa fel încât aceste riscuri să fie identificate și abordate corespunzător în cursul tuturor fazelor de audit, după cum este cazul.

3. Înțelegerea domeniului de lucru și evaluarea calificărilor

3.1. Înțelegerea termenilor misiunii terțului specialist

Auditorul comunică cu terțul specialist pentru a înțelege termenii misiunii, atunci când conducerea utilizează un terț specialist.

Înainte de a începe calculul valorii juste, este o practică uzuală aceea de a discuta cu terțul preparator dacă munca ce urmează a fi efectuată este corespunzătoare utilizării analizei de către conducere și de către echipa misiunii în scopuri de raportare financiară.

3.2. Evaluarea calificărilor și a obiectivității preparatorului

Auditorul va înțelege domeniul lucrării și evaluează calificările și obiectivitatea preparatorului.

Odată ce Auditorul a revizuit informațiile relevante (ex.: CV), auditorul documentează evaluarea calificării și obiectivității preparatorului. În determinarea calificărilor preparatorului, echipa de audit ia în considerare proiectarea și eficacitatea operațională a con-

troalelor conducerii în (1) identificarea preparatorului și (2) în evaluarea calificărilor preparatorului.

În plus, dacă nu suntem în măsură să determinăm, prin alte metode, dacă terțul specialist are o relație cu entitatea, relație ce îi poate afecta obiectivitatea, auditorul poate solicita o scrisoare de independență de la preparator, dacă acest lucru nu a fost solicitat anterior.

4. Gestionarea cererii de informații

4.1. Pregătirea și trimiterea cererii de informații

Echipa de audit pregătește cererea de informații și înaintează cererea de informații entității.

5. Discuțiile privind starea lucrului

5.1. Discuții cu conducerea și cu preparatorul analizei de valoare adăugată privind starea lucrului

Auditorul ține discuții periodice cu preparatorul și cu conducerea de-a lungul întregului proces de analiză a valorii juste.

Înainte de a primi analiza de valoare justă, auditorul participă la dialoguri regulate cu conducerea și cu preparatorul pentru a înțelege avansul lucrării de estimare și orice modificări față de discuțiile inițiale. Scopul comunicării este acela de a rezolva potențialele probleme înainte de finalizarea analizei de valoare justă și de a minimaliza posibilitatea apariției „surprizelor” din testarea efectuată de echipa de audit; trebuie însă să ne asigurăm că echipa misiunii rămâne independentă și că nu devine parte a procesului conducerii, în calcularea estimării de valoare justă. Aceste discuții pot include:

- Aspecte procedurale/administrative
- Modificări în identificarea activelor sau grupelor de active pentru care se va dezvoltă estimarea
- Modificări și dezvoltări în metoda (metodele) de evaluare
- Modificări și dezvoltări în prezumțiile cheie care vor fi utilizate
- Sublinierea datelor utilizate în analiză

6. Testarea și evaluarea estimării valorii juste

6.1. Obținerea, studierea și înțelegerea analizei valorii juste

Auditorul obține și studiază analiza de valoare justă. Auditorul înțelege (a) metodologia și (b) evaluarea, prezumțiile privind activitatea și contabilitatea utilizate în analiza de valoare justă. Totodată, efectuează analiza procedurilor suplimentare pe baza evaluării obiectivității preparatorului. Analiza valorii juste include de obicei o explicație narativă și scheme analitice de fundamentare. Auditorul are responsabilitatea înțelegerii următoarelor elemente:

1. Metodologia (metodologiile) de evaluare utilizate
2. Prezumițiile utilizate:
 - a. Prezumiții de evaluare – prezumiții legate de finanțe (ex.: rata de actualizare, multiplicatori de evaluare)
 - b. Prezumiții de activitate – proiecțiile conducerii (ex: ratele de creștere)
 - c. Prezumiții contabile – orice prezumiții privind tratamentul contabil al unor aspecte particulare (ex.: alocarea datoriilor societății la unitățile de raportare, identificarea activelor) SAU,
 - d. Introducerea modelului de prețuri opțional – tehnici și prezumiții de evaluare

Această înțelegere fundamentală a metodologiei și a prezumițiilor va permite testarea și evaluarea corespunzătoare a estimării valorii juste. Auditorul ia, de asemenea, în considerație proiectarea și eficacitatea operațională a controalelor existente, cu privire la:

1. Dezvoltarea și aplicarea prezumițiilor conducerii
2. Monitorizarea modificărilor în prezumițiile conducerii

În plus, echipa de lucru analizează dacă pot fi necesare proceduri suplimentare, în cazul în care echipa de lucru constată că este posibil ca obiectivitatea terțului specialist să fie afectată.

6.2. Metodologia de evaluare

Auditorul evaluează dacă metodologia este consecventă cu practicile acceptate și dacă este aplicată în mod consecvent cu perioada anterioară. Auditorul compară metodele utilizate cu cele general acceptate de contabilitate și de evaluare pentru activul dat. În plus, auditorul analizează dacă metoda de evaluare utilizată este potrivită, având în vedere natura elementului evaluat și dacă metoda de evaluare este potrivită în raport cu activitatea, industria și mediul în care operează entitatea.

Auditorul compară, de asemenea, metodologia utilizată pentru estimarea curentă a valorii juste cu metodologia utilizată în perioada (perioadele) preceden-

tă (precedente) pentru a determina dacă metodologia a fost aplicată consecvent (având în vedere posibilele modificări ale mediului sau ale circumstanțelor care afectează entitatea sau modificări ale principiilor contabile).

6.3. Analiza evaluării, prezumițiile de activitate și contabile

Auditorul analizează caracterul rezonabil al evaluării și al prezumițiilor de activitate și contabile utilizate în analiză.

După identificarea și înțelegerea prezumițiilor de evaluare (ex.: rate de actualizare) utilizate în analiză, Auditorul evaluează caracterul rezonabil al acestor prezumiții prin compararea acestora cu prezumițiile de piață și cu cele utilizate în orice analiză anterioară a valorii juste.

Auditorul testează, de asemenea, activitatea (ex.: previziunile) și prezumițiile contabile (ex.: creșterea, marjele, alocările bilanțiere). Caracterul rezonabil poate fi determinat prin comparația cu alți participanți ai pieței, cu performanțele anterioare ale entității și cu așteptările conducerii. Auditorul utilizează înțelegerea sa asupra proceselor și controalelor conducerii, atunci când evaluează așteptările conducerii.

6.4. Testarea acurateței matematice a modelului și evaluarea potrivirii modelului

Echipa de audit testează modelul valorii juste prin recalcularea acurateței matematice și evaluează dacă modelul este potrivit, având în vedere circumstanțele entității.

După ce metodologia și prezumițiile au fost evaluate, echipa de audit testează modelul general și evaluează oportunitatea acestuia, având în vedere circumstanțele entității. În timp ce metodologia și prezumițiile pot apărea rezonabile luate în considerare izolat, este important să se afirme că, atunci când sunt modelate împreună, sunt în totalitate corespunzătoare. De exemplu, ca parte a combinării de întreprinderi, entitatea achiziționată are o investiție prin metoda punerii în echivalență a unei societăți aflate la începutul activității, care trebuie evaluată la valoarea justă ca parte a contabilității de achiziție. În acest caz, modelul se poate dovedi necorespunzător dacă este utilizat un flux de numerar actualizat, pentru că nu sunt probabile nici un fel de venituri curente pe baza cărora să se poată face previziuni privind veniturile sau fluxurile de numerar viitoare.

6.5. Testarea datelor

Auditorul testează datele utilizate în analiza valorii juste. Auditorul testează atât datele din perioadele anterioare, cât și datele proiectate utilizate în analiza valorii juste. Elementele pentru testare pot include:

- Veniturile din perioadele anterioare și creșterea proiectată
- Marjele de profit din perioadele anterioare și așteptările viitoare
- Impactul taxelor și impozitelor
- Cerințe privind capitalul circulant
- Cheltuielile de capital
- Alocările și ajustările bilanțiere
- Comportamentul angajaților în perioadele anterioare
- Istoricul plății dividendelor

Această subactivitate este menită să determine că datele au fost obținute și calculate în mod corespunzător. De asemenea, ca parte a acestei sub-activități, echipa de audit analizează proiectarea și eficacitatea operațională a controalelor conducerii cu privire la acuratețea și completitudinea datelor. Pot fi necesare unele testări de control ca parte a acestei subactivități, dacă controalele nu au fost deja testate prin alte proceduri de audit, în special acele controale privind acuratețea și completitudinea proiectiilor.

6.6. Efectuarea analizei de sensibilitate, dacă este necesar

Auditorul analizează dacă este necesară o analiză de sensibilitate și dacă da, identifică modificările prezumțiilor sau ale metodelor care trebuie încorporate în analiza de sensibilitate pentru a determina gama de estimări independente. Auditorul discută rezultatele testelor sale și analizează dacă este necesară o analiză de sensibilitate. Analiza de sensibilitate poate fi necesară atunci când echipa de audit:

- Pune în discuție anumite prezumții utilizate de către conducere în situații în care prezumția (prezumțiile) nu este (nu sunt) pe deplin validată de piață, de industrie sau de condițiile entității
- Pune în discuție anumite prezumții utilizate de către conducere și le consideră agresive în circumstanțele entității
- Analizează dacă metodologia (metodologiile) utilizată de conducere este (sunt) nepotrivite sau improprii, având în vedere natura activului evaluat la valoare justă.

Auditorul solicită ca preparatorul să facă o analiză de sensibilitate și prezintă o gamă de valori bazată pe prezumții și/sau metode acceptabile. În cazurile în care analiza de sensibilitate nu este finalizată de către preparator, auditorul poate efectua analiza de sensibilitate. Rezultatele analizei de sensibilitate sunt discutate. Auditorul evaluează apoi diferențele dintre analiza de sensibilitate și valoarea justă originară utilizată de conducere pentru fundamentarea situațiilor financiare. Pe baza evaluării, poate fi necesar un plan de rezolvare. Rezultatele analizei de sensibilitate sunt abordate de echipa de audit în memorandumul de concluzii de audit și/sau în alte documente de lucru aplicabile.

7. Documentarea rezultatelor și concluzii

7.1. Discutarea problemelor cu conducerea

Auditorul discută cu conducerea și cu preparatorul problemele identificate ca fiind semnificative pentru situațiile financiare sau rezultatul într-o propunere de ajustare de audit. Auditorul discută cu conducerea, de asemenea, orice probleme identificate care nu afectează suma înregistrată și orice modificări rezultate ale metodologiilor sau prezumțiilor pentru viitor, pentru a micșora riscurile ajustărilor de calcul în anii viitori.

Echipa de audit poate identifica probleme care afectează în mod semnificativ situațiile financiare sau rezultatul ajustării de audit propuse. Auditorul discută aceste aspecte ca parte a procesului normal de audit.

În unele cazuri, echipa de audit poate identifica anumite aspecte care rezultă ca fiind ne semnificative pentru anul curent și cu ajutorul cărora echipa de audit începe lucrul cu estimările originare. În aceste cazuri, auditorul discută aceste probleme și cu conducerea și poate dori să sublinieze că deși diferențele din metodologii și/sau prezumții au avut ca rezultat sume ne semnificative în analiza anului curent, sume care pot deveni semnificative în viitor, iar conducerea trebuie să abordeze aceste diferențe din perspectiva viitorului.

7.2. Revizuirea evenimentelor ulterioare

Echipa de audit efectuează o revizuire a evenimentelor și a tranzacțiilor ulterioare și evaluează dacă rezultatele acestei revizuii afectează concluziile la care s-a ajuns cu privire la valoarea justă estimată.

7.3. Evaluarea prezentărilor privind valoarea justă

Echipele de audit evaluează adecvarea prezentărilor, precum și dacă prezentările privind valoarea justă sunt în concordanță cu standardele de contabilitate relevante. În evaluarea adecvării prezentărilor privind valoarea justă, echipa de audit ia în considerare proiectarea și eficacitatea operațională ale controalelor conducerii în evaluarea conformității notelor de subsol cu cerințele standardelor de contabilitate aplicabile.

7.4. Evaluarea rezultatelor procedurilor și pregătirea memorandumului cu concluziile auditorului

Auditorul (a) evaluează rezultatele procedurilor efectuate, (b) documentează rezultatele într-un memorandum de concluzii și (c) documentează erorile identificate. Auditorul documentează rezultatele procedurilor de audit în documentele de lucru relevante.

În formarea concluziilor generale, echipa de audit analizează proiectarea și eficacitatea operativă ale controalelor conducerii în pregătirea și revizuirea înregistrărilor din jurnal pentru înregistrarea tranzacțiilor în conformitate cu standardele de contabilitate relevante și cu politicile contabile ale entității.

8. Încheierea

8.1. Comunicarea constatărilor

Echipele de audit pregătesc și comunică constatările sale conducerii și comitetului de audit.

Echipele de audit pregătesc comunicările către conducere și către comitetul de audit, după cum este necesar. Echipa de audit analizează dacă comitetul de audit este informat în legătură cu procesul utilizat de către conducere în analiza de calcul a valorii juste și baza pentru concluziile echipei de audit. Echipa de audit poate lua în calcul comunicarea următoarelor elemente:

1. Natura prezumțiilor semnificative utilizate în analiza valorii juste
2. Gradul de subiectivitate implicat în dezvoltarea prezumțiilor
3. Semnificația relativă a elementelor măsurate la valoarea justă pentru situațiile financiare în ansamblul lor
4. Eficacitatea proiectării și operării controalelor aferente valorii juste identificate

5. Alte constatări și deficiențe

8.2. Obținerea declarației și confirmărilor conducerii

Echipele de audit obțin declarațiilor făcute de conducere aferente valorii juste în scrisoarea de declarații și confirmări a conducerii, privind:

- Adecvarea metodelor de măsurare, inclusiv a prezumțiilor aferente
- Completitudinea și adecvarea prezentărilor
- Evenimentele ulterioare ce necesită ajustări ale măsurătorilor valorii juste și ale prezentărilor

8.3. Finalizarea documentelor de lucru

Echipele de audit finalizează documentele de lucru de fundamentare. În general, documentele de lucru pot include:

- Evaluarea de risc al valorii juste
- Planificarea agendei întâlnirilor cu conducerea
- Lista de cerere de informații
- Memorandumul cu concluziile auditorului

Alte documente

- Analiza valorii juste și a situațiilor de fundamentare
- Documentele de lucru de fundamentare ale echipei de audit
- Documente narative suplimentare furnizate de către conducere
- Memorandumuri care documentează discuțiile cu conducerea și cu preparatorul
- Scrisoarea de independență de la preparator

Lista de mai sus a documentelor de lucru nu are ca intenție să fie exhaustivă. Pe baza tipului valorii juste estimate și a circumstanțelor specifice misiunii de audit, documentele de lucru pot varia față de cele listate mai sus.

Bibliografie

IFAC/CAFR – Audit Financiar 2006 – Standarde – Codul Etic – Editura Irecson, 2007

IFAC/Deloitte – 2007 Handbook of International Auditing, Assurance and Ethics Pronouncements

Deloitte website – www.iasplus.com

International Auditing and Assurance Standards Board website – www.ifac.org/iaasb

Participarea delegației CAFR la Adunarea generală și extraordinară a FIDEF și la Congresul Ordinului Expertilor Contabili din Franța

O delegație a CAFR, formată din prof.univ.dr. **Ion Mihăilescu**, președinte al CAFR, prof.univ.dr. **Ana Morariu**, membru în Consiliul CAFR și asist.univ.drd. **Flavia Stoian**, expert relații externe, a participat, în perioada 2-6 octombrie 2007, la Lille, în Franța, la Adunarea generală și extraordinară a Federației Internaționale a Expertilor Contabili Francofoni (FIDEF), la care CAFR este membru, precum și la lucrările și evenimentele organizate cu ocazia celui de-al 62-lea Congres al Ordinului Expertilor Contabili Francezi (OEC).

Programul celor două manifestări a cuprins ateliere dedicate profesiei, dezbateri pe teme diverse și conferințe, la care au participat atât organizații profesionale, cât și firme de specialitate, cadre universitare și alte instituții implicate în domeniul de interes comun. Pe ordinea de zi a întâlnirii anuale a FIDEF, la care au participat reprezentanții instituțiilor membre, s-au aflat analiza situațiilor financiare ale FIDEF și raportul de activitate pe 2006, analiza candidaturilor propuse pentru cele două posturi de cenzori ai FIDEF, noutăți legislative și internaționale, programul de acțiuni pe 2007-2008, alte probleme referitoare la programul de aderare la IFAC.

În cadrul Congresului Ordinului Expertilor Contabili au fost organizate seminarii pe mai multe teme

de interes pentru profesia contabilă, dintre care amintim: *Un tur al Europei în ceea ce privește cele mai bune practici pentru dezvoltarea întreprinderilor, Dezvoltarea misiunii profesiei contabile, Reglementarea profesiei și directivele europene, precum și alte aspecte de interes din domeniul contabilității, fiscalității și socialului.* Tema centrală a Congresului Ordinului Expertilor Contabili a reprezentat-o apartenența la spațiul european, având în vedere faptul că anul acesta s-au aniversat 50 de ani de la crearea Uniunii Europene. *Europa a devenit orizontul nostru*, spunea în cuvântul său adresat participanților la Congres **Jean Pierre Alix**, președintele Consiliului Superior al Ordinului Expertilor Contabili din Franța. *Pentru profesia noastră, reglementarea, care a fost puternic influențată de textele comunitare, reprezintă un cadru general esențial pentru evoluțiile care vor veni. Sau de obligația ardentă pe care o creează dimensiunea europeană a activității noastre, care ne determină să ne adaptăm la această nouă realitate...* Acesta a fost, de altfel, și motivul pentru care a fost ales ca loc de organizare al acestor manifestări orașul Lille, situat în inima Europei, pentru a scrie o nouă pagină de istorie pentru profesia contabilă.

În continuarea acestor reuniuni, au fost organizate două ateliere conduse de reprezentanții profesiei franceze. Primul atelier, care a

abordat tema *Politica de cooperare a Profesiei Franceze*, a avut în prezidiu pe **Bernard Kleiner**, director pe cooperare internațională, Gerard Fouchet, vicepreședinte ADETEF (*Assistance au développement des échanges en technologies économiques et financières*), **George Canton-Bacara**, președintele SGAE (*Secretariat General des Affaires Europeenes*), **Brigitte Guillebert**, reprezentant CNCC, și **Janin Audas**, președintele Departamentului pentru Acțiuni de Cooperare Internațională. Discuțiile s-au concentrat asupra disponibilității și a modului de accesare a fondurilor europene pentru instituțiile profesionale, prin ADETEF și SGAE, intermedierea acestor acțiuni, condiții și reglementări. În urma discuțiilor pe care reprezentanții CAFR le-au purtat cu Brigitte Guillebert, Bernard Kleiner și Janin Audas, aceștia au stabilit să dezvolte, în cadrul CAFR, programe de instruire de excelență pentru formatorii instituției care sunt și auditori financiari, în prima fază pregătirea axându-se pe auditul societăților comerciale din domeniile bancar, asigurări și pensii private.

În legătură cu proiectul privind desfășurarea acestor cursuri profesionale în cadrul CAFR, președintele CAFR a declarat că „*această inițiativă este de un real sprijin pentru profesia românească și suntem încrezători că, în acest mod, precum și prin*

multe alte măsuri, atât legislative, cât și tehnice și profesionale, auditul românesc va deveni un exemplu pentru Europa de Est. Totodată, CAFR își exprimă încrederea în realizarea acestui obiectiv, care ține de însăși misiunea sa fundamentală de a organiza pregătirea profesională a auditorilor români la un nivel de excelență.” De asemenea, se vor planifica măsuri pentru obținerea de fonduri europene SGAE, spre a se sprijini și în acest mod, financiar, proiectul româno-francez de educație și instruire.

Al doilea atelier, organizat de IFAC, s-a bucurat de prezența reprezentantului IFAC, **Sylvia Barrett**, director tehnic, care a susținut o dezbatere privind condițiile de aderare la IFAC și obligațiile membrilor asociați și activi. CAFR, membru asociat al IFAC, se află în procesul de dezvoltare și convergență pentru criteriile impuse de IFAC, în vederea obținerii calității de membru cu drepturi depline.

„Întâlnirea cu Sylvia Barrett – aprecia președintele CAFR, Ion Mihăilescu - ne-a confirmat încă o dată că direcția pe care CAFR și-a impus-o este una corectă și solidă, în deplin consens cu strategia și viziunea IFAC. De asemenea, vom acorda toată atenția observațiilor și sugestiilor care ne-au fost formulate cu acest prilej, pentru dezvoltarea și consolidarea activității Consiliului și a Executivului CAFR, în sensul asigurării competenței, profesionalismului și independenței – principii de bază ale IFAC”.

În timpul unei întâlniri cu doamna Brigitte Guillebert, președintele CAFR, Ion Mihăilescu, i-a mulțumit în mod deosebit pentru sprijinul acordat de domnia sa și, în general de Ordinul Experților Contabili Francezi, pentru organizarea profesiei în România. În context, domnul Ion Mihăilescu i-a solicitat doamnei Guillebert ajutorul ca - în vederea aplicării cât mai riguroase

a Directivei europene 43/2006 și asigurării unei supravegheri eficiente a activității auditorilor români, avându-se în vedere expertiza îndelungată și performantă a CNCC - organismul francez să efectueze o evaluare, o expertiză asupra sistemului de monitorizare și control a calității misiunilor de audit existent în CAFR atât sub aspect instituțional și organizatoric, cât și din punctul de vedere al pregătirii inspectorilor și al adecvării normelor de inspecție. În acest mod se va putea face o evaluare obiectivă asupra funcționalității sistemului existent și vor putea fi scoase în evidență căi de îmbunătățire a acestei activități, în vederea conformării integrale cu exigențele directivei europene. Desigur, pe parcursul evenimentelor

la care a participat delegația română a avut posibilitatea să se întâlnească și să poarte dialoguri profesionale utile cu: Jean Precourt, președintele FIDEF, Jean Pierre Alix, președintele Consiliului Superior al Ordinului Experților Contabili, Jean Jacques Perrin, raportor general, Jacques Potdevin, președintele FEE, Rene Ricol, fost președinte IFAC, Vincent Baillot, președintele Companiei Naționale a Comisarilor de Conturi, discuții care au contribuit la consolidarea și dezvoltarea relațiilor de colaborare, dedicate intereselor membrilor CAFR și afirmării profesiei românești de audit pe plan internațional.

asist. univ.dr. **Flavia STOIAN**,
expert relații externe CAFR

La înapoierea în țară, președintele CAFR, prof.univ.dr. Ion Mihăilescu, a transmis gazdelor franceze următorul mesaj:

Dl. **Jean Pierre Alix**, Președinte Consiliul Superior al Ordinului Experților Contabili

Dl. **Janin Audas**, Președinte al Comisiei Comune pentru Cooperare și Parteneriate Internaționale

cc. **Monsieur Bernard Kleiner**, Director pentru Dezvoltarea Cooperării Internaționale și a Parteneriatelor Internaționale CNCC/OEC

București, 17 Octombrie 2007

Stimați Domni,

Vă mulțumim pentru primirea călduroasă de care ne-am bucurat pe durata participării la cel de-al 62-lea Congres al Ordinului Experților Contabili din Franța.

Am fost foarte bucuroși să avem ocazia să vedem progresul important pe care l-a înregistrat profesia franceză. De asemenea, pentru noi participarea a reprezentat o ocazie importantă de a întâlni profesioniști din alte țări și de a discuta aspecte de interes comun pentru profesia din întreaga lume. De un real interes au fost pentru noi seminarul cu participarea reprezentanților grupului pentru conformitate din cadrul Federației Internaționale a Contabililor și atelierul referitor la viziunea profesiei franceze în ceea ce privește cooperarea

Suntem interesați să amplificăm relațiile de cooperare cu reprezentanții profesiei franceze, în special în domeniul pregătirii profesionale continue și a calității activității de audit. Suntem convinși că experiența franceză este de un real folos pentru noi, în special având în vedere similitudinile dintre cadrul juridic și de reglementare dintre cele două țări.

În speranța unei colaborări fructuoase viitoare, vă rog să primiți, stimați domni, salutările mele cele mai călduroase,

Președintele Camerei Auditorilor Financiari din România,
Prof.univ.dr. **Ion Mihăilescu**

Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare solicită comentarii pentru strategia tehnică propusă

(1 octombrie 2007/ New York) – Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare (IAASB), un consiliu internațional independent de stabilire a standardelor, aflat sub auspiciile Federației Internaționale a Contabililor, a solicitat comentarii cu privire la strategia propusă pentru viitor care va sta la baza programului său de activitate. Lucrarea pusă la dispoziție spre consultare arată că strategia viitoare a IAASB se va concentra asupra următoarelor aspecte:

- Contribuția la funcționarea eficientă a piețelor de capital din întreaga lume;
- Asistență în implementarea standardelor; și
- Abordarea nevoilor întreprinderilor mici și mijlocii.

„Strategia propusă, elaborată în urma unor consultări inițiale, confirmă rolul IAASB în ceea ce privește interesul public prin răspunsul la necesitățile utilizatorilor informațiilor financiare prin promovarea calității în activitatea auditorului”, afirmă președintele Consiliului de Standarde Internaționale pentru Audit și Asigurare, Dl. **John Kellas**.

„Recunoscând că funcționarea eficientă a piețelor de capital din întreaga lume rămâne o problemă de mare interes public, IAASB intenționează să continue să con-

sidere ca principală prioritate a sa întocmirea standardelor de audit. O problemă semnificativă care a reieșit în urma consultărilor inițiale a reprezentat-o nevoia de a încuraja implementarea efectivă a Standardelor Internaționale de Audit. IAASB recunoaște importanța acestui fapt și propune să nu mai publice alte noi standarde până când auditorii nu vor fi avut doi ani de experiență în aplicarea standardelor reformulate în cadrul Proiectului de Clarificare, care are ca termen limită de finalizare sfârșitul anului 2008.”

În ultimii câțiva ani, atenția IAASB-ului s-a concentrat asupra dezvoltării unor Standarde Internaționale de Audit (ISA) de o înaltă calitate, care sunt acceptate la nivel global și care facilitează convergența. Acest fapt a inclus revizii semnificative ale modului de abordare a auditului cu privire la evaluarea riscului, alături de răspunsurile la evoluțiile din domeniul contabilității, cum ar fi folosirea mai pregnantă a valorii juste în rapoartele financiare, și cerințe sporite de audit pentru auditurile grupurilor și folosirea activității experților. Mai mult decât atât, eforturile pentru îmbunătățirea aplicării uniforme a standardelor peste tot în lume a dat naștere unui proiect de îmbunătățire a clarității standardelor internaționale din audit.

IAASB își propune să finalizeze proiectul privind Clarificarea și alte proiecte curente până la sfârșitul anului 2008. În vederea pregătirii pentru perioada post 2008, IAASB s-a implicat într-un proces de largă anvergură de consultare pentru a obține contribuții de la cât mai multe părți pentru determinarea strategiei sale viitoare și pentru a estima necesitățile și preocupările publicului și profesiei.

Lucrarea propusă se află în stadiul final al procesului de consultare. Ea reprezintă strategia propusă pentru perioada 2009-2011, acțiuni posibile pentru implementarea strategiei, precum și baza acestor acțiuni. Strategia propusă și potențialele acțiuni, abordate în lumina comentariilor primite, vor forma baza programului de lucru al IAASB pentru perioada 2009-2011.

Modul de comentare

Comentarii asupra proiectului propus spre consultare trebuie transmise până pe data de 30 noiembrie 2007. Formularul de consultare poate fi vizualizat, accesând <http://www.ifac.org/eds>. Comentariile ar trebui trimise prin email la edcomments@ifac.org. De asemenea, pot fi trimise prin fax la IAASB ED Comments la +1-212-286-9570 sau expediate către IAASB Comments la 545 Fifth Avenue, 14th Floor, New York, NY 10017, USA. Toate comentariile vor fi considerate ca fiind publice și în final vor fi postate pe site-ul IFAC.

„Simplificarea nu trebuie să fie simplistă“ - afirmă FEE

Contabilii Europeni sunt gata să contribuie la reducerea poverilor administrative reale apărând, în același timp, interesul public

FEE (Federația Experților Contabili Europeni) sprijină cu tărie obiectivele generale ale unei mai bune reglementări și simplificări, precum și reducerea poverilor administrative pentru a permite întreprinderilor mici și mijlocii asupra

afacerilor și dezvoltării. Totuși, pentru a obține beneficii reale pentru întreprindere și societate aceste obiective trebuie să fie echilibrate cu celelalte obiective ale politicilor publice, cum ar fi informațiile părților interesate, protecția investitorilor, stabilitatea piețelor și reducerea costurilor tranzacțiilor și a costurilor capitalului. O abordare care caracterizează contabilitatea și auditul ca fiind „costuri sau povei”, fără a lua în considerație valoarea adăugată pe care o aduc acestea în realitate nu va aduce nici un fel de beneficii.

În comentariile referitoare la un Comunicat al Comisiei Europene cu privire la simplificarea regulilor UE cu privire la dreptul societăților comerciale, contabilitate și audit, **Jaques POTDEVIN**, președintele FEE, spunea: „Această consultare este binevenită întrucât propunerile UE de a reduce regulile UE va

conduce la asigurarea unei reduceri așteptate și atât de necesare a costurilor administrative, multe dintre acestea având originile în reglementările naționale. Mai mult, abordarea cu privire la contabilitate și audit pare să scape din vedere valoarea adăugată pe care o aduc contabilitatea și auditul pentru o gamă largă de părți interesate, cum ar fi conducătorii întreprinderilor, partenerii de afaceri, bancherii, creditorii, investitorii, angajații, sindicatele și administrațiile publice. În experiența noastră, poveile mai mari pentru întreprinderi derivă, spre exemplu, din cerințele de reglementare multiple și care adesea se suprapun din domenii precum fiscalitate, înființare, legislația muncii și statistică”.

Potrivit celor spuse de **Olivier BOUTELLIS-TAFT**, director executiv al FEE, profesioniștii contabilii sunt cei mai în măsură să aducă

informații în dezbateră cu privire la simplificare și să ofere consultanță cu privire la măsurile practice și benefice, întrucât ei sunt cei mai implicați în activitatea de zi cu zi a întreprinderilor mici și mijlocii.

Domnia sa a adăugat: „Impactul evaluării pe care o va face Comisia este de o deosebită importanță: pentru a fi utilă nu trebuie să se uite doar la costurile aparente, ci va trebui să țină cont și de beneficiile nete pentru economie și pentru societate în general. FEE va examina acum cu atenție propunerile Comisiei pentru a își aduce contribuția la inițiativa Comisiei și pentru a ajuta la identificarea unor oportunități reale pentru reducerea costurilor administrative fără a stânjeni interesul public”.

Cornelia STĂNESCU,
expert relații externe CAFR

Informații financiar-contabile

Începând cu 1 octombrie 2007, administrațiile financiare NU mai eliberează cazierul fiscal, solicitat la înființarea societăților comerciale, a societăților cooperative și a cooperativelor agricole, de către asociați, acționari și reprezentanții legali desemnați.

În urma protocolului încheiat între Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF) și Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC), informațiile din cazierul fiscal al contribuabililor vor fi transmise în format electronic de ANAF către ONRC, la solicitarea acestuia din urmă, în termen de 8 ore. Solicitanții vor obține cazierul fiscal direct de la oficiile registrului, pentru fiecare solicitare ONRC colectând de asemenea și taxa de 20 lei prevăzută de art.9, alin (3) din OG nr.75/2001 privind organizarea și funcționarea cazierului fiscal, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Totodată, începând cu 1 octombrie 2007, administrațiile financiare NU mai eliberează cazierul fiscal solicitat în scopul îndeplinirii obligației persoanelor fizice

sau juridice de prezentare a cazierului fiscal la:

- cesiunea părților sociale sau a acțiunilor de către noii asociați sau acționari;
- numirea de noi reprezentanți legali, precum și la cooptarea de noi asociați sau acționari cu prilejul efectuării majorării de capital social de către noii reprezentanți legali, asociați și acționari.

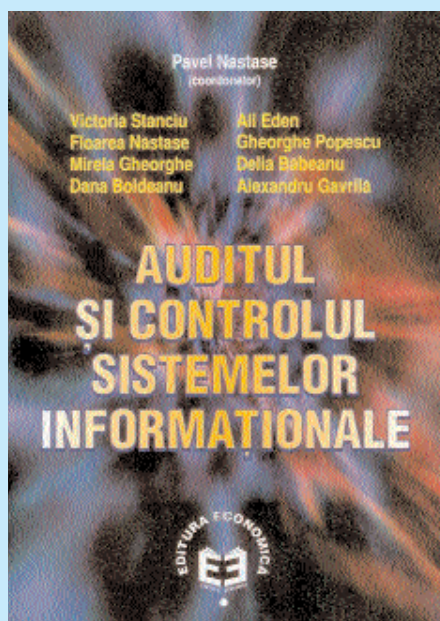
Și în aceste situații, cazierul fiscal va fi obținut direct de la oficiile registrului, locul în care se va face și plata taxei de 20 lei.

După 1 octombrie 2007, administrațiile financiare vor elibera în continuare cazierul fiscal necesar la:

- solicitarea înscrierii asociațiilor și fundațiilor în Registrul asociațiilor și fundațiilor de către asociații sau membrii fondatori ai acestora;
- autorizarea exercitării unei activități independente de către solicitanți;

În aceste cazuri, taxa de 20 lei va fi achitată la sediul administrațiilor financiare.

Cărți semnate de auditori financiari

Într-o economie globală și bazată pe cunoștințe, în care informația reprezintă al doilea factor important după resursele umane, auditul și controlul sistemelor informaționale devine din ce în ce mai important, ca urmare a impactului competitiv pe care îl are tehnologia informației asupra mediului de afaceri.

Obiectivul principal al acestei cărți – ai cărei autori sunt *prof.univ.dr.*

Pavel NĂSTASE (coordonator), *prof.univ.dr.* **Victoria STANCIU**, *prof.univ.dr.* **Ali EDEN**, *prof.univ.dr.* **Floarea NĂSTASE**, *prof.univ.dr.* **Gheorghe POPESCU**, *conf.univ.dr.* **Mirela GHEORGHE**, informatician *drd.* **Delia BĂBEANU**, *asist.univ.dr.* **Dana BOLDEANU** și *lect.univ.dr.* **Alexandru GAVRILĂ** – este de a oferi o viziune globală asupra auditului și controlului sistemelor informaționale, prezentând principalele tehnici și metode, și analizând câteva domenii importante ale Sistemelor Informaționale (SI).

Cartea este structurată în șapte capitole, după modelul de curiculă din 2004, oferită de departamentul de educație al Asociației pentru Auditul și Controlul Sistemelor Informaționale (ISACA), și se bazează în principal pe tematica pentru pregătirea examenului de certificare CISA (certificarea auditorilor de sisteme informaționale). Prezentarea la sfârșitul fiecărui capitol a unui test tip grilă, pentru autoevaluarea cunoștințelor, permite o înțelegere mai ușoară a conceptelor și o apreciere graduală privind nivelul de pregătire a studenților.

Cartea reflectă experiența pe care autorii o au în domeniul informaticii de gestiune, precum și în practica de audit din România. O parte dintre autori sunt membrii ISACA, experți contabili, auditori financiari și, pe lângă activitatea didactică la ASE, desfășoară și activitate practică de consultanță și audit la diverse companii sau bănci.

Prin structura și conținutul său, cartea constituie un manual de referință pentru studiul disciplinei **AUDITUL ȘI CONTROLUL SISTEMELOR INFORMAȚIONALE**, care se predă în cadrul programelor de master la Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune (CIG), precum și la alte facultăți cu profil economic din țară. De asemenea, poate fi folosită ca un manual de pregătire în vederea examinării pentru pentru certificarea CISA, precum și de practicienii din domeniul auditului, pentru însușirea cunoștințelor necesare și fundamentarea opiniilor acestora. Nu în ultimul rând, cartea se adresează tuturor celor care vor să se inițieze în profesia de auditor IT

Cartea auditorului financiar Ștefan CRĂCIUN – **DESPRE CODUL COMERCIAL ROMÂN**, apărută recent, se înscrie în actualitatea economică și financiară a țării, în care reglementările legale privind organizarea entităților economice, relațiile contractuale între societățile comerciale capătă din ce în ce mai mult o importanță relevantă.

Prin conținutul său, în principal, lucrarea se adresează, pe de o parte, economiștilor specializați în control financiar, în domeniul contabilității și fiscalității, dar, pe de altă parte, și profesioniștilor care au calitatea de auditori fi-

nanciari și auditori interni, de experți contabili și altele similare.

În cuprinsul său, cartea abordează în primul rând problematica istoriei și afirmării **Codului** încă din anul 1887, urmată de prezentarea principalelor componente ale acestuia – în cele patru cărți ale sale.

Sunt, de asemenea relevante valențe și considerații internaționale privind originea și evoluția unor CODURI COMERCIALE EUROPENE, aprecieri și elemente actuale ale **Codului**, și nu în ultimul rând, **reflecții și propuneri ale autorului pentru perfecționarea reglementării în cauză.**

COMUNICAT DE PRESĂ
în legătură cu semnarea de către
Camera Auditorilor Financiari din România
și Federația Română de Fotbal
a unui protocol privind organizarea și desfășurarea activității
de audit financiar la cluburile de fotbal aflate sub autoritatea FRF

UEFA, forul continental de fotbal, a inițiat un program de licențiere a cluburilor cu scopul de a ridica standardele de calitate în toate aspectele activității fotbalistice și, pe această cale, de a îmbunătăți imaginea fotbalului ca industrie cu potențial de dezvoltare în viitor. Un obiectiv important este asigurarea transparenței în privința aspectelor financiare din activitatea cluburilor, în special cele legate de transferul jucătorilor de la un club la altul.

Potrivit acestui program, situațiile financiare anuale sunt examinate de auditori financiari independenți, pe baza unor proceduri de evaluare descrise în *Manualul de licențiere*, care sunt conforme cu *Standardele de Audit* aplicabile în România.

Practica ultimilor ani a arătat că nu toți auditorii independenți angajați de cluburile de fotbal au respectat cerințele Manualului de licențiere privitoare la evaluarea situațiilor financiare, așa încât UEFA a solicitat federațiilor naționale să acrediteze, împreună cu forul profesional național, auditorii financiari care au dreptul să auditeze cluburile de fotbal din Europa. Procesul de acreditare trebuie să se încheie până la sfârșitul acestui an.

În spiritul acestor măsuri, FRF, ca singura autoritate națională de fotbal din România - asociație recunoscută de organisme internaționale - FIFA și UEFA - și autorizată conform legii să organizeze activitatea fotbalistică în România, a adoptat *Manualul național de acordare licențierii cluburilor*, ediția 2006, care prevede, printre altele: „Indiferent de forma juridică de organizare a candidatului, vor fi întocmite situațiile financiare anuale realizate pe baza legislației aplicabile pentru societățile comerciale și auditate de auditori independenți”.

Auditul financiar trebuie să asigure publicul și autoritățile competente că auditorii financiari își desfășoară activitatea cu respectarea criteriilor stabilite în Standardele Internaționale de Audit Financiar ale Federației Internaționale a Contabililor (IFAC) și cu Codul etic în domeniul auditului financiar, adoptate integral de CAFR .

În protocolul recent încheiat între Camera Auditorilor Financiari din România (CAFR) și Federația Română de Fotbal (FRF) s-a convenit ca părțile să întreprindă, în măsura în care necesitățile impun, acțiuni comune menite să contribuie la realizarea în cele mai bune condiții a sarcinilor și responsabilităților fiecărei autorități, să facă schimb de informații, la cerere și gratuit, cu scopul de a asigura desfășurarea adecvată și eficientă a auditului financiar în vederea licențierii cluburilor de fotbal și, totodată, să respecte regimul informațiilor calificate de părți drept confidențiale, să asigure securitatea datelor și a informațiilor primite și să le utilizeze numai potrivit prevederilor legale. Concret, s-a stabilit să se organizeze întâlniri comune la nivelul conducerii autorităților, cel puțin o dată pe an, în scopul analizării principalelor probleme apărute în cadrul activității de audit financiar la cluburile de fotbal.

CAFR va transmite la FRF lista auditorilor financiari membri activi, care pot fi eligibili pentru auditarea cluburilor de fotbal, dacă au obținut viza anuală în baza îndeplinirii obligațiilor către Camera Auditorilor Financiari din România.

CAFR va actualiza cel puțin o dată pe an lista auditorilor financiari, care îndeplinesc cerințele stabilite prin acest Protocol pentru auditarea situațiilor financiare ale cluburilor de fotbal aflate sub autorizarea FRF. Lista auditorilor financiari persoane juridice care îndeplinesc condițiile din Protocol se va publica pe site-ul CAFR și pe site-ul FRF.

FRF poate sesiza CAFR cu privire la aspecte semnalate de cluburile de fotbal aflate sub autorizarea FRF, referitoare la exercitarea auditului financiar al situațiilor financiare ale acestor cluburi de către membrii CAFR. De asemenea, FRF va consulta CAFR la întocmirea caietului de sarcini pentru selectarea auditorilor financiari, în vederea respectării egalității de șanse pentru toți membrii CAFR eligibili conform prevederilor Protocolului.

SoftHouse International is currently one important IT solutions provider with primary areas of expertise in providing quality, cost effective custom software development, outsourcing and integration services to its clients.

The software solutions developed by SoftHouse International are being targeted to medium and large companies within commercial and industrial areas, but also at small companies on their path to success.

The solutions developed and delivered by us can aid and sustain a controlled and valuable growth of a company, as our expertise comprises ERP (Enterprise Resource Planning), CRM (Customer Relationship Management), SCM (Supply Chain Management), HR (Human Resources) systems and successful deployments at country-wide level and not only.

SoftHouse International is part of the Microsoft Empower partnership program as a preliminary phase on the road to Microsoft Certified Partner and also became an IBM core supplier for technical services.

The strength of SoftHouse lies in its people. Our perfected development process ensures the highest quality at the fastest speeds, by thus ensuring the best price-quality balance, this being the foundation of our success.

www.softhouse-int.com

SoftHouse International este în prezent un important furnizor de soluții IT în România, având ca principală arie de expertiză și activitate furnizarea și implementarea de soluții software adaptate specificului fiecărui client, toate acestea la cel mai bun raport calitate-preț.

Soluțiile dezvoltate de către SoftHouse International se adresează atât companiilor medii și mari din domeniile comerciale și industriale, dar și companiilor mici, în plină dezvoltare.

Soluțiile dezvoltate și livrate de noi pot ajuta și pot susține creșteri controlate, aceasta datorită experienței noastre în sisteme informatice complexe de tip ERP (Enterprise Resource Planning), CRM (Customer Relationship Management), SCM (Supply Chain Management), HR (Human Resources), precum și datorită numeroaselor implementări de succes la nivelul țării și nu numai.

SoftHouse International face parte din programul Microsoft Empower, ca fază premergătoare în a deveni Microsoft Certified Partner, iar de curând a devenit furnizor principal de servicii tehnice pentru IBM.

Atuurile SoftHouse sunt oamenii, iar baza succesului nostru constă în procesul perfecționat de dezvoltare, de o înaltă calitate și viteză, asigurând astfel cel mai bun raport calitate-preț.

www.softhouse-int.com

audit
FINANCIAR

11/2007